

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
М.О.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ӘДЕБИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ИНСТИТУТЫ

ҚАЗАҚ ҚОЛЖАЗБАЛАРЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ СИПАТТАМАСЫ

13-ТОМ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
М.О.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ӘДЕБИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ИНСТИТУТЫ

ҒҰРЫШТЫҚ ФОЛЬКЛОР

عۇرپىتىق فولكلور

ӘОЖ 398 (574)
ББК 82.3(5Қаз)
Қ17

**ҚР ҒЖБМ Ғылым комитеті М.О.Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институтының
Ғылыми кеңесі басуға ұсынған**

*AP08855741 «Қазақстанның қолжазба мұрасын ұлттың
«Рухани жаңғыру» парадигмасы ретінде тану: жинау, сақтау,
цифрландыру, жүйелеу, электронды каталогтау, жариялау және
зерттеу» жобасы бойынша әзірленді.*

Редакциялық алқа:

К.І. Матыжанов (төраға), А.К.Қалиева (төрағаның орынбасары), Т.Е. Қыдыр
(жауапты редактор), Т.Әлбеков, Қ.Б. Алпысбаева, П.Т. Әуесбаева, Ж.С. Рақыш,
С.С. Қорабай, Т.Т. Әкімова, Н.М. Мүрсәлімова (жауапты шығарушы),
Ж.Т. Салтақова, Н.Ә. Сәрсек, А. Оралбек, Н. Елесбай

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы А.Т. Хамраев,
филология ғылымдарының кандидаты Б. Әбжет.

Қазақ қолжазбаларының ғылыми сипаттамасы. Т.13. / Құраст.
Қ17 А.Оралбек, Ж.Т. Салтақова, Н.М. Мүрсәлімова. – Алматы: Silver
Press, 2022. – 306 б., илл.

ISBN 978-601-354-088-7

ӘОЖ 398 (574)
ББК 82.3(5Қаз)

Жинақтың 13-томына халық арасына тараған ғұрыптық фольклор-
дың хатқа түсіп, еліміздің сирек қорларында сақталып қалған үлгілері
қамтылды. Атап айтсақ, балалар фольклоры, үйлену ғұрып фольклоры,
мұң-шер өлеңдерінің қолжазбасы топтастырылды.

Еңбек фольклортанушы, әдебиеттанушы ғалымдарға, жоғары оқу
орындарындағы филология факультеттерінің студенттеріне, магистрлері
мен PhD докторанттарына арналған.

ISBN 978-601-354-088-7

© М.О. Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институты, 2022

ҚҰРАСТЫРУШЫЛАРДАН

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының Қолжазба бөлімі «Қазақ қолжазбаларының ғылыми сипаттамасы» көптомдығының жаңа жинақтарын баспаға әзірлеу жұмыстарын жалғастырады.

Ғылыми сипаттаманың осыған дейінгі дайындалған он екі кітабы эпостық туындыларға, халық прозасына, ақын-жыраулар шығармашылығына арналды. Нақтылап айтқанда, көптомдықтың қатарын «Батырлар жыры» (1-к., 1975), «Ғашықтық жырлар» (2-к., 1979), «Тарихи жырлар» (3-к., 1981), «XV-XIX ғасырлардағы ақындар шығармалары» (4-к., 1985), «XX ғасыр басындағы ақындар шығармалары» (5-к., 1986), «Айтыс» (6-к., 1989), «Ертегілер» (7-к., 2003), «Дастандар» (8-к., 2005), «Тәуелсіздік идеясы жырланатын эпостар» (9-к., 2012), «Аңыздар» (10-к., 2013), «Тарихи аңыздар» (11-к., 2017), «Ауызекі әңгімелер» (12-к., 2020) сияқты еліміздің белгілі қолжазбатанушы ғалымдары М.Ғабдуллиннің, Б.Ысқақовтың, М.Ғұмарованың, Ә.Нарымбетовтың, С.Қасқабасовтың, Б.Әзібаеваның, Т.Әлбековтің жетекшілігімен дайындалған кітаптар толықтырып отырды.

Қазақ фольклорының ең бір көне жанрларының бірі – ғұрыптық фольклор. Көптомдықтың кезекті 13-кітабына халық арасында кеңінен таралған ғұрыптық фольклордың қолжазба мәтіндері қамтылды. Халық шығармашылығының бұл түрлері ежелгі замандардан бері адам баласымен, оның тұрмыс-тіршілік, әлеуметтік салт-сана, дәстүр, дін, кәсіп тәрізді өмірлік басты құндылықтарымен қабаттаса, кезектесе, сабақтаса дамып келгені мәлім.

Ғұрыптық фольклордың көлемді саласын отбасылық ғұрыпқа қатысты салт өлеңдері құрайды. Ішкі жанрлық тұрғыдан үлкен үш бөлікке бөлінетін отбасылық ғұрып фольклорының басты түрлері: құда түсу, тойбастар, жар-жар, сыңсу, аушадияр, беташар, неке қияр өлеңдері және жерлеу салтына қатысты ырымдар мен өлең-жырлар (жоктау, дауыс, көңілқос, көрісу т.б.) болып келеді.

Қазақ халқының өмірінде әсіресе, үйлену, шаңырақ көтеру немесе қыз ұзатуға байланысты салттық өлеңдер маңызды орын алады. Мұның өзіндік себебі де бар. Мәселен, үйлену жоралғылары бір күнде біте қалатын шаруа емес. Айталық, құда түсу, сырға тағу (үкі тағу), ұрын бару, қыз ұзату, келін түсіру, жасау апару сияқты кәделі рәсімдер бірнеше айларға немесе жылға дейін созылуы мүмкін. Сондай-ақ осы аталған үйлену ғұрыптарына қатысты орындалатын ырымдар мен салт өлеңдерінің өзі әр алуандығымен ерекшеленеді. Солардың ішінде, әсіресе, ұзатылар қыздың ішкі толғанысы

мен өз еліне деген мұңлы назы мен сағынышты сезімдерін суреттейтін сынсу, қоштасу, аужар, қайым айту, жар-жар өлеңдерінің орны ерекше. Бұдан кейінгі ғұрыптық фольклордың көркем де көлемді түрі қатарында келін түсіру тойында орындалатын беташар өлеңдерін атаймыз.

Жинақта 260 ғылыми сипаттама: балалар фольклоры, үйлену ғұрып фольклоры, салт жырлары, мұң-шер өлеңдер топтастырылып, кездескен жағдайда олардың нұсқалары мен версиялары қатар берілді. Тағы бір құлақтар ететін жайт, ғұрыптық фольклор халық арасында өте кең таралып, ел жадында да аса мол сақталған. Ал біз көрсетіп отырған саналым – тек еліміздің сирек қорларында сақталған қолжазба мәтіндердің ғана көрсеткіші. Сондықтан оқырман қауым осыны терең ұғынып, түсінікпен қарайды деген ойдамыз.

Топтаманың құрылымдық жүйесіне орай жинақтың алғашқы бөлімі бойынша әр сипаттаманың бастапқы ортаңғы жиегіне реттік саны (**I**), сол жақ шекесіне буманың шифры (**Ш. 356**), сондай-ақ осы жақшаның ішіне институттың немесе кітапхананың қысқартылған Атауы қойылды (**ӘӨИ**, **ОҒК**), егер ескі шифр болса, онда жаңа таяқша белгімен айрылады. Мысалы:

Ш. 356/1 (ӘӨИ)

«Сипаттаманың» оң шекесіне алдымен қолжазбаның парағы (**П.2**), беті (**Б.12**), жол саны (**Ж.17**), астыңғы екінші қатарда қолжазба мен мәтіннің (ұзындығы, ені) көлемі мен өлшемінің көрсеткіші (сантиметрмен) жазылады. Мысалы:

П.2; Б.12; Ж.17
17x22; 22x20

Осыдан кейін шығарманың Аталуы көрсетіледі. Мысалы:

Бесік жыры

Қолжазда мәтіндердің атаулары қандай әріппен көрсетілсе, сипаттамада да сол қалпында жазылды. Қазақ қолжазбаларының үш түрлі әліпби-дегі үлгілері кездеседі: арабша, латынша, қазіргі қолданыстағы кириллше.

«Сипаттаманың» екінші бөліміне қатысты тараулар: «аталуы», «авторы», «жыршысы», «көшірушісі», «тапсырушысы», «экспедициясы», «аннотациясы», «нұсқасы», «басқы, соңғы сөзі», «қолтаңбасы», қолжазбаның қай жылы, қай жерде жазылып алынғаны, қандай әріппен, сиямен

жазылғаны, қолжазба беттерінің нөмірленуі, мәтіннің орналасуы, қалпына келтірілуі, ақауы, нұсқалары, библиографиясы т.б.

Жинақтың «Қосымшаларына» «Сипаттамаға» енген қолжазбалардың түпнұсқа үлгілері (иллюстрациясы), шығармалар көрсеткіші (араб, латын, кирилл әріптерінде), кісі аттарының көрсеткіші: авторларға, жыршы-жырауларға, жинаушыларға, тапсырушыларға, аудармашылар мен көшірушілерге байланысты (араб, латын, кирилл әріптерінде), шығармалардағы жер атаулары мен экспедициялар көрсеткіші енгізілді.

Ғылыми орта мен қалың оқырманға ұсынылып отырған «Қазақ қолжазбаларының ғылыми сипаттамасының» 13-томын құрастыруға қатысқан авторлар және олар жазған сипаттамалардың реттік саны:

Оралбек Алмас – 1-105, Салтақова Жанат – 106-186, Мүрсәлімова Насихат – 187-260.

Кітапқа енген көрсеткіштерді дайындаған және компьютерге теріп, қажетті сөздерді араб, латын әліпбиіне түсірген – Алмас Оралбек.

Жинаққа енген ғылыми сипаттаманың саны – 260.

БАЛАЛАР ФОЛЬКЛОРЫ

1

Ш. 920/117 (ӘӨИ)

Б.1; П.1; Ж.10;

28x18; 22x13

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Айтушысы. Сырманқызы Құлқаныс – бұрынғы Шымкент облысы Созақ ауданы Энгельс ауылының тұрғыны (1997 жыл).

Жинаушысы. Саттаров Қыдырәлі (1936-2011) – фолклортанушы, зерттеуші, халық мұрасын жинаушы ғалым. Филология ғылымдарының докторы, профессор. Ол Қазақстанның оңтүстік өңірінен, Өзбекстан аумағындағы қазақтар арасынан халық мұрасын жинауды ұйымдастырған, оларды жүйелеп, бастырып таратқан, ел ішіне насихаттаған. Қ.Саттаров Оңтүстік Қазақстан және Өзбекстанның Ташкент өңіріне бірнеше фольклорлық-этнографиялық экспедициялар ұйымдастырып, оларды басқарды. Ел арасынан жинаған халық әдебиеті үлгілерінің 200 жинақтан тұратын топтамасын М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының Қолжазба қорына тапсырған.

Аннотациясы. Ұлттық тәрбиенің бастауы саналатын бұл бесік жырының мәтіні небәрі он тармақтан тұрады. Өлеңнің кейбір жолдарындағы - «ау» шылауының тіркесе айтылуы сазды әуенмен астаса орындалатындығын айғақтайды. Өлеңде ананың, яки айтушының балаға деген ыстық мейірімі, ізгі тілек-ниеті көрініс тапқан.

Басқы сөзі (107-б.):

Әлди, әлди, әлди бөпем,
Әлдилесем келеді-ау,
Неше түрлі өлеңім.

Соңғы сөзі (107-б.):

Жалғыз да Құдай жар болып,
Қабыл болсын тілегің.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Шымкент облысы Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/117.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

2

Ш. 920/ 56 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.34;
28x18; 22x15

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Айтушысы. Белгісіз.

Жазып алған. Низами атындағы Ташкент педагогикалық институтының студенттері.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бұл мәтін 34 жолдан тұрады. Өлеңнің тармақтары шу-мақтарға бөлінбей берілген. Мәтінде «жілік шағып берейін», «байқасқаның құйрығын, жіпке тағып берейін», «ешкі сауып сүт берер», «койға барсаң қошқар бар» деген сынды халық өмірінен сыр шертер этнографиялық өрнектер мольнан кездеседі. Мәтін 7-8 буынды жыр үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (75-б.):

Жылама бөпем, жылама,
Жілік шағып беремін.

Соңғы сөзі (76-б.):

Кемпір менен шалдардың,
Ауыздары бүрісті.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған. Түптелген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

3

Ш.920/112 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.16;

28x18; 22x13

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Айтушысы. Айдашқызы Балтілеу. 1912 жылы туған. Руы – найман, зейнеткер. Басқа мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтін тұрақты нұсқа болмаса да, ежелден ел арасында айтылып, қалыпқа түскен дәстүрлі үлгіде келеді. 20 тармақты өлеңнің алғашқы жеті жолы 7-8 буынды жыр түрінде айтылады. Он үш тармақты екінші шумақтағы нәзік лирикалық көңіл-күй, негізгі идея диалог түрінде беріледі.

Басқы сөзі (75-б.):

Әлди, әлди, ак бөпем,
Ұйықтай қойшы, жан бөпем.

Соңғы сөзі (76-б.):

Терсе, терсе, терсе екен,
Үйге жылдам келсе екен!

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Шымкент облысы Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жок.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 920/112.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

4

Ш. 920/85 (ӘӨИ)

Б.1; П.1; Ж.30;
28x25; 25x12

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Шығарманың құрылымы бір сарынды, баланы уату үшін орындалатындықтан, ырғағы мен екпіні бесіктің тербелісіне ыңғайлас айтылады. Төрт шумақты өлең мәтіні 7-8 буынды жыр түрінде келеді.

Басқы сөзі (18-б.):

Әлди, әлди, ақ бөпем,
Ақ бесікке жат, бөпем.

Соңғы сөзі (18-б.):

Жаратқанға жалынып,
Жанымды құрбан қалсам мен.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Шымкент қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 920/85.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қолжазбада Махмұт Будаилы деп көрсетілген. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Жырды айтушының сөзіне үңілсек, бесік жырын гармонмен айтқан. Дәстүрлі бесік жырының бір түрі.

Басқы сөзі (6-б.):

وسپان بایددنڭ قیزی ەدیم، مەن— زلیقا،
زلیقاننڭ قولیندا گارمون عیا .

Соңғы сөзі (9-б.):

جلاما بوپەم، قوي، بوپەم،
جلاماعن، ءالدي- اي.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1964 жылы институттың Қолжазба қорына тапсырған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. Қ.506/3 (ӘӨИ).

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Ш. 964 (ӘӨИ)

Б.1; П.1; Ж.24.

28x20; 17x20,5

Бесік жыры**Аталуы.** Бесік жыры.**Айтушысы.** Омаров Айташ – бұрынғы Қарағанды облысы, Қарқаралы қаласының тұрғыны. 1912 жылы туған. Еңбек және соғыс ардагері.**Жинаушысы.** Қасымова Ә. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1990 жыл).**Тапсырушы.** Рахымов Берік (1958 жылы туған) – филология ғылымдарының докторы, фольклортанушы, Е.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің профессоры. Қарағанды облысы Жаңаарқа ауданы Айшырақ ауылында дүниеге келген. Қазақ фольклорындағы тарихи эпостарға қатысты көптеген еңбектердің авторы. 1991-2002 жылдар аралығында Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттерінің фольклорлық практикасына жетекшілік жасап, ел арасынан көптеген фольклорлық шығармалар жинаған.**Аннотациясы.** Ел ішіне кеңінен таралған бесік жырларының бірі. Мәтінде жергілікті сөздер көптеп кездеседі.**Басқы сөзі (9-б.):**Әлди, әлди абайын,
Атқа тоқым жабайын.**Соңғы сөзі (9-б.):**Осы бөпем болмағанда
Кетер еді жайымыз.**Қағазы, әріп-сиясы.** Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.**Қашан, қайда жазылғаны.** 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.**Беттелуі.** Еуропа цифрымен беттелген.**Мәтіннің орналасуы.** Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.964.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Ш. 1062 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.21;
28x20; 17x20,5

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Айтушысы. Жүсіпқызы Шайзада – 1916 жылы туған. Қызылорда облысы, Қармақшы ауданының тұрғыны. Мәгінді айтқанда жасы 74-те болған (1990 жыл).

Жинаушысы. Қызылорда Педагогикалық институтының студенттері.

Аннотациясы. Жырдың бастапқы шумақтарында ұйақастары әртүрлі. Айтушы жырдың біраз жолын ұмытып қалған сияқты. Мәтіннің соңы дәстүрлі бесік жырымен аяқталады.

Басқы сөзі (58-б.):

Базардан келген бас кілем,
Масаты барқыттан несі кем?

Соңғы сөзі (59-б.):

Әлди, әлди, ақ бөпем.
Ақ бесікке жат, бөпем.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қызылорда Педагогикалық институтының студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1062.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Ғабитова Фатима (1903-1968) – Талдықорған облысындағы Қапал селосында туған. Көп жылдар қазақ мектептерінде ұстаздық қызмет атқарған. Сонымен қатар ол қазақ ауыз әдебиетінің жанашыры ретінде 1920 жылдан бастап атақты қазақ ақыны І.Жансүгіровпен бірге әр жанрлы нұсқа үлгілерді жинаған. Әсіресе, Ә.Диваев еңбектерін сақтап, кейінге жеткізуде Ф.Ғабитованың сіңірген еңбегі аса зор.

Аннотациясы. Мәтінде ананың сәбиіне деген махаббаты, өскенде қол бастайтын батыр, сөз бастайтын шешен болсын деген ізгі ниеті мен тілегі айтылады.

Басқы сөзі (2-б.):

Áldı-áldı aq bórem,
Aq besikke jat bórem.

Соңғы сөзі (9-б.):

Aýadaǵy juldyzym,
Áldı balam, áldı-aı.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына латын әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1941 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Ш. 1062 (ӘӨИ)

Б.1; П.1; Ж.16.

28x20; 15x13

Бесік жыры

Аталуы. Бесік жыры.

Айтушысы. Исабаев Асан – 1922 жылы Қызылорда облысы, Тереңөзек ауданы Шаған аулында туған. Ұлы Отан соғысының ардагері.

Жинаушысы. Қызылорда Педагогикалық институтының студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. Шығарма сұрақ-жауап ретінде айтылады. Өте қызықты, дидактикалық маңызы жоғары бесік жырларының бірі.

Басқы сөзі (96-б.):

Балам менің қайда екен,
Қыздарменен тауда екен.

Соңғы сөзі (96-б.):

Оның тұзын кім татар
Жыламайтын ұл татар.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қызылорда Педагогикалық институтының қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1062.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Ш. 955 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.44;
28x20; 17x20,5**Бесік жыры****Аталуы.** Бесік жыры.**Айтушысы.** Саркытбекова Биғайша – бұрынғы Жезқазған облысы, Ағадыр ауданы, Мойынды елдімекенінің тұрғыны. Жырды айтқанда 82 жаста болған (1991 жыл).**Жинаушысы.** Дүйсенбаева Л., Қанжапова М. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1991 жыл).**Тапсырушы.** Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.**Аннотациясы.** Дәстүрлі бесік жырларының бірі. Жаттанды өлең ұйқастарымен қатар, «отыз қызды олжалап, алып келе жатыр, балам» деген сияқты жана өлең жолдары да кездеседі.**Басқы сөзі (3-б.):**Әлди-әлди, бөпем,
Ақ бесікке жат, бөпем.**Соңғы сөзі (4-б.):**Әлдилеп сені сүйгенде
Атаңның көңілі болар жай.**Қағазы, әріп-сиясы.** Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.**Қашан, қайда жазылғаны.** 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.**Беттелуі.** Еуропа цифрымен беттелген.**Мәтіннің орналасуы.** Әр бетке бір қатардан орналасқан.**Папкасы.** ӘӨИ: Қ.955.**Библиографиясы.** Жарияланбаған.

Ш. 930 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.60;
28x20; 17x20,5**Бесікке бөлердегі айтылатын өлең****Аталуы.** Бесікке бөлердегі айтылатын өлең.**Айтушысы.** Нұрмағамбетова Төкен Түсіпқызы – 1906 жылы туған. Бұрынғы Жезқазған облысы, Ағадыр ауданы, Өспен ауылы, Нілді елдімекенінің тұрғыны. Көпбалалы ана.**Жинаушысы.** Төлеуова Айгүл – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1990 жыл).**Тапсырушы.** Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.**Аннотациясы.** Өлеңнің басы бесікті аластаумен басталып, нәрестенің тұсауын кесу кезінде айтылатын жырмен аяқталады.**Басқы сөзі** (24-б.):

– Ал, қарағым, мен саған бесікке бөлердегі айтылатын өлеңді айтып берейін.

Соңғы сөзі (25-б.):Асулардан аса бер
Жүгіре қойшы, құлыным!**Қағазы, әріп-сиясы.** Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.**Қашан, қайда жазылғаны.** 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары. Қорға 1991 жылы Б.Рахымов тапсырған.**Беттелуі.** Еуропа цифрымен беттелген.**Мәтіннің орналасуы.** Әр бетке бір қатардан орналасқан.**Папкасы.** ӘӨИ: Қ.930.**Библиографиясы.** Жарияланбаған.

Қазақ халқының бала жұбатуы

Аталуы. Қазақ халқының бала жұбатуы.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Байбагыров Мұқаш (1889–1980) – ақын, әнші, халық мұрасын жинаушы. Бұрынғы Талдықорған облысы, Ақсу ауданында дүниеге келген. Алматы Опера және балет театрының әншісі болған. 1943, 1961, 1969 жылдары өткен республикалық айтыстарға қатысқан. Өлеңдері «Ақындар жыры» (1963), «Пернедегі термелер» т.б. жинақтарда жарияланған. Мұқаш ауыз әдебиетінің нұсқаларын, тұрмыс-салт жырларын, толғау, термелерді көп білген және жинаған.

Аннотациясы. Атауы басқа болғанымен, негізінен «бесік жырының» бір түрі болып табылады. Баланың жан-жүйесіне сүйсінерлік жағымды әсер қалдыратын бұл мәтінде ананың сәбиіне деген ыстық махаббаты, ақ тілегі айтылады. Мәтін 7 буынды жыр үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (23-б.):

Әлди, әлди, бөбегім,
Жұбанбайтын не дедім.

Соңғы сөзі (24-б.):

Қызығыңа тоймадым.
Әлди, әлди, бөбегім-ау!

Қағазы, әріп-сиясы. Мәтін машинкамен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1954-1959 жылдары Алматы облысында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.356, 4-дәп.

Библиографиясы. Балалар жинағы. – Қызылорда, 1926.; Балалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Анасының баласын жұбатыуы

Аталуы. Анасының баласын жұбатыуы.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Әбубәкір (1856-1932) – этнограф, фольклортанушы. Ұлты – башқұрт. Орынбордағы Неплюев кадет корпусының Азия бөлімін бітірген, 1876 жылдан бастап Түркістан өлкесіне әскери қызметпен келген. Тәшкен қаласында Әскери-халықтық басқармада қызмет еткен. Сол жылдардан бастап қазақтың ауыз әдебиетін жинап, зерттеп, баспа бетінде жариялап отырған. Эпостық жырларды, ертегілерді, балалар фольклорын, шешендік сөздерді қағазға түсірді, кейбіреуін орыс тіліне аударды. Ежелгі күнтізбе, астрономия туралы халық ұғымдарын жинады. Ә.Диваевтың ғылымға сіңірген еңбегін П.М.Мелиоранский, В.А.Гордлевский, В.В.Бартольд т.б. ғалымдар жоғары бағалады.

Аннотациясы. Мәтіннің мазмұны 8-сипаттамадағы бесік жырымен ұқсас.

Басқы сөзі (11-б.):

الدي - الادي اپپاعم ،
قوزى ء جۇنى قالپاعم .

Соңғы сөзі (11-б.):

قوس القاسى موينندا ،
قزدار جاتر قوينندا .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті қағазға көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1920-27 жылдары жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОФК: Қ.827, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Анасының баласын жұбатыуы

Аталуы. Анасының баласын жұбатыуы.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Сырдария қазақтарынан жазылып алынған.

Жинаушысы. Диваев Ә. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Мәтінде бесіктегі баланы тербете отырып, анасының сәбиін әлдилеп өлеңдеткені, сонымен бірге өлең мазмұнында ескі батырлар жырынан қосып айтып, ұйықтап жатқан сәбидің болашағын батырлықпен, ерлікпен байланыстырып, үлкен сенім артатыны да көрінеді.

Басқы сөзі (9-б.):

الدي - الدي اق بوپەم،
اق به سڪكه جات بوپەم.

Соңғы сөзі (10-б.):

جه تی قارین جه نتمیز،
بۇقار شاهار كه نتمیز.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті қағазға көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1900 жылы Ташкент қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Әлди

Аталуы. Әлди.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Құйқалақова А. – Қарағанды мемлекеттік университетінің студенті (1990 ж.)

Аннотациясы. Мәтін мазмұнында ұл баланы уатумен қоса, батыр болсын деген тілек айтылып, бөбектің келешегіне зор сенім артады.

Басқы сөзі (16-б.):

Әлди-әлди дегізген,
Аялап қаймақ жегізген.

Соңғы сөзі (15-б.):

Ел сүймесе сүймесін
Өзім сүйген аппағым.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Қолжазбаның парақтары бір жерден ғана тігілген. Түптелмеген.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.954.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Әлди-әлди ақ бөпем

Аталуы. Әлди-әлди ақ бөпем.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Сағия Бостанқызы. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Қолжазбада жинаушы «Сүлейменов» деп жазылған. Басқа мәлімет берілмеген.

Аннотациясы. Өлеңде дәстүрлі бесік жырының үлгісімен сәбиін тербетіп жатқан ананың ізгі тілегі, үміті айтылады.

Басқы сөзі (14-б.):

ءالدي-ءالدي اق بوپەم ،
اق به سكه جات بوپەم .

Соңғы сөзі (14-б.):

الماسنان فايدا هكەن ،
جاڭا تەربپ ءجۇر هكەن .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Жолды оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1940 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Баланың жыры

Аталуы Баланың жыры.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ескіден келе жатқан жыр жолдарын қолдана отырып, бесікте жатқан баланың болашағының нұрлы, денсаулығының мықты болуын тілей отырып, өскенде ел үмітін ақтайтын елеулі азамат болуын тілеген ананың ақ тілегі жырланады.

Басқы сөзі (12-б.):

اینالایین بالاسی - ای ،
هتە گننده قۇرماش .

Соңғы сөзі (13-б.):

جه تکیزبه سه قایته منز ،
جیلای - جیلای جورهمنز .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Тор көзді оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1920-27 жылдары жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Баланы қонақ күтуге байланысты тәрбие өлең шумағы

Аталуы. Баланы қонақ күтуге байланысты тәрбие өлең шумағы.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең мәтіні қонақ келгенде жас сәбиді жұбатуға арналған, кейбір жолдары бесік жырында келетін тұрақты тармақтармен айтылады. Өлең төрт тармақты, бес тармақты және көптармақты шумақтардан құралған. 7-8 буынды жыр үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (19-б.):

Әлди, әлди, ақ бөпем,
Ақ бесікке жат, бөпем,

Соңғы сөзі (19-б.):

Сом темірге балға бар,
Сүлкісінгенге Алла бар.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына кара сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Шымкент облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 920/85.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. –Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Өлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Балалар сөзі

Аталуы. Балалар сөзі.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтінде екі жаққа бөлінген балалар өлеңмен өз аталарын мақтап, бір жағы екінші жақтың атасының мінін айтып бетіне басып, сөз жарыстырады. Соңында басым түскен жағы жеңген болып саналады.

Басқы сөзі (7-б.):

مه نىڭ اتام سۇراساڭ ،
قالام الپ حات جازادى .

Соңғы сөзі (7-б.):

جاردان ءتۇسىپ ساقئانبا ،
سەن جامان اتاغدى ماقتاما .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1920-1927 жылдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке алты қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Қ.827, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Бала жұбатқан кемпір-шалдың өлеңі

Аталуы. Бала жұбатқан кемпір-шалдың өлеңі.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Ғабитова Фатима. Ол туралы мәлімет 8-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бесіктегі сәбиіне деген ананың сүйіспеншілігінен туындаған әлди өлеңі. Бесіктегі баланы бар жақсыға теңеп, ескіден келе жатқан сарынмен сәбиін ұйықтатып жатқан бесік жыры.

Басқы сөзі (1-б.):

Қарғалар-ау, қарғалар,
Қанатымен жорғалар.

Соңғы сөзі (1-б.):

Артынан келген әкесін,
Құрықпен ұрып жық деді.

Қолтаңбасы. Машинкамен терілген.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен басылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1941 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалшына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қазақ халқының бала жұбатуы

Аталуы. Қазақ халқының бала жұбатуы.

Жинаушысы. Байбатыров М. Ол туралы мәлімет 12-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Сәбиіне еміренген ананың бесіктегі баланы ұйықтату үшін әдемі ырғақпен, бесікті тербете отырып айтатын өлеңі. Өлеңде баланы бар жақсыға теңеп, болашағынан зор үміт күтетін арман-тілек айтылады. Аман-есен ер жетіп, еліне қызмет етер азамат болауын көксейді.

Басқы сөзі (23-б.):

Әлди, әлди бөбегім,
Жұбантайын не дедім.

Соңғы сөзі (24-б.):

Қызығыңа тоймадым,
Әлди, әлди бөбегім-ау.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машин-камен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1954-1959 жылдары жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.356, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Ш. 930 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.31;
28x20; 17x20,5**Тұсау кесу жыры****Аталуы.** Тұсау кесу жыры.**Айтушысы.** Қоқажанова Рымкеш Кәшкенқызы – 1939 жылы туған. Руы – Қаржас. Қарағанды облысының тұрғыны. Басқа мәліметтер кездеспеді.**Жинаушысы.** Мұхамеджанов Д., Әбілқасов Ғ. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1990 жыл).**Тапсырушы.** Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.**Аннотациясы.** Көркем жазылған қазақтың тұсау кесу жырларының бірі. Әжесі ала жіпті иіріп бастағанын, «ешкімнің ала жібін аттамасын» деп ырым еткенін айтады. Елім, жерім деп туған үлкен азамат болсын деген жақсы тілектерді жырға арқау еткен.**Басқы сөзі (6-б.):**Қара тоқты шалып кел,
Қара түбіт алып кел.**Соңғы сөзі (7-б.):**Үлкен-үлкен жолдарда
Үлкен оймен көп жүрсін!**Қағазы, әріп-сиясы.** Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.**Қашан, қайда жазылғаны.** 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары. Қорға 1991 жылы Б.Рахымов тапсырған.**Беттелуі.** Еуропа цифрымен беттелген.**Мәтіннің орналасуы.** Әр бетке бір қатардан орналасқан.**Папкасы.** ӘӨИ: Қ.930.**Библиографиясы.** Жарияланбаған.

Ұшты-ұшты

Аталуы. Ұшты-ұшты.

Айтушысы. Ержанұлы Ә. – Қарағанды облысының тұрғыны. Басқа мәліметтер кездеспеді.

Жинаушысы. Жұмабекова Б., Әбділдина М. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. «Ұшты-ұшты» ойыны – ойыншылардың ойлау қабілетін шыңдауға, тез шешім қабылдауға, ұшқырлыққа үйрететін ойындардың бірі. Мәтінде ойын тәртібі туралы қысқаша мәлімет берілген.

Басқы сөзі (11-б.): Бұл ойын үйдің ішінде немесе сыртта да ойнала береді.

Соңғы сөзі (11-б.): Осы ойында жаңылыспаған ойыншы жеңіп шығады.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісінде орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Қ.924.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Құлақ кесу

Аталуы. Құлақ кесу.

Жинаушысы. Диваев Ә. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бұл өлең баланы сергіту, алдарқатып көңілін басқа нәрсеге аудару мақсатында айтылады. Өлең құрылысы ойнақы, жеңіл әзілге құрылған. 8 тармақты мәтін 7 буынға құрылған.

Басқы сөзі (6-б.):

قارعام، قارعام دهسه دی،
قارعام قاشان وسه دی؟

Соңғы сөзі (7-б.):

اشوئنا تيسه گدهر
قۇلاعگدى كه سه دی.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті қағазға көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1920-27 жылдары жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. –Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Өлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Ойнар

Аталуы. Ойнар.

Жинаушысы. Диваев Ә. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сегіз тармақты қысқа ғана тақпақтың мағыналық ауқымы кең, астарында жұмбақ жанрының белгілері байқалады. Тақпақтың поэтикалық болмысы, поэзиялық құрылымы жұмыр, тармақ жолдары кезекті ұйқас арқылы байланысқан. Буын саны әр килы.

Басқы сөзі (3-б.):

باسر، باسر باس وینار،
هکی باقسی تاس وینار.

Соңғы сөзі (4-б.):

كوجه مه نه ن تۇز وینار،
هتك په نه ن ٺبز وینار...

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті қағазға көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1920-27 жылдары жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.827.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Менің атам

Аталуы. Менің атам.

Жинаушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Тақпақ диалог түріндегі балалардың өзара тәжікелесуіне құрылған. Мәтіннің ырғақтық-ұйқастық құрылымы әр түрлі өрнектеледі. Жол ішіндегі алғашқы және соңғы сөздер қайталанып отырады. Дегенмен образды, құнарлы тілмен, келісті сөз ұйқасымен айтылады.

Басқы сөзі (6-б.):

1-бала:

Менің атам сұрасаң, қалам алып хат жазады,
Сенің атаң сұрасаң, күрек алып боқ шашады.

Соңғы сөзі (7-б.):

2-бала:

Сен өзінді жақтама,
Жаман атаңды өтірік айтып мақтама!

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Мәтін әр бетке бір қатармен орналасқан.

Ақауы. Ескіре бастаған. Жөндеуді қажет етеді.

Папқасы. ОҒК: Қ.728, 29-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Өтірік өлеңдер

Аталуы. Өтірік өлеңдер.

Жинаушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жеке-жеке өлеңнің әрқайсысында гипербола, литота, шендестіру сияқты көркемдік-стильдік бейнелеу құралдары өтірік өлеңнің жанрлық табиғатына сай ұтымды қолданылған. Сондай-ақ, мәтіннің әрқайсысы мағыналы сюжетке құрылған.

Берілген өтірік өлеңдердің дені 11 буынды қараөлең үлгісінде келеді. Өтірік өлеңдер фантастикаға құрылғандықтан балалардың қиялын дамытуға септігін тигізеді.

Басқы сөзі (8-б.):

Өтірікті айтып-айтып шындай қылдым,
Ерітіп қара тасты ұндай қылдым.

Соңғы сөзі (9-б.):

Жүрегін біреуінің төрт бөліп жеп,
Нансаңыз, өмірімде бір-ақ тойдым.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Мәтін әр бетке бір қатармен орналасқан.

Ақауы. Ескіре бастаған. Жөндеуді қажет етеді.

Папкасы. ОҒК: Қ.1884.

Библиографиясы. Балалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Малақай тастамақ

Аталуы. Малақай тастамақ.

Жинаушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Бұл ұлттық ойынның түрі көбірек қозғалмалы іс-қимылдарға негізделеді. Сондықтан да аталмш ойын дене шынықтыру, балалардың күш-қуатын жетілдіру үшін аса қолайлы. Кейбір өңірлерде «тақия тастау» ойыны деп аталатын бұл ойын балаларды шапшандыққа, ептілікке, ұйымшылдыққа тәрбиелейді.

Басқы сөзі (2-б.): Балалар дөңгеленіп отырады. Ойын бастаушы уәзір сайланады. Уәзір ойыншылардың арасынан бір балаға тақия береді.

Соңғы сөзі (6-б.): Шарттардың орындалуын уәзір бақылайды. Тақия тастау әрі қарай жүре береді. Бұл ойын тез ойлануға, дене қимылына арналған.

Қағазы, әріп-сиясы. А4 көлемдегі қағазға көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары. Сол кездегі Қарқаралы ауданы Бесоба совхозында жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісінде орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1086 (А).

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Ақсүйек

Аталуы. Ақсүйек.

Жинаушысы. Жұмабекова Б., Әбілдина М.

Аннотациясы. Бұл ұлттық ойын ересек жастардың ойыны болып саналады. Ертеректе бірін-бірі ұнатқан қыз бен жігіттің кездесіп, сөз байласуына «ақсүйек» ойыны дәнекер болған.

«Ақсүйек» ойнау үшін айдың сүттей жарық түндері таңдалады. Ойын шарты бойынша жеңілген топ ән айтып, күй шертіп, әзіл-қалжың айтысатын, өнер көрсететін де дәстүр болған. Сондықтан бұл ойын қараңғылықта жол табуды үйретумен бірге әрі спорт әрі өнерді шыңдауға баулиды.

Басқы сөзі (4-б.): «Ақсүйек» – қазақтың ертеден келе жатқан және кең тараған ұлттық ойыны. Жастар да, балалар да ойнай береді. Жайнаған жаздың айлы түнінде кешкі уақыттарда ойналады. Ойнаушылар тең бөлісіп, екі топ болып ойнайды. Ойынның негізгі құралы – ақсүйек.

Соңғы сөзі (4-б.): Осылай сүйекті қолдан-қолға өткізіп, мәреге жеткізеді. Қай топтың адамы ақсүйекті мәреге жеткізе, сол топ өздеріне қарсыластарына бір ойыншыны қосып алады, ал жеткізе алмаса олардың бір ойыншысы екінші топ қалап алады. Ойын осылай жалғаса береді.

Қағазы, әріп-сиясы. А4 көлемдегі қағазға көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары. Қарағанды облысы Қарқаралы ауданы Бесоба совхозында жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісінде орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Қ.1086 (А).

Библиографиясы. Балалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Мырыш ойыны

Аталуы. Мырыш ойыны.

Жинаушысы. Оспанова А. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Бұл ойын да қазақтың салт-дәстүр, дүниетаным тіршілігіне негізделген. Қозғалмалы ойындар тобына жатады. Жастардың мінез-құлық нормаларының қалыптасуына, қоғамдық өмірге араласуыларына бағыт сілтейтін ұлттық ойын болып табылады.

Басқы сөзі (2-б.): Киіз үй толы қыз-жігіттер. Дөңгелене отырған балалардан өздері ойын басқарушы сайлайды, ол адам «хан» деп аталады. Хан өзіне екі уәзір сайлап алады. Уәзірлер хан бұйрығын сөзсіз орындауға тиіс.

Соңғы сөзі (2-б.): Бірінші, екінші, үшінші ретте таба алмаса, ең жанаманы есек болып ақыр, көкек болып шақыр тағы басқа өлең айту, күй тарту, би билеу – бұл бірінші, екінші рет таба алмағандар үшін жаза, кейде дүре де соғады. Бұл адамды сезімталдыққа, тапқырлыққа тәрбиелейтін ойын.

Қағазы, әріп-сиясы. А4 көлемдегі қағазға көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары. Сол кездегі Қарқаралы ауданы Бесоба совхозында жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісімен орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1086 (А).

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Соқыр теке

Аталуы. Соқыр теке.

Жинаушысы. Жұмабекова Б., Әбілдина М. – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттері (1991 жыл).

Аннотациясы. Ойынның тәртібінде аздаған айырмашылық бар. Ойынның бұл нұсқасы ойыншыларға «айып» төлету арқылы оларды өнерге баулиды. Сондай-ақ, «соқыр теке» ойынын ойнау барысында балалар көпшіл болуға, алғырлыққа, шыдамдылыққа тәрбиеленеді.

Басқы сөзі (5-б.): Тапқырлыққа, аңғарымпаздыққа, ептілікке тәрбиелейтін халық ойыны. Бұл ойында балалар мен жастар ойнайды.

Соңғы сөзі (6-б.): Ойынға қатысушылар ойын басталғанша өз жолдастарының, құобы-құрдастарының ерекше белгілерін, киімнің өзгешелігін есінде сақтап қалуға тырысады. Бұл кейінірек. «Соқыр теке» бола қалса, өзі ұстаған адамды дәл танып, дұрыс табуы үшін керек болады.

Қағазы, әріп-сиясы. А4 көлемдегі қағазға көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары. Сол кездегі Қарқаралы ауданы Бесоба совхозында жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісімен орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Қ.1086 (А).

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

Соқыр теке

Аталуы. Соқыр теке.

Айтушысы. Ержанұлы Ә. – Қарағанды облысының тұрғыны. Басқа мәліметтер кездеспеді.

Жинаушысы. Жұмабекова Б., Әбділдина М. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. Соқыр теке – ертеден келе жатқан, кең таралған қазақтың ұлттық ойындарының бірі. Оны көбінесе жаздыгүні кешқұрым немесе шайдай ашық, сүттей жарық айлы түнде, ашық аспан астында ойнайды. Мәтінде ойынның тәртібі туралы баяндалады.

Басқы сөзі (9-б.): Тапқырлыққа, аңғарымпаздыққа, етпілікке тәрбиелейтін халық ойыны.

Соңғы сөзі (10-б.): Бұл кейінірек «Соқыр теке» бола қалса, өзі ұстаған адамды дәл танып, дұрыс табуы үшін керек болады.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісінде орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.924.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Ақсүйек

Аталуы. Ақсүйек.

Жинаушысы. Байменова Рахия Оразқызы – Қарағанды Мемлекеттік университетінің 2 курс студенті (1991 ж.).

Аннотациясы. Бұл ұлттық ойынды қыздар мен жігіттер жиналып, жаздың жарық түндерінде ойнайды. Ойынға малдың қураған жілігі таңдалатын болған. Ертеректе «ақсүйек» ойынын той-томалақ жасаған үй иелері ұйымдастырған. Ойын жылдамдыққа, ұйымшылдыққа баулиды.

Басқы сөзі (16-б.): Кешке, айлы түндерде ойналады. Ойнаушылар екі топқа бөлінеді де, межелі жерде (ағаштың, үлкен тастың, кішкене төбешіктің қасында) қатарласып тұрады.

Соңғы сөзі (16-б.): Айыпкер ән, не болмаса би билеп береді.

Қағазы, әріп-сиясы. Көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990-1991 жылдары Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттерінің халық ауыз әдебиетінен жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке қарасөз үлгісімен орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Қ. 1156, 3-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – Б. 360.

ҮЙЛЕНУ ҒҰРЫП ФОЛЬКЛОРЫ

34

Ш.920/83 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж. 21

17,5x28; 14x10

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Әбдімүмінова Жұман. Руы – Аспан. Мәтінді орындаған кезде 74 жаста болған (1988 ж.)

Жазып алған. Абдуллаева Дариха.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бұл сыңсуда ұзатылғалы тұрған қыз өзі арқалап өсірген інісімен, ағасымен қоштасып, жеңгесін оған табыстап, өзінің ұзаққа кетіп бара жатқанын айтады. Бауырларымен кош айтысқан қыз өзі еркелеп өскен ел-жұртымен де қоштасады. «Қарасам көзім талады-ау» деп сағынатынын да білдіреді. Сыңсудың соңғы шумағында ел-жұртынан ұзап кеткен соң, есейіп, санасы толысарын да айтады.

Басқы сөзі (105-б.):

Қарағай шаптым жан қалап,
Өсірдім інім арқалап.

Соңғы сөзі (106-б.):

Ел-жұртым сенен айырылып,
Сәнамен жүзім солар-ау.

Қолтаңбасы. Сапарқызы Гүлзира – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті (1993 жыл).

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған

Қашан, қайда жазылған. 1988 жылы Әмудария құйылысындағы қазақтардың ауыз әдебиеті мен этнографиялық мұрасын жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

35

Ш.920/83 (ӘӨИ)

Б.2; П. 3; Ж. 51

17,5x28; 15x28

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Жинаушысы. Д.Абдуллаева, Қ.Саттаров.

Тапсырушысы: Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтінде қыз өзін ата-анасы малға сатып, қаламаған жерге ұзатылып бара жатқанын айтады. Сыңсу мазмұны қыздың басында теңдік жоқ екенін анық аңғартып тұр. Ұзатылғалы тұрған ащы зары, өкпесі, назы да айқын аңғарылады. Қыз барған жұртында ел айтатындай ата-енесінің өз әке-шешесіндей бола алмайтынын да жеткізген. Өзі қаламаған жігітке ұзатылып бара жатқанына апасының қатысы бар екенін де қоса айтқан. Тағдырына деген бар өкпе-ренішін жайып салған қыз сыңсу соңында туып өскен топырағымен, өскен жұртымен, бауырларымен қимай қош айтысады.

Басқы сөзі (108-б.):

Наны тәтті Ташкенттің, жолы қатты,
Жанға салып айдайды арық атты.

Соңғы сөзі (110-б.):

Артымда жалғас өскен екі бауырым-ай,
Көзімнің ағы менен қарасындай.

Қолтаңбасы. Сапарқызы Гүлзира – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті (1993 жыл).

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін ақ қағазға көк сиямен кирилл әрпінде жазылған

Қашан, қайда жазылған. 1988 жылы Әмудария құйылысындағы қазақтардың ауыз әдебиеті мен этнографиялық мұрасын жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

36

Ш.920/83 (ӘӨИ)

Б.4; П. 4; Ж. 57

17,5x28; 15x28

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Жинаушысы. Д.Абдуллаева, Қ.Саттаров.

Тапсырушысы: Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сыңсуда қыз қазақ танымындағы отбасы институтының әрбір өкілінің аты аталады. Қыздың қарата айтқан сөздерінен олардың отбасындағы орны, рөлі анық аңғарылады. Қыз әуелі әкесіне өкпесін білдіреді. Өз қалауымен емес, мата құрлы көрмей, жастай малға сатып, ұзатқалы тұрғанына өкпесін айтады. Анасының да көңіліне қарамай, жайын да сұрамай беріп жібергенін айтады. Таңдағанына емес, мал беріп әкетіп бара жатқанын, сондай күйде босаға аттаса, анасының берген ақ сүтін ақтай аларына да күмәнданады. Үй ішіне, ең аяғы сырлас, мұңдас болған жеңгесінің де үйден өзі шығарып салғанын, оның жұбату сөзінің еш мәнінің жоқ екендігін білдіреді. Бауыры мен сіңлісіне айтқан сөзінен ертеректе қыз бала ұзатылған соң жыл толмай, төркінін көре алмайтыны байқалады. Қыз осы жайдың бәрін тізіп келіп, соңғы шумағында өзінің тірідей өлгенін айтады.

Басқы сөзі (110-б.):

Көк көйлек кидім төкпелі,
Мен әкеме өкпелі.

Соңғы сөзі (112-б.):

Тірі де отыр демесең,
Өлі қыздан несі кем?

Қолтаңбасы. Сапарқызы Гүлзира.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін ақ қағазға көк сиямен кирилл әрпінде жазылған

Қашан, қайда жазылған. 1988 жылы Әмудария құйылысындағы қазақтардың ауыз әдебиеті мен этнографиялық мұрасын жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

37

Ш.910/1 (ӘӨИ)

Б.3; П. 3; Ж. 53

21,5x20; 20x15

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Тілеумағамбетова Жаңыл, Демеуова Нағипа – Батыс Қазақстан облысы, Ойыл ауданының тұрғындары.

Жинаушысы. Тілеужанов Мәтжан (1927-1995) – әдебиеттанушы, филология ғылымдарының докторы, профессор. Ол Батыс Қазақстан аумағынан фольклорлық мұраларды ұзақ жыл бойы жинап, Әдебиет және өнер институтының қолжазба қорына тапсырған. Сондай-ақ республикада тұңғыш рет «Этнопедагогика және фольклор» кабинетін ұйымдастырып, ел ішіндегі қолөнер туындыларын жинаған.

Аннотациясы. Мәтінде қыз бірінші анасына өкпесін білдіреді. Көп сыңсудың жолдарынан қыздың әкесі малға сатқанын білек, бұл сыңсуда

қыздың жастай, өзі қаламаған жанға ұзатылуына анасының көбірек ықпалы бар екенін аңғарамыз. Өзге сынсуларға қарағанда тағы бір ерекшелігі – қыз бауырларының атын атап тұрып қоштасады. Сондай-ақ, әжесіне де қаратып, тілегін білдіреді. Жастай кетіп бара жатқан тағдырына налып, Құдайға да өкпесін айтады. Өзі қайғырып тұрып, әкесінің жайын ойлайтынын да білдіреді. Осы сынсудағы тағы бір ерекшелік өзбек сөзі де кездеседі. «Дәде» деп әжесіне қарата айтады.

Басқы сөзі (289-б.):

Ақ өрмек жолға құрамын,
Еркелеп кімге тұрамын.

Соңғы сөзі (291-б.):

Енді бір қайтып көргенше,
Қош-аман бол, шешелер!

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1950 жылдары Батыс Қазақстан облысы, Ойыл ауданында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.910/1.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Өлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Қысқа қайрылған бұл сыңсуда қыз анасынан бастап, бауырларымен, ең соңында әкесімен қоштасады. Көп сыңсуда қыз өзінің жастай ұзатылып бара жатқанын «Бір жазға менің көп көрді» десе, бұл сыңсуда «Бір қысқа мені көп көрді» дейді. Сыңсудың мазмұны қысқа. Десе де, қыздың мұң-зары, жұртына деген өкпесі айқын аңғарылады.

Басқы сөзі (3-б.):

Ый-ый, ый-ый, ый-ый...

Ақ түйеге жүк арттым.

Соңғы сөзі (3-б.):

Өкпелі болмай қайтейін,

Бір қысқа мен көп көрді.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу**Аталуы.** Сыңсу.**Айтушысы.** Белгісіз.**Жинаушысы.** Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.**Аннотациясы.** Сыңсудан қыздың өз жұртына, әкесіне қатты өкпелі екені аңғарылады. Қыз: «он төртке жасым келгенде» деп өзінің жастай ұзатылып жатқанын білдіреді. Жыр жолдарынан қыздың өзінің туған анасының жоқ-жетім екендігі де айтылған. «Қырық жеті кара қалыңға» деген жолдардан сол уақыттағы қыздың қалыңмалының құнын да білеміз.**Басқы сөзі (36-б.):**

Қалайы сандық қалайы,
Жылама дейсің жұртым-ай.

Соңғы сөзі (37-б.):

«Балам, балам» деуші едің,
Қош-есен бол, шешелер!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.**Қағазы, сиясы, әрпі.** Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.**Мәтіннің орналасуы.** Әр бетке бір қатардан орналасқан.**Қалпына келтірілуі.** Қолжазба түптелген.**Қосымша белгілері.** Жоқ.**Папкасы.** ӘӨИ: Қ.920/105.**Библиографиясы.** Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Өлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Қошқарқызы Толған – Өзбекстан Республикасы Ташкент қаласы Сіргелі аулының тұрғыны.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ұзатылып бара жатқан қыз сыңсуын әуелі Жаратушысын атап бастайды. Кейінгі кезекте анасымен, содан кейін туған-туысымен қоштасады. Жасы жетпей ұзатылып бара жатқан қыз өзінің тірі өлікке айналғанын да жеткізеді. Үй ішінің малы таусылғанда, өзін малға айырбастағанына ашынады. Ерте кетіп бара жатқанына ағасына ренішін білдіреді.

Басқы сөзі (37-б.):

Қаралы тоқым қашаған,
Артымда менің босағам.

Соңғы сөзі (39-б.):

Біздердей мұңлық бар ма екен,
Қош-аман бол, құрдасым!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған

Қашан, қайда жазылған. Ташкент қаласы Сергелі ауылы Шыршық өзенінің жағалауында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папқасы. ӘӨИ:Қ.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сыңсудың формасы басқа сыңсуларға қарағанда өзгеше. Қыз әуелі анасымен қоштасып, өзінің артынан іздеп тұруын сұрайды. Анасы да қызына жауап беріп, аналық ақылын айтады. Бұдан кейін туған жұртында еркелеп өскен қыз әкесімен және ағасымен, жеңгесімен, әпке-сіңлісімен ретімен қоштасады. Бұл сыңсудан қыздың өзі қаламай кетіп бара жатқаны айқын аңғарылады.

Басқы сөзі (39-б.):

Сылап бір сипап өсірген,
Еркелік қылсам кешірген.

Соңғы сөзі (41-б.):

«Қызым, қызым» деуші едің,
Қош-аман бол, шешелер!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Қошқарқызы Толған. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сыңсу мазмұнынан қыздың теңдігі, оның өз қалауымен немесе малға сатылып кетіп бара жатқаны аңғарылмайды. Қыз тек ел-жұртына кош айтысып, өзімен тай-құлындай тебісіп өскен әпке не құрбысына сөзін арнайды. Оның басына түскен күн мұның да басына түскенін білдіреді. Туған жұртын қимай тұрғанын айтады.

Басқы сөзі (42-б.):

Қалайы сандық кілтім,
Кетпеймін деуші ем үмітім.

Соңғы сөзі (42-б.):

Осы бүгін отырмын мұңлық болып,
Енді кетіп барамын сендей болып!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағаздарына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған. Түптелген.

Қашан, қайда жазылған. Ташкент қаласы, Сіргелі массивінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Жұмыкенова Мәркен Ишанқариқызы – 1925 жылы Қарағанды облысы, Төрткөл ауылында туған. Көпбалалы ана.

Жинаушысы. Мардашева Ә. – Қарағанды мемлекеттік университетінің студенті.

Аннотациясы. Қысқа-нұсқа бұл сыңсудан қыздың жасына жетпей ұзатылғаны ашық айтылған. Қыздың реніші айқын аңғарылады. Қыз өзін еркелетіп өсірген ата-анасымен қоштасады.

Басқы сөзі (33-б.):

Базардан алып келген пәуеске
Байлар мінер әуеске.

Соңғы сөзі (33-б.):

Ардақтаған ата-анам,
Қабағыма қараған.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін торкөзді дәптер қағаздарына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Қарағанды облысы Төрткөл ауылында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.963.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Сыздықова Күлзия – Қарағанды облысында 1916 жылы туған. Еңбек ардагері. Руы – Шашты.

Жазып алғандар. Баймолдина А., Сыздықов С., Дюсекина И. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1990 жыл).

Жинап, тапсырған. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сыңсу мазмұнынан қыздың малға сатылып, теңдігінің сақталмағаны, өзі қаламаған жанға ұзатылып бара жатқаны байқалмайды. Қыз қазақы салтпен, жөн-жосығымен өзінің артында қалған жұртына сөзін арнайды. Еркелеп өскен елін кимай бара жатқанын білдіреді.

Басқы сөзі (1-б.):

Есіктің алды қызыл жар,
Қызылдан шапан жеңі тар.

Соңғы сөзі (5-б.):

Сағынғаннан жылаймын,
Сөге де көрме, жамағат!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін тор көзді дәптер қағаздарына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1990 жылы Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданы, Прогресс совхозында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/126.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сыңсу екі бөлімді. Бөлімдердегі сыңсу бір-бірінен буын саны бойынша ерекшеленеді. Мазмұнында қыз анасымен, бауырларымен, туған ел-жұртымен қоштасып, әкесіне деген назын ерекше жеткізеді. Қызын малға сатқан әкенің айыбын әшкерелейді. Қыз болып туғанына налиды. Тірідей өз елінен айрылып бара жатқанын айтып, тағдырына мойынсұнады.

Басқы сөзі (42-б.):

Не мұңлық, бұл дүниеде қыздар мұңлық,
Мұңлық болып атадан неге тудық?

Соңғы сөзі (45-б.):

Өз елімнен барамын тірі айырылып,
Қайтейін, тағдырымда бар екен де!

Қолтаңбасы. **Жинаушынікі.**

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағаздарына көк сиямен жазылған. Түптелген.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Қыз сынсуы

Аталуы. Қыз сынсуы.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Құйқалақова А. – Қарағанды мемлекеттік университетінің студенті (1990 ж.)

Аннотациясы. Бұл сынсуда ұзатылып бара жатқан қыздың еркелетіп өсірген еліне деген қимас сезімі бар. Қыз кей-кейде еркелікке бой беріп, шаруаны ысырып қойғанын, жеңгесінің өзіне дәйім демеу болғанын жеткізеді. Артында қалған бауырымен ерекше қош айтысады.

Басқы сөзі (14-б.):

Қызғалдақ деген шөп екен,
Алланың ісі көп екен.

Соңғы сөзі (15-б.):

Төбең бір көкке жетсе де,
Өз үйіңдей бола ма?

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Қолжазбаның парақтары бір жерден ғана тігілген. Түптелмеген.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.954.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Смайылұлы Бәшәр – бұрынғы Қарағанды облысы, Егіндібұлақ ауданы, Қаратау ауылының тұрғыны. 1896 жылы туған. Руы – Көшім. Мәтінді айтқанда 94 жаста болған.

Жинаушысы. Мұқашева Райхан – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенті (1990-1991 ж.).

Аннотациясы. Сыңсуда қыз әуелі туған жұртымен, жеңгесімен, ағасымен, анасымен арнайы сөзін арнап қоштасады. Қыз ағасына жақын жандарын табыстайды. Сыңсудан қыздың еркінен тыс ұзатылып бара жатқаны аңғарылмайды. Сондай-ақ бір ерекшелігі – бұл сыңсуда қызға жұбату сөз де айтылған. Оның мұнаюына ешқандай себеп жоқ екенін білдіріп, басу айтқан.

Басқы сөзі (17-б.):

Ақтан көйлек алдырдым,
Кестелі жаға салдырдым.

Соңғы сөзі (17-б.):

Сойылдасып, шоқпарласып қалсам дағы,
Қайтейін, алып кетті-ау, мал берген жақ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін тор көзді дәптер қағаздарына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Қарағанды Мемлекеттік университеті студенттерінің фольклорлық практика кезінде жазып алған материалдары (1990-1991 ж.ж.)

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Қолжазба түптелмеген, ернеулері жыртылып тоза бастаған.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.928.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Әшімова Г. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Назымбекова Р. – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенті (1991 ж.).

Аннотациясы. Сыңсу мазмұнынан қыздың тым алысқа ұзатылып бара жатқаны аңғарылады. Қыз аулының басқа қонысқа көшіп бара жатқаны да айтылған. Қыз басында теңдігі жоқ өзін «мұндық» сезінеді. Әуелі анасымен, сосын жеңгесімен және әкесімен, аға-бауырларымен қош айтысады. Әкесіне еркелеп-ақ өскенін де сөзге қосады. Өзін керегі жоқ затқа да теңейді. «Жылама» деп жұбатқанмен де, басындағы жайдың жылатпай қоймайтынын айтады. Сыңсудың соңғы шумағында басына сәукеле кигеннен кейін, өмірінің басқа кезеңі басталғанын да қосады.

Басқы сөзі (3-б.):

Орамал тарттым шекеге,
Құс қайтады Меккеге.

Соңғы сөзі (3-б.):

Ағайдың кенжетайы мен деуші едім,
Сұмдықтың басталғанын бүгін білдім.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1991 жылы жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 929.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Әшімова Гүлғайша – бұрынғы Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданының тұрғыны.

Жинаушысы. Назымбекова Р. – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенті.

Аннотациясы. Мәтінде қыз өзінің теңдігі жоқ екенін айтып, анадан бірге туғанмен бірге ешқашан жүре алмайтынына ренішін, назын білдіреді. Ең бірінші ағасымен, содан кейін туған жұртымен, шешелерімен, әкесімен, анасымен, жеңгесіне сөзін арнап айтады. Сыңсу соңында анасы да қызына жауап қатады.

Басқы сөзі (3-б.):

Далада торғай толып жүр,
Балапанын қорып жүр.

Соңғы сөзі (3-б.):

Енді айналып келгенше,
Аман бол, қайран босағам.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1991 жылы Қарағанды облысында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 929.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Ұлтараккеліні Бітай – 1902 жылы туған. Алматы облысының тұрғыны.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға (1919 – 1995) – музыкатанушы, қазақ фольклорының, ауыз әдебиетінің үлгілерін жинаушы, әнші. Құрманғазы атындағы Алматы мемлекеттік консерваториясын тамамдап, ол ұзақ жылдар бойы М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтында қызмет атқарды. Ол қазақ халқы ауыз әдебиеті үлгілерінің ноталық жазбаларын жасау арқылы қазақ жырлары мен өлеңдері үлгілерін айтушылардың әуендеріне мәңгі өмір сыйлады. Бекқожинаның еңбектері мынадай жеке кітаптар түрінде жарық көрді: «Қазақтың 200 әні» (1972), «Қазына» (1979), «Шәкәрім» (1989), «Даланың назды саздары» (1996).

Аннотациясы. Бұл сыңсу мазмұнынан басқа өңірдің халқынынан жазып алған сыңсудың жолдары да бар. Қыздың ағасына деген назы анық байқалады. Туған жұртымен қимай-қимай қоштасады. Бірақ сыңсудың соңғы жолынан қыздың не айтқысы келгенін түсіне алмайсың. Сыңсуда ұзатылып бала жатқан қыз ойын соңына дейін аяқтай алмағандай.

Басқы сөзі (27-б.):

Жылқы ішінде жиренше,
Жал-құйрығын түйгенше.

Соңғы сөзі (28-б.):

Жыламайын десем де,
Кейінде қалды бауырым.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Сыңсу 1967 жылы Алматы облысы тұрғындарынан жиналған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 688.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Тілеумағамбетова Жаңыл, Демеуова Нағипа – Батыс Қазақстан облысы, Ойыл ауданының тұрғындары.

Жинаушысы. Тілеужанов Мәтжан. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бұл сыңсуда да өз еркімен ұзатылмағаны айқын аңғарылады. Қыз бірінші әкесімен қоштасып, ұл бала жаратылмағанына ашынады. Әкесінен кейін әпкесімен қош айтысып, одан кейін туған жұртын бауырына аманаттайды. Өзінің анасын атап қоштаспағанымен, туған жұртындағы шешелеріне сөзін арнайды. Сосын қайта бауырына, сосын әкесіне сөзін арнап, өзін жат жұртқа тірідей бере салғанына, мойнына құрық салғанына өкпесін жеткізеді.

Басқы сөзі (291-б.):

Сары орамал басымда,
Еркелеп өстім жасымда.

Соңғы сөзі (291-б.):

Бермеймін деген ақ көкем,
Мойныма құрық салды-ау, ай!

Қолтаңбасы. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1950 жылдары Батыс Қазақстан облысы, Ойыл ауданында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/1.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Байсымақова Тіләш – 1911 жылы бұрынғы Целиноград облысы Қорғалжын ауданы Коммуна аулында дүниеге келген. Мәтінді орындағанда жасы 78 де болған.

Жинаушысы. Дәмиева Гүлмира – Қарағанды мемлекеттік университетінің студенті (1989 жыл).

Аннотациясы. Сыңсу басы қара сөзбен ертедегі қыздардың сүйгеніне қосыла алмайтыны туралы, сонда зорлықпен кетіп бара жатқан олар өз тағдырына налып, сыңсу айтатыны туралы айтылған. Сыңсу мазмұнында қыз тек ағасына ғана өкпесін білдіріп, ел-жұртымен тұтас қоштасады.

Басқы сөзі (13-б.):

Айналайын, ағалар,
Ат тұяғын тағалар.

Соңғы сөзі (13-б.):

Күмістен менің босағам
Күңіреніп қалай шығайын.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1989 жылы бұрынғы Целиноград облысы, Қорғалжын ауданында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 943.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Ошанбайқызы Дәметкен – 1928 жылы туған. Түркістан қаласының тұрғыны.

Жинаушысы. Қ.Саттаров, Д.Сүлейменқызы.

Аннотациясы. Қысқа 3 шумақтан тұратын мәтінде қыздың жатжұрттық екендігі, еркелеп өскен ерке қыздың назы айтылады. Кейінгі жылдарда жазылып алынған мәтін болғандықтан, бірнеше шумағы ұмытылып қалған болуы керек.

Басқы сөзі (184-б.):

Оң жағында әкемнің дойбы ойнадым, жар-жар,
Үкі тағып басыма той тойладым, жар-жар.

Соңғы сөзі (184-б.):

Жай болмайды жат елге барғаннан соң, жар-жар,
Еркелікті тастаймын өзгеремін, жар-жар.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін қойын дәптерге көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1996 жылы «Түркістан фольклор экспедициясы» кезінде Түркістан қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жок.

Папкасы. ӘӨИ:Қ.920/108.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Мұқиянқызы Орал – 1945 жылы бұрынғы Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданы, Аппаз ауылында туған. Ардақты ана.

Жинаушысы. Рымханова, Әділханова – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенті (1991 жыл).

Аннотациясы. Бұл сыңсуда ұзатылғалы тұрған қыз сөзін жеңгесіне арнап қоштасады. Сыңсудың көпшілігінде қыз анасына не ауырына келіп-кетіп жүргейсің десе, бұл сыңсуда қыз жеңгесінің келуін сұрайды. Тек ең соңғы шумағында бауырымен қоштасады. Мазмұнынан қыздың малға сатылып, өз еркімен кетпегені байқалады.

Басқы сөзі (4-б.):

Базардан алған кеселер,
Шай, самаурын еселер.

Соңғы сөзі (4-б.):

Жылыма десең, қояйын
Оң батаңызды беріңіз.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданы, Аппаз ауылында 1991 жылы жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.921.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Мыңбаева Ағибаш – бұрынғы Орынбор облысы, Соль-Илецк қаласының тұрғыны (1965 жыл).

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Орынбор қазақтары арасында кең таралған сыңсу. Мәтінде жергілікті сөздер (мысалы: «шәйкиіз», «қызыл шарқат») көптеп кездеседі. Бойжеткен туған-туыс, ата-ана, бауырларымен жеке-жеке қоштасады.

Басқы сөзі (8-б.):

Әуеден ұшқан дөдеге
Ақ үйге салған бөдеге.

Соңғы сөзі (11-б.):

Ішінде туар айдың бір келіп кет,
Сен келсең өкінбеймін жақыным-ай.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 12 тамызда жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Зейнұрова Бибігүл – бұрынғы Қостанай облысы Комсомольск ауылының тұрғыны. Басқа мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Шағын үш шумақтан ғана тұратын бұл сыңсуда қыз бала туған босағасымен, ата-анасымен қоштасады. Мәтін толық емес.

Басқы сөзі (20-б.):

Алтын да менің босағам
Аттап бір шығам деп пе едім.

Соңғы сөзі (20-б.):

Өз баласын кісіге қимайтын
Қимайтын шығар деуші едім.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 12 тамызда жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Сыңсу**Аталуы.** Сыңсу.**Айтушысы.** Белгісіз.**Жинаушысы.** Сеңгірбаева Г.**Тапсырушысы.** Саттаров Қыдырәлі. Ол туралы мәлімет 1-сипатта-мада берілген.**Аннотациясы.** Мәтін салықалы мазмұнға құрылған толғау үлгі-сінде келеді. Өлең мазмұны жанрлық табиғатынан алшақтамайды, яғни қалыңдықтың мұң-шері, ішкі назы қоштасу сарынымен айтылады. 7, 8, 9 буынды тармақтарға негізделген.**Басқы сөзі** (134-б.):Заманым өтіп басымнан,
Дәуірім өтті басымнан.**Соңғы сөзі** (135-б.):Ел-жұртым сенен айырылып,
Санамен жүзім солар-ау.**Қолтаңбасы.** Жинаушынікі.**Қағазы, әрпі, сиясы.** Сыңсу кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әр-пінде түсірілген.**Қашан, қай жерде жазылғаны.** 2002 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Сарыағаш ауданында жазылған.**Беттелуі.** Еуропа цифрымен беттелген.**Мәтіннің орналастырылуы.** Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.**Қалпына келтірілуі.** Қолжазбаның ақауы жоқ.**Папкасы.** ӘӨИ:Қ.920/135.**Библиографиясы.** Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Тілеужанов М.

Аннотациясы. Өлең тармақтары толымды өлшеммен, қисынды ұйқаспен айтылады. Өлеңнің 1, 2, 4-жолдары өзара ұйқасып, 3-ші тармағы бос қалып отырады. Өлең аралас буынды қара өлең үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (135-б.):

Көк шымылдық көтерші, көрсін әкем,
Көзінің жасын көл етіп төксін әкем.

Соңғы сөзі (135-б.):

Әке-шешем жалтақтап би, болыстан,
Қыз теңіне лұқсат сұрамайтын.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қай жерде жазылғаны. 1954-1984 ж., Орал қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/2.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Гүлнәр Сеңгірбаева.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтін қара өлең үлгісінде айтылады. Өлең көркемдігі кемелденген, эстетикалық қуаты жоғары тармақтардан құралған. Мазмұндық-идеялық жағынан қалыптасқан сыңсудың ізі бойынша жазылған. Мұңды, элегиялық сарын өлеңнің әр жолдарынан аңғарылады. Өлең аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (96-б.):

Қарасуды жағалай қаз барады,
Анасынан айырылған қыз барады.

Соңғы сөзі (98-б.):

Туысқанын сағынып, аңсағанда,
Жүреді мұңлықтығын сонда біліп.

Қолтаңбасы. Қалқа Оразбайқызынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Сыңсу кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Тұрсынкүл Юсупова. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Гүлнәр Сеңгірбаева.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтін кара өлең үлгісінде айтылады. Өлең көркемдігі кемелденген, эстетикалық қуаты жоғары тармақтардан құралған. Мазмұндық-идеялық жағынан қалыптасқан сыңсудың ізі бойынша жазылған. Мұнды, элегиялық сарын өлеңнің әр жолдарынан аңғарылады. Өлең аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (98-б.):

Басында керегенің қара далбай,
Өсіп ем жан әжемнің тілін алмай.

Соңғы сөзі (100-б.):

Есіме сен түскенде, жаным бауырым,
Өзімді өлең айтып жұбатайын.

Қолтаңбасы. Қалқа Оразбайқызынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтіннің алғашқы шумағы 7-8 буынды 11 тармақтан, екінші шумағы 11-12 буынды төрт тармақты жолдардан құралған. Небәрі екі шумақты мәтінде ұйқастың бірнеше түрі қамтылған. Сондықтан аралас ұйқасты өлең түрі саналады. Өлең жолдары аралас ұйқаспен айтылса да, тілі көркем, құрылысы ширақ жазылған.

Басқы сөзі (101-б.):

Ақ үйдің сәні дөдеге,
Ақсұңқар ілер бөдене.

Соңғы сөзі (101-б.):

Қара суға қан құйсаң, ағар, кетер,
Жат кісіге қыз берсең, ала кетер.

Қолтаңбасы. Көшірушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Гүлбаршын Өтешова. Ол туралы мәлімет кесдеспеді.

Жинаушысы. Дариха Абдуллаева.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең шалыс ұйқасты төрт тармақты жолдан басталады. Әрі қарай 5-6 тармақты жолдармен араласып келеді. Өлеңнің соңғы шумақтары мән-мағынасы жағынан сыңсудың жанрлық талаптарымен сәйкесе бермейтін құрама жолдармен айтылады. Өлең аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (102-б.):

Байлар киіз салады
Түңлік қылып.

Соңғы сөзі (105-б.):

Жамандарды жиып кеп,
Айландырып жіберсек шыр көбелек.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Дариха Абдуллаева.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең төрт тармақты, аралас буынды, қара өлең үлгісінде келеді. Мағыналық жағынан өлең нақты тұлғаға бағытталған, яғни қыздың аға-бауырларымен, ел-жұртымен қоштасу сипатында айтылады. Өлеңнің көркемдік табиғаты, тілі, ұйқасы шымыр, қалыпқа түскен, буыны мен бунағы өзара үндесе байланысады.

Басқы сөзі (105-б.):

Төрт бұрышы түндігімнің басбауым-ды
Сұрайды алты жеңгем шашбауымды.

Соңғы сөзі (105-б.):

Өмірі Шәкіраттың жылап өткен,
Алдында пенде білмес ненің барын.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы Ташкент қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Жұман Әбдімүмінова. Ол туралы мәлімет 34-сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Дариха Абдуллаева.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең жолдары есте сақтауға жеңіл, қарапайым ұйқаспен айтылғанымен, поэзиялық туындының әрбір буыны, бунағы, ұйқасы, өлшемі өзара бір-бірімен үндесіп, дәлме-дәл келеді. Өлең 7-8 буынды жыр өлшемімен жазылған.

Басқы сөзі (105-б.):

Қарағай шаптым жан қалап,
Өсірдім інім арқалап.

Соңғы сөзі (106-б.):

Ел-жұртым сенен айырылып,
Санамен жүзім толар-ау.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Дариха Абдуллаева.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең мәтінінде сыңсудың жанрлық ерекшелігіне сай тұрақты қайталаулар орын алады. Өлең дені төрт тармақты, буындық құрамы жағынан толымды ұйқаспен айтылған. Мәтінде үш тармақты бір ғана шумақ кездеседі. Өлең аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (108-б.):

Наны тәтті Ташкенттің, жолы қатты,
Жанға салып айдайды арық атты.

Соңғы сөзі (110-б.):

Артымда жалғас өскен екі бауырым-ай,
Көзімнің ағы менен қарасындай.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Мәтінде қалыңдықтың қоштасу өкпе-назы әке-шешесі, аға-жеңге, сіңлісіне арнап жеке-жеке айтылады. Өлең егіз ұйқасқа құрылған. Өлеңде 7-8 буынды өлшемдер араласа қолданылады. Сыңсудың өзге де нұсқаларымен мазмұндық үндестіктер сақталған.

Басқы сөзі (110-б.):

Көк көйлек кидім төкпелі,
Мен әкеме өкпелі.

Соңғы сөзі (112-б.):

Базардан келген бес кілем,
Дүриядан несі кем?

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Дариха Абдуллаева.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтінде лирикалық кейіпкердің ішкі көңіл-күй сезімі, қыздың ата-ана, бауырларына айтар назы баяндалады. Өлеңнің кейбір шумақтарының соңғы тармағы риторикалық арнау түрінде келеді. Мәтінде басқа елдің тілдік қолданыстарымен өзара әсерлесу құбылыстары байқалады. Бұл өлеңнің айтылу аймағына байланысты болуы мүмкін.

Көлемді туынды 7-8 буынды өлшемге негізделген.

Басқы сөзі (112-б.):

– Ақ өрмек жолға құрамын,
Еркелеп кімге тұрамын.

Соңғы сөзі (115-б.):

Енді бір қайтіп көргенше,
Қош-аман бол, шешелер!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Сыңсу

Аталуы. Сыңсу.

Айтушысы. Әбдімүмінова Жұман. Ол туралы мәлімет 34- сипаттамада берілген.

Жазып алған. Дариха Абдуллаева.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ұзатылып жатқан қыздың ел-жұртымен қоштасуы. Жыр мазмұнынан қыздың кимас сезімі аңғарылады. «Мақсаты мал бергеннің болад тағы» деген жолдардан қыздың өз қалауымен кетпегені де байқалады. Қыз ағаларының атын атап, бабаларының амандығын тілеп қоштасады.

Басқы сөзі (105-б.):

Төрт бұрышы түндігімнің басбауым-ды
Сұрайды алты жеңгем шашбауымды.

Соңғы сөзі (105-б.):

Өмірі Шәкіраттың жылап өткен,
Алдында пенде білмес ненін барын.

Қолтаңбасы. Сапарқызы Гүлзира – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті (1993 жыл).

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1988 жылы Әмудария құйылысындағы қазақтардың ауыз әдебиеті мен этнографиялық мұрасын жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 б.

Қыздың сынсуы

Аталуы. Қыздың сынсуы.

Жинаушысы. Байділдаев Н. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ескіден келе жатқан дәстүрді сақтай отырып, елінен ұзатылып кетіп бара жатқан қыздың туған, өскен жерімен, жақын ағайындарымен, әке-шешесімен қоштасып, жат жұрттық болып бара жатқан зар, мұңы айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Bazardan kelgen kók arba,
Jańbyr da jaýsa ońar ma?

Соңғы сөзі (6-б.):

Ketpeimin-aq demes edim,
Tuzdan jazǵan nesibem.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен латын әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1938 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1097, 5-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Ұзатқан қыздың сыңсуы

Аталуы. Ұзатқан қыздың сыңсуы.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Байбатыров Мұқаш. Ол туралы мәлімет 12-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Сыңсуда әдеттегідей жат жұртқа ұзатылып бара жатқан қыздың өкпе-назы, реніші айтылады. «Көйлегім жеңі қиылмай, көзімнің жасы тиылмай» кетіп барамын деп, ата-анасымен, бауырларымен қоштасады. Мәтіннен еріксіз ұзатылған, малға сатылған қыз екенін байқауға болады.

Басқы сөзі (54-б.):

Базардан келген көк бөрік,
Малға саттың жек көріп.

Соңғы сөзі (54-б.):

Ақ жүзінді көре алмай,
Жылай-жылай өтеміз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1954-1959 жылдары Алматы облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба тысталған, ернеулері желімденген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 356/4.

Ұзатқан қыздың сыңсуы

Аталуы. Ұзатқан қыздың сыңсуы.

Жинаушысы. Жақыпбаев Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Сқақова Н. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Жасынан туып-өскен елін, жерін тастап, жат жұрттық болып бара жатқан қыздың «ендігі күнім не болар?» деген мұң-зары, ки-мастық көңіл-күйі айтылады.

Басқы сөзі (6-б.):

اق وتاؤم تىككەن جەر ويران بولسن،
اق ءجۇزمىدى كورەتنى اينام بولسن.

Соңғы сөзі (7-б.):

اگەمە الپەشتهگەن نه كورسەتتىم،
جات كىسنىڭ بالاسىن جولداس ەتتىم.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпімен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Шығыс Қазақстан облысы, Катонқарай ауданы, 5-ауыл.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ. 1097, 2-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Ұзатқан қыздың қоштасуы

Аталуы. Ұзатқан қыздың қоштасуы.

Жинаушысы. Қапар Баймақанұлы. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Елі мен жерінен, туған туыскандарынан алыстап, ұзатылып бара жатқан қыздың қимастық сезіммен айтатын ішкі жан дүниесінің аласапыран көңіл-күйі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

بازاردان كه لگن كه سه له ر ،
شاي ساماژرين هسه له ر .

Соңғы сөзі (1-б.):

كۆلپ - ويناپ جۇرسكەن ،
قوش ، امان بول ، اعالار ،

Қолтаңбасы. Жинаушыныңкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Тор көзді кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпімен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1934 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Қ. 1097, 3-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қыпшақ қыздарының ұзатқанда жылауы

Аталуы. Қыпшақ қыздарының ұзатқанда жылауы.

Жинаушысы. Әлкей Марғұлан Хақанұлы (1904-1985) – бұрынғы Павлодар облысы, Баянауыл ауданында туған. Әдебиеттанушы, өнертанушы, шығыстанушы. Қазақстан археология мектебінің негізін қалаушы. Бүкілодақтық географиялық қоғамның толық мүшесі, Қазақ ССР ҒА-ның академигі. Оның редакциясымен Шоқан Уәлихановтың 5-томдық толық академиялық жинағы жарық көрді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Көнеден жалғасып келе жатқан салтты сақтай отырып, жат жұрттық болып бара жатқан қыздың ел-жұртымен, әке-шешесімен, ағайын-туыстарымен, туып өскен жерімен қоштасып айтқан зарылы өлеңі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

ایادان قایماق جه گزگهن،
ایمالاپ همشهك همزگهن.

Соңғы сөзі (5-б.):

که تکه نهن به ری ٚ بر که لمه ی،
نه دهن ده کو گیل قالدردیم.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1938 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1097, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қыз ұзатқандағы жылауы

Аталуы. Қыз ұзатқандағы жылауы.

Айтушысы. Түгелбаева Несіпжан – Қарағанды облысы, Шет ауданының тұрғыны. 1956 жылы туған.

Жинаушысы. Қашқынбеков Өміржан. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Қысқа-нұсқа айтылған сынсуда қыз өз тағдырына наласын айтып, разы еместігін, малға сатылғаны туралы айтпағанынан оның өз еркімен ұзатылып бара жатқаны байқалады. Қайта бұл сынсуда қыз анасынан тек сағындырмай келіп жүруін сұрап, өзі өскен босағасымен қоштасады.

Басқы сөзі (1-б.):

Алтын менің босағам,
Аттаттың ба, Жасаған?

Соңғы сөзі (1-б.):

Артымдағы бауырым,
Көре алмадым қызығын.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін торкөзді оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1956 жылы Қарағанды облысы, Шет ауданында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.146, 3-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Қыздың ұзатыларда елге қоштасып айтқаны

Аталуы. Қыздың ұзатыларда елге қоштасып айтқаны.

Жинаушысы. Жақыпбаев Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Қожакенова Рахима. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Ежелгі салт бойынша ұзатылып бара жатқан қыз туған жерімен, елімен, ағайын-туыс, бауырларымен қоштасып бара жатқан зарлы өлеңі айтылады. Бағып-қаққан ата-анасын, бірге өскен дос-жаран, бауырларын, өскен жерін қимай бара жатқан ішкі көңіл тебіренісін білдіреді.

Басқы сөзі (2-б.):

بيسسميللادان سارنندى العانم-اي،
جه تپه ي شرکن که تتم عوي ارمانم-اي.

Соңғы сөзі (4-б.):

قوش، امان تۇر، اپام-اي،
تۇندە تۇرپ همزگه ن.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпімен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны., Шығыс Қазақстан облысы, Катонқарай ауданы, Қызыл жұлдыз колхозында 1947 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ. 1079, 2-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қыздың ата-анасына өкпесі

Аталуы. Қыздың ата-анасына өкпесі.

Айтушысы. Шығыс Түркістаннан келген қазақтардың айтуы бойынша жазып алған.

Жинаушысы. Саттаров Қ., Сүлейменқызы Д.

Аннотациясы. Мәтін қысқа-қысқа 6 бөлімнен тұрады. Олар «Қыздың ата-анасына өкпесі», «Туған жерімен қоштасу», «Қыздың жеңгесімен қоштасуы», «Елімен қоштасу», «Қоштасу», «Қызға айтқан анасының сөзі». Көркемдігі жоғары, мағынасы терең сыңсулардың бірі.

Басқы сөзі (15-б.):

Шымылдықты көтерші, көрсін көкем,
Көздің жасын көл кылып төксін көкем.

Соңғы сөзі (18-б.):

Ренжи көрме, перзентім,
Бұл да сенің қызығың.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін қойын дәптерге көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1996 жылы «Түркістан фольклор экспедициясы» кезінде Түркістан қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/108.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Қыздың ұзатқандағы қайғы зары

Аталуы. Қыздың ұзатқандағы қайғы зары.

Жинаушысы. Марғұлан Ә. Ол туралы мәлімет 73-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ел-жұрт, туған-туыс, әке-шешеден жырақтап ұзатылып бара жатқан қыздың кимастық көңілмен айтылған зарлы өлеңі.

Басқы сөзі (4-б.):

اق كويله گم به لده مشه ،
ويناؤشى هدم ولگه نشه .

Соңғы сөзі (4-б.):

كىلىتم ده ته رس ايلاندى ،
كه تۆگه باسّم بايلاندى .

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1938 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1097, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қыз ұзатудың сарыны

Аталуы. Қыз ұзатудың сарыны.

Айтушысы. Тұғылбаев З. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өз үйінен аттанып, жатқа кетіп бара жатқан қыздың қыз ғұмырға деген наразылығын, қыз бағасының малмен өлшенген әділетсіздікті айтып зарланған көңіл-күйі айтылады.

Басқы сөзі (9-б.):

ساربننىڭ باسى بيسسىمىللا ، بىكە ،
بيسسىمىللا كەلەر مىڭ جىلدا ، بىكە .

Соңғы сөзі (12-б.):

قىزدىڭ ۋېر قۇنى بەس بايتال ، بىكە - ۋ ،
ەسىڭدە بولسىن تەگىندە ، بىكە - ۋ .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Шығыс Қазақстан экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091,12-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Ұзатқан қыздың өлеңі

Аталуы. Ұзатқан қыздың өлеңі.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Кәрібаев Шайхы – ауыз әдебиеті үлгілерін жинаушы. Ел арасынан жинаған қолжазбаларды М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының Қолжазба қорына өткізген.

Аннотациясы. Айтушы үйлену ғұрпы өлеңдеріне жататын сынсу, жар-жар, беташарды қысқаша жырлаған. Арасында қыздың анасы мен жеңгесінің қоштасу жырлары да бар.

Басқы сөзі (15-б.):

Бір толарсақ, бір тобық санда болар, жар-жар,
Қырық кісінің ақылы ханда болар, жар-жар.

Соңғы сөзі (26-б.):

Некесізден хан туып,
Қайран қазақ тозғаны.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Блокнотқа көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1981 жылы қорға тапсырылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Қ.879/8, 163-дәп.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Қыз жыры

Аталуы. Қыз жыры.

Айтушысы. Жұмағұлқызы Діләпараз – бұрынғы Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданы Н.Әбдіров атындағы ауылдың тұрғыны. Өзінің айтуы бойынша 1905 жылы Сәлембет деген жерде дүниеге келген.

Жинаушысы. Қасымова Ә. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1990 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ұзатылып бара жатқан қыздың үй-ішімен, ел-жұртымен кошқанда айтқан сынсуы. Құрбыларына, малға сатқан ағасына да жыр арқылы өкпесін, назын айтады.

Басқы сөзі (5-б.):

Жылқы ішінде керім-ай,
Маңдайдан аққан терім-ай.

Соңғы сөзі (5-б.):

Ағалаған қу күнім,
Малға да саттың бағалап.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Қ.964.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Сарын

Аталуы. Сарын.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ер мен әйел кезектесіп айтқан бұл сарында қосыла алмаған екі жастың бір-біріне деген кимастық зары, ішкі жүрек толғаныстары айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Сарынның басы сары еді, бике-еу,
Аяқты малдың зар еді, бике-еу.

Соңғы сөзі (1-б.):

Айрылмастай ант ішкен, қайран елім,
Енді айрылып барамын зопа зарға.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Сары түсті қағазға қарындашен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Қ.1091, 3-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Сарын

Аталуы. Сарын.

Айтушысы. Саржомартов К. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Сарында жігіттің қызға деген ынтық көңілі, махаббаты әдемі өлең сөздерімен беріліп, қыз баласын әдемі теңеулермен сипаттап, қол жетпес биіктей көрсетіп, ішкі жан дүниесіндегі жүрек тебіренісі, көңіл күйзелісі, қимастық сезімі жеткізілген. Өлең 11 буынды қараөлең ұйқасымен жазылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Сарынның басы бісміллә, үкеу,
Бісміллә келер мың жылда, үкеу.

Соңғы сөзі (2-б.):

Суының мөлдіріне таңқалғандай,
Ішіне ит түссе де арам емес.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Шығыс Қазақстан экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Қ.1091, 6-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Сарын (жар-жар)

Аталуы. Сарын (жар-жар).

Айтушысы. Қазыбайұлы Қ. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Жақыпбайұлы Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ұзатылған тұрған қарындасына айтқан ағасының қи-мастық өлеңі. Кішкентайдан бірге өскен қарындасына деген сағынышы, ішкі азапты көңіл-күйі өлең сөзімен жеткізіледі.

Басқы сөзі (1-б.):

سارننىڭ باسى بيسمىللا، بىكە ،
بىسمىللا كەلەر مىڭ جىلدا، بىكە .

Соңғы сөзі (2-б.):

سارننىشل اعانك سارنادى،
ورامال شارشى جول عانا.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1947 жылы Шығыс Қазақстан облысы, Қатонқарай ауданында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Қ.1091,19-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Сарын (жар-жар)

Аталуы. Сарын (жар-жар).

Айтушысы. Қ. Қазыбайұлы.

Жинаушысы. Б. Жақыпбайұлы.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде босағадан енгелі тұрған жас келіннің ел-жұрт, ағайын-туыстың алдындағы міндеті, көрсетер құрметі, әдеп-ибасы, іс-әрекеті барлығы тізбектеліп келеді де, осы әулеттің үлкендеріне, ағайын-туысқа сәлем салдырып, соңында келіннің бетін ашып қауымға көрсетуі айтылады.

Басқы сөзі (3-б.):

بيسسميللا ساربن ايتاين ،
ايتاين دا قايتاين .

Соңғы сөзі (9-б.):

قويغانم مه نكڭ ، منه كي ،
وترعز ، سارا ، كيگزنسن .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы Шығыс Қазақстан облысы, Қатонқарай ауданында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Ш.1091, 19-дәптер.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қоштасу

Аталуы. Қоштасу.

Айтушысы. Нұрмағанбетов Баймолда – бұрынғы Торғай облысы, Арқалық ауданы, Қайыңды аулының тұрғыны. 1907 жылы туған. Ескіше ауыл молдасынан сауат ашқан. Еңбек, соғыс ардагері.

Жинаушысы. Шәкірова Қ. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1990 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Шығармада ұлдың орнына ұл, қыздың орнына қыз болып өскен бойжеткеннің ұзатылып бара жатқанда айтқан сыңсуы. Бір үйдің жалғыз қызы «басқа елге барғанда жағдайым қалай болар екен» деп уайымдайды. Мәтіннен ерке қыздың теңіне риза еместігін аңғарамыз.

Басқы сөзі (31-б.):

Қамысқа сылдырлаған сырғам түсті,
Жадыма сырласпаған апам түсті.

Соңғы сөзі (32-б.):

Риза болар ем,
Теңіммен бір күлсем.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.925

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Қоштасу

Аталуы. Қоштасу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді..

Аннотациясы. Ұзатылғалы тұрған қыз қоштасу өлеңінде жеңешесімен, апасымен, бауырымен, әкесімен, шешелерімен қоштасады. Әрбірімен қарым-қатынасын айтып, сөзін арнайды. Жағ жұртқа барғанда тез сіңіп кете алмайтын қыз тағдыры жайында айтады. Бауырларына артынан іздеп барып тұруын сұрайды. Ағасының өзін ешкімге бермеймін деп, ұзатып жатқанына назын да білдіреді.

Басқы сөзі (289-б.):

Ақ өрмек жолын құрайын,
Еркелеп кімге тұрайын.

Соңғы сөзі (291-б.):

«Шеше-шеше» деуші едім,
Есен-аман бол, шешелер!

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған. Түптелген.

Қашан, қайда жазылған. Батыс Қазақстан облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.910/1.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Қоштасу

Аталуы. Қоштасу.

Айтушысы. Құлшанова Жамал – бұрынғы Қостанай облысы Семиозерск ауданының тұрғыны. 1892 жылы туған. Басқа мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ұзатылып бара жатқан қыздың қоштасуы. Шағын ғана мәтінде бойжеткен анасы мен бауырларымен қоштасады.

Басқы сөзі (12-б.):

Айналайын анамыз,
Кетіп бір барады балаңыз.

Соңғы сөзі (12-б.):

Келіп бір кетіп жүр бауырым,
Дос-дұшпаным табалар.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 12 тамызда жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері Жок.

Папкасы ӘӨИ: Ш. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Қоштасу

Аталуы. Қоштасу.

Айтушысы. Бөлекенова Зәкира – бұрынғы Қостанай облысы Комсомольск ауылының тұрғыны. Басқа мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтіннің басқа сыңсу мен қоштасулардан ерекшелігі қыз ең бірінші сүйікті жеңгесімен, сосын әке-шешесімен қоштасады. Қыз ғұмырының қысқа болғанын айтып налиды.

Басқы сөзі (17-б.):

Шашыма таққан шаш теңге,
Тетелес өскен жас жеңге.

Соңғы сөзі (18-б.):

Қарағым, шырағам деуші едің,
Қош-есен бол, шешелер.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 12 тамызда жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қайнарбаев Әлқуат (1898-1979) – Қызылорда облысы, Қармақшы ауданынан. Ұзақ жылдар партия-совет орындарында қызмет істеген. Ол 1934 ж. бастап Қазақ ССР Ғылым академиясына көптеген ауыз әдебиеті үлгілерін – Сыр бойынан шыққан Оңғар, Базар жырау, Ерімбет, Кете Жүсіп шығармаларын жинап тапсырған жинаушылардың бірі. Оның жазғандарының бірсыпырасы «XVIII-XIX ғасырлардағы қазақ ақындарының шығармалары» және «XX ғасырдағы қазақ ақындарының шығармалары» деген жинақтарда жарияланды. Сондай-ақ айтыс томдарында жинаған айтыстары енді.

Тапсырушысы. Қайнарбаев Ә. Ол туралы мәлімет 89-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Жаңа түскен келінді шаңырақпен таныстырып, болашақтағы келіндік қызметінің қалай болатынын егжей-тегжейлі айтып түсіндіріп, сол әулеттегі сыйлауға тиісті кісілердің бәрін айта отырып, сәлем салдырып, жас келіннің бетін батамен ашады.

Басқы сөзі (1-б.):

ке лін, ке лін, ке ліншек,
олге нде р айып қилмасн.

Соңғы сөзі (7-б.):

қадірмалар қалпیتی,
оларға да 6 бір сале м.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1948 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1092, 6-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Ахметов. Ол туралы басқа мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Ахметов.

Аннотациясы. Босаған жаңа аттаған келінді әулеттегі бұрынғы өткен аруақтармен, үлкен-кішімен түгел таныстырып, алдағы келіндік міндеттің атқарылу жағдайын айтып түсіндіріп, сол шаңырақтағы сыйлауға тиісті үлкендерді атай отырып, сәлем салдырып, бата беріп жас келіннің бетін ашады.

Басқы сөзі (1-б.):

Төрде отырған сыпыра,
Қарт қария аналар.

Соңғы сөзі (17-б.):

Ықыласыңмен бата бер,
Қолымызды жаяйық.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1948 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1092, 7-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Мәзқожаев Рахмет (1881-1976) – ақын, жыршы. Он алты жасынан домбыра тартып, өлең, жыр айтқан. Облыста концерт-эстрада бюросында Нартай Бекежанов басқарған бригаданың белсенді мүшесі болып, ел арасында өз өнерін көрсетті. Соғыс жылдарында қызыл отауды басқарды. Соғыстан кейінгі жылдарда облыстық, республикалық айтыстарда Есдәулет Қандековпен, Әбділда Жүргенбаевпен, Өкіл Жайлауовпен өнер жарысына түсті. Ауыз әдебиеті нұсқаларын да жинауға үлес қосты. Бірнеше жыр-дастандар, терме-толғаулар жырлап, насихаттап отырды. ОҒК және ӘӨИ қолжазба қорына 60 мың жолдан аса дастан, өлең-жырлар тапсырды. «Қойдың арызы», «Қызыл сиырдың арызы», «Малдарды шақыру», «Сырдария соғысы» деген өлеңдері «Пернедегі термелер» (1965), Өкім Жайлауовпен айтысы «Айтыс» (3-т., 1966) жинақтарында жарияланды. Бүкіл түркі халқына кең тараған «Көрұғлы» дастаны Мәзқожаевтың варианты бойынша қазақ тілінде жеке кітап (1973) болып шықты.

Жинаушысы. Бекбергенов М. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде босаға аттағалы тұрған жас келінге біра насихат айтып, түрлі тәрбие айтып, келіндік қызметтің жәп-жапсарын түсіндіре келіп, жалпы әулетпен таныстырған соң, сол әулеттің адамдарына үлкенінен кішісіне қарай ретімен сәлем салдырып, қашан да, қандай жағдайда да үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсету деген өнегені айтады. Соңында ақ келіннің бетін ашып, жиылған көпшілікке көрсету барысы айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Айт айт, келін,
Атыңның басын тарт, келін.

Соңғы сөзі (6-б.):

Жүгіріп шауып қуанған,
Балаларға бір сәлем.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1946 жылы, Қызылорда экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

92

Ш.1091 (ОҒК)

Б.4; П.2; Ж.80

22x15; 19x9

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бадыров К. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Халық аузынан жазылып алынған бұл мәтінде жас келіннің болашақтағы өмірінде үлкендер алдындағы құрметі мен кіші алдындағы ізеті, жүріс-тұрысы, ата-енеге қылар қызметі тізбектеп келеді де, соңында ақын жігіт өзіне бір сәлем салдырып, жиылған көпшілікке келінді көрсетуі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Bazardan alǵan aq jaýlyq,
Shetinen aldyq bir baýlyq.

Соңғы сөзі (4-б.):

Shet qalam ba sálemnen,
Ber ózime bir sálem.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен латын әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1940 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091, 2-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Сүлейменов И. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Нұрмұханбетов Қ. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде жас келіннің босаға аттағаннан кейінгі үлкендер алдындағы іс-әрекеті мен кіші алдындағы ізеті түсіндіріледі, сол әулеттің ұрпағын көбейтіп, адал қызмет жасап, отымен кіріп, күлімен шығатын, тастай батып, судай сіңетін келіндік өмірдің мәнін, әдеп-ибасын, ата-енеге қылар қызметін, бәрін тізбектеп келеді де, жиылған көпке сәлем салғызып, жас келіннің бетін ашады.

Басқы сөзі (1-б.):

Ал, айтайын бисмилла,
Бисмилла келер мың жылда.

Соңғы сөзі (3-б.):

Ішімдегі сырымды,
Айтқызбай қалай білдіңдер.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Шығыс Қазақстан экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091, 7-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Темірғалиев Е. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Биқанов Н. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жас келіннің әулет алдындағы міндеті, көрсетер құрметі, әдеп-ибасы, іс-әрекеті барлығы тізбектеліп келеді де, әулеттің үлкендеріне, ағайын-туысқа сәлем салдырып, соңында келіннің бетін ашып қауымға көрсетуі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Aıt kelin, aıt kelin,
Attyń basyn tart kelin.

Соңғы сөзі (7-б.):

Úı dep kelin aıtqyzbaı,
Jaqyn otyr shenine.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен латын әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1940 жылғы Батыс Қазақстан экспедициясы кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091, 8-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Бисмилла деп сөз бастаған ақын жігіт жас келінді көпшілік алдына шақырып, келінге тән әдеп-ибаны айтып түсіндіріп, сол шаңырақтың ақсақал, азаматтарына, абысын-ажынға сәлемін салдырып, әулетпен таныстырып, келіннің бетін ашып береді.

Басқы сөзі (5-б.):

Бисмилла сөздің басы еді,
Жігіттің жиырма жасы еді.

Соңғы сөзі (12-б.):

Ана отырған бикешке,
Иліп сәлем беріңіз.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. «Айт келін» деп өлең бастаған ақын жігіт жиналған көпке жас келінге өнеге, ақылын айта келіп, сол әулеттің үлкендеріне кезегімен сәлем салдырып, келіннің атқаруға тиісті міндеттерін айта келіп, қауым алдында бетін ашып берген сәті сөз болады.

Басқы сөзі (17-б.):

Айт, айт келін, айт келін,
Атыңның басын тарт, келін.

Соңғы сөзі (28-б.):

Келіншек болып түскен соң,
Күн көрсетпес төбелеп.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ОҒК:Қ.1091, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Батырқанов Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Мырзақмет Н. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Беташар өлеңде жаңа түскен келіннің келіндік әде-
бін айтып, жиналған көпшілік алдында жас келінге сол әулеттегі өзінен
үлкендерге сәлем салдырып, көпшілікпен таныстырып, бетін ашып беруі
айтылады.

Басқы сөзі (8-б.):

اۋەلى بەت اشامنى بيسسىمىللادان ،
بىلمەيدى بيسسىمىللانى كەيبىر نادان .

Соңғы сөзі (15-б.):

تۇسن ايتىپ اتاساڭ ،
قۇانادى جەڭگە لەر .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде
жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Қ.1091,10-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Тұғұлбаев З. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Бет ашатын ақын жігіттің әзілге құрылған өлең шумақтарында жес келіннің көңілін жықпай, керісінше шаттандыру мақсатында қызықты етіп айтқан беташарында келіннің болашақтағы өтейтін міндеттері мен әдебін түсіндіріп, әулет адамдарына сәлем салғызып, көпшілікпен таныстыруы айтылады.

Басқы сөзі (2-б.):

اسپایم دا ساسپایم ،
به تہ شاردان قاشپایم .

Соңғы сөзі (7-б.):

قالجىڭ ۋ بىر قىلىپ ايتقانم ،
ويىن ۋ سوزدىڭ نەسى بار .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Шығыс Қазақстан экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Қ.1091,12-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташардың батасы

Аталуы. Беташардың батасы.

Айтушысы. Тұғұлбаев З. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жас келіннің бетін ашып, елге, жұртқа көрсеткен соң, ауыл ақсақалдарының бірі келінге ақ батасын беріп, ізг ниетін білдіреді.

Басқы сөзі (8-б.):

بوز بوز ننگەن بوزداسن - اي ،
بۇيداسن قاتتى تارتىپ سوزباسن - اي .

Соңғы сөзі (9-б.):

مۇساتاجان بەرگەن باتام قابىل بولپ ،
كەلنىڭ ون ۇل ، ۋ بىر قىز بالا تاپسىن .

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Шығыс Қазақстан экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091,12-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Құлтөлеулы Т. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Шаңыраққа жаңа енген жас келіннің бұдан былайғы өмірінің қыз күніндей болмайтындығын, бұлаңдаған күндердің артта қалып, жаңа өмірге қадам басқалы тұрғанын айта келіп, келіндік қызметтің жай-жапсарымен әдемі өлеңмен жеткізеді. Барлық жиналған қауымға сәлем салдырып, бетін ашып береді.

Басқы сөзі (1-б.):

اشاين، كەلن، بە تىڭدى،
اشۇعا جۇرەك شە شىلدى.

Соңғы сөзі (7-б.):

الەۋمەت، ۋەننم بولسا ايت كوزمە - اي،
ەرىنبەي ۋەرى سالەم ەت ەندى وزمە - اي.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091,13-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Құлсариев Ертай (1886-1958) – жыршы, халықтың сөз мұрасын жинаушы. Алматы облысының Іле ауданына қарасты Әлі аулында туып-өскен. 1940 жылы Қазақстан Жазушылар Одағына мүше болып қабылданған. Өлеңдері түрлі жинақ, газет, журналдарда жарияланған. Ол «Қисса Жәмшид», «Мың бір түн», «Кұлпан балуан», т.б. дастандар мен «Арқалық батыр», «Олжабай батыр» сияқты халықтың тарихи жырларын өзінше жырлап, ел арасына таратты. Сондай-ақ, ақынның Жетісу өңірінің фольклор үлгілері мен ақындарының шығармаларын жинаудағы еңбегі ерекше.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ертеден жалғасып келе жатқан үрдісті сақтай отырып, жас келінге әдеп қағидаларын, күнделікті тәртіпті үйрете келіп, шаңырақты, оның үлкендерін сыйлау міндетін, қызмет көрсету ретін айта келіп, беташарға жиналған көпшілікке сәлем салғызып, бетін ашады.

Басқы сөзі (1-б.):

ке лін, ке лін келіп тұр,
ке ліп ұйге Һніп тұр.

Соңғы сөзі (16-б.):

Һом Һермесе Һонбеген,
Һетпелдаققا Һер Салем.

Қолтанбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1938 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091,14-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қолжазбада Жақыпбердіұлы деп жазылған. Басқа мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жас келіннің келін болудағы атқаруға тиісті міндеттер мен сақтауға тиісті әдепті, үлкен мен кішінің алдындағы жүріс-тұрысты егжей-тегжейлі айта келіп, сол әулеттің ағайын-туыс, бауырын таныстырып, сәлем салдырып, бетін ашып, жиналған ағайынға жас келінді көрсетеді.

Басқы сөзі (5-б.):

اسسالوٰمعالايكؤم، تورده وترعان اعالار،
اقساقالدى بابالار.

Соңғы сөзі (6-б.):

الاقولا دهمه گنز،
اتن اتاپ قويگنز.

Қолтанбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1937 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Қ.1091,16-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Түпнұсқада Жақыпбердіұлы (Жақсыбекұлы деп те оқуға болады) деп жазылған. Бірақ жинаушы туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде ортаға шыққан ақын жігіттің жаңа түскен келінге жиналған көптің ортасында ақыл-насихатын айта отырып, шаңырақтың үлкендерінің алдындағы әдеп-ибасын, жүріс-тұрысын түсіндіре келіп, жиналған көпшілікке сәлем салдырып, соңында қауым алдына бетін ашып береді.

Басқы сөзі (5-б.):

بەت اشايىن بىسسەمىللا،
احۋالگۇدى ايت، كەلەن.

Соңғы сөзі (6-б.):

قوش ۋاقت بولعالى،
تورده وترعان ۇلكەندەرگە ءبىر سالەم.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1937 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,16-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Сыздықұлы Ақылтай.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жаңа түскен жас келінге өнегелі тәрбие айта отырып, осы әулеттегі ертеңгі өмірі, тыныс-тіршілігі, атқарар қызметі, үлкенді сыйлау мен кішіні аялаудағы әдеп-ибаны, тәртіпті түсіндіріп береді.

Басқы сөзі (1-б.):

ایت کهلن-اؤ، ایت کهلن،
اقتنڭ باسن تارت کهلن.

Соңғы сөзі (1-б.):

تاماعنڭ جامان، جاؤلق کر،
برجنگداي بهرمه که مسه نپ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы Тәшкен қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,17-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Сейітов Қабдеш. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Омаров Әнуар. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Бұл беташарды орындаушы әуелі жұрттың назарын өзіне аударып, шулаған топты тыныштандырып, сөзін бастайды. Сол жұрттың билерін сабырға шақырып, келіннің бетін ашатынын айтады. Келіннің қасиеттері мен оның сыртқы келбетінің сипатын айтып, кейін қалың жұрттан бастап сәлем салдырады. Бұдан кейінгі ретте атасына, енесіне, қайынағасы, абысын-ажынынан, қайынінілері мен қайынсіңділеріне рет-ретімен сәлем салдырады. Олардың әрбірінің ерекшелігін сипаттап өтеді. Келіннің түскен жұрты «жетіру» екенін арнайы атайды. Жыр соңында тағы да келіннің сыртқы келбетін сөзбен суреттеп, ендігі өмірінің өзгеше болатынын айтады.

Басқы сөзі (4-б.):

Шу, шу, шу билер,
Шуылдама, көп билер.

Соңғы сөзі (9-б.):

Бір күндей болмас осы күн,
Басыңнан тұр дәурен ауғалы-ай.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін тор көзді дәптерге көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1957 жылы Батыс Қазақстан мен Гурьев экспедициясы кезінде жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.146, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Беташар жырда бірінші келіннің қайынағаларының ерекше тұлғасын сипаттап, одан кейін абысындарымен қарым-қатынасына байланысты өсиетін айтып, бикештері мен қайынінілерінің де ерекшелігін жырға қосып, сәлем салғызады. Тек кейін ғана ел-жұртқа, үлкендерге сәлем бергізеді. Орындаушы ең соңында өзін де жырына қосып, өзіне сәлем салғызады. Ең соңында беті ашылғаннан кейін келінге бата береді.

Басқы сөзі (3-б.):

Тұлғасына қарасаң,
Асқарлы қара таулардай.

Соңғы сөзі (5-б.):

Қаумалаған көпшілік,
Жастарға бата беріндер!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына машинкамен басылған.

Қашан, қайда жазылған. 1997 жылы бұрынғы Шымкент облысы, Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау экспедициясы кезінде жазып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 920/117.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Төлепқалиев Молдасейіт. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Беташар жырды орындаушы бірінші сөзін келіннің атқаруы керек міндеттерінен бастайды. Сол міндеттерін дұрыс орындағанда атасының батасын алатынын білдіріп, қайын атасына сәлем салғызады. Бұдан кейін ене мен келін арасындағы байланысты айтып, қолы ұзарған ененің қандай күйде болатынын сипаттап, енесіне сәлем салғызады. Келесі кезекте қайын аға, қайын інілері, абысындары жайлы айтып, оларды әрдайым сыйлап тұруы керектігін жырына қосады. Жыр соңынан барша жұртқа сәлем салғызады. Беташар жыр шұбыртпалы ұйқаспен жазылған.

Басқы сөзі (8-б.):

Келін келді, есік аш,
Жамандарың кейін қаш.

Соңғы сөзі (14-б.):

Бұрынғыдай сыйым жоқ,
Бәріңізге бір сәлем!

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін тор көзді оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Шығарма 1957 жылы бұрынғы Гурьев облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.146, 4-дөп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Құлпыбаев Ерғожа – ақын, жырау. 1908 жылы Қарақалпақ АССР, Мойнақ ауданы, «Үшсай» ауылдық кеңесінде дүниеге келген. ӘӨИ-дің қолжазбалар қорындағы 480-бумада сақтаулы 2740 жолдан тұратын «Барақ батыр» атты жырдың қолжазбасын 1961-1962 жылғы экспедиция мүшелері – Балташ Ысқақов пен Талиға Бекқожина аталған жыраудың өз қолынан алған. Ерғожа жырау өз қолжазбасының алғысөзінде Барақ батыр әңгімесін ХХ ғасырдың 20-30 жылдарында өлең өрнегіне түсірген Қумолда деген ақын екенін, бірақ ол жырды уақытында жазып алмай, кейін елдің көмегімен қалпына келтіруге тырысып, Ұлы Отан соғысының (1941-1945) алдында құрастырған жыры соғыс кезінде өз балаларының әркімдерге таратып беруіне байланысты жоғалып кеткендігін, ғалымдарға табыс еткен қолжазба өзінің екінші талпынысының нәтижесі екенін, өз ойынша өзі қалпына келтірген нұсқа Қумолда ақынның нұсқасымен сәйкес келетінін білдіреді.

Жинаушысы. Қ.Саттаров, Қ.Құлпыбаева.

Аннотациясы. Жырдың басында беташарды орындаушы жаңа түскен келінге бірінші өсиет айтады. Бұл беташар жырдың басқа беташар жырдан ерекшелігі сәлем салынатын жандардың есімдері аталған. Сондай-ақ сол жандарды сипаттауда орындаушы олардың жеке қасиеттерін қалжыңмен, әжуалап берген.

Басқы сөзі (110-б.):

Ал, ағайын, ағайын,
Бір кәдеге жарайын.

Соңғы сөзі (116-б.):

Сұңғат деген құрдасың,
Оған да берің бір сәлем!

Қолтаңбасы. Қ.Құлпыбаеванікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Қызылорда облысы Арал теңізінің жағасындағы Мойнақ ауылында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/32.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

109

Ш.920/135 (ӘӨИ)

Б.4; П. 4; Ж. 18
21,5x20; 20x15

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Беташар жырда бірінші келінге ақылын айтып, міндеттерін санамалап береді. Келінге тән жақсы қасиеттерді тізіп өтеді. Кейін ретімен қайын атасы, енесі, қайын ағасы, абысындары, құрдастары, қайын сіңлілеріне, қайныларына сәлем салғызады. Тек соңынан тұтас ел-жұртты атайды. Жыр соңында келін өз теңін тауып келгендігі туралы айтылады.

Басқы сөзі (3-б.):

Келіп тұрған келінге
Өлеңмен шашу шашайын.

Соңғы сөзі (7-б.):

Теңін тауып костым деп,
Қолаң шашты қызымды.

Қолтаңбасы. Г.Сеңгірбаеванікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Жыр кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/135.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Мұсаұлы Әшірмат – 1939 жылы Ташкент ұлысы жоғары Шыршық ауданы Ащысай елдімекенінде дүниеге келген. Ақын. Өзбекстан Республикасы Ташкент облысы, Жоғарғы Шыршық ауданы, Ащысай ауылының тұрғыны (1983 жыл).

Жинаушысы. Сәрсенқызы Мұкаррам – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті (1983 жыл).

Аннотациясы. Бұл беташар жыр қысқа-нұсқа айтылған. Жаңа түскен келінге әдеп, әдет, салт-дәстүрдің сақталуы тиістігі айтылған. Тұрмыста кездесетін кейбір қиындықтардың да өткінші болатындығын жеткізіп, қосылған жары өзінің теңі екенін айтып, ел-жұртқа сәлем салғызады.

Басқы сөзі (201-б.):

Келін, келін, келіңіз,
Күтуде сізді еліміз.

Соңғы сөзі (202-б.):

Құрметіне жұртыңның,
Иіліп сәлем беріңіз!

Қолтаңбасы. Гүлзира Сегізбаеванікі. Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына кара сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Ташкент облысы, Жоғарғы Шыршық ауданы, Ащысай ауылында жазылған. 1983 жыл.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/75.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Бекқұлова Рахима – зейнеткер ұстаз. Мәтінді орындағанда 77 жаста (2002 жыл). Оңтүстік Қазақстан облысы Сарыағаш ауданының тұрғыны.

Жинаушысы. Наушабекова Б. – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті (2002 жыл).

Аннотациясы. Бұл беташар жырда бірінші келін келді деп сүйіншілеп, жаңа түскен келінге көрімдік сұрайды. Өзге беташар жырлар секілді келінге сәлем салдыратын арнайы жолдары жоқ.

Басқы сөзі (135-б.):

Келін, келін келіп тұр,
Келіп үйге еніп тұр.

Соңғы сөзі (136-б.):

Ақсақалдан құр қалсақ,
Оңай болмас кебіміз.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Беташар бұрынғы Шымкент облысы, Сарыағаш ауданында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/135.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Өкпенев Ибрагим – ауыз әдебиеті мұраларын жинаушы. Қарағанды қаласынан, туып-өскен жері – бұрынғы Ақмола облысындағы Қорғалжын ауданы. 1950 жылдарда Қарағанды облыстық филормониясында қызмет істеген.

Жинаушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Беташар мәтінінің басында автор өзінің кездейсоқтан қолқалап бетін аш дегенге сөз таппай тұрғанын айтуынан оның суырыпсалма ақындығын, алдын-ала дайындықсыз, табанда жырды шығарғанын аңғаруға болады. Барлық өзге беташар өлеңдері секілді бұл өлеңде де келінге әуелі өсиет айтылып, кейін қайынатасына, енесіне, қайын аға, қайын іні, қайын апа, қайын сіңлі, абысын секілді туыс-туғанына сәлем салдырып, орындаушы ең соңында өзіне де сәлем салуын сұрайды.

Басқы сөзі (84-б.):

Беташар жұртым қалаған,
Айт десе, бойын балаған.

Соңғы сөзі (89-б.):

Әлеуметтер, дәметпе,
Мен сүртейін терімді-ай!

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына машинкамен басылған.

Қашан, қайда жазылған. Қорға 1959 жылы түскен.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.131, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Қолжазбада «Мұны Мұқан 1924 жылы бір тойда айтыпты» делінген. Айтушы туралы ешқандай мәлімет берілмеген.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Беташар жырдың орындаушысы сөз басында өзінің қызыл тіліне бір сыйынады. Келіннің өзіне қатысты өсиет-ақылын айтып, жігіттің ата-анасынан бастап, бауырларына сәлем салғызады. Жыр басында айтқан өсиетін осы тұста тағы жалғастырып, ең соңында өзіне сәлем салғызады.

Басқы сөзі (259-б.):

Бісміллә сөз басы,
Ісімді Тәңір оңдасын.

Соңғы сөзі (264-б.):

Бетінді аштым, жас келін,
Маған бір сәлем етіңіз!

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін машинкамен басылған.

Қашан, қайда жазылған. Батыс Қазақстан облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/2.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Күнтуғанов Тұрғанбай – акын, айтыскер, ауыз әдебиеті үлгілерін жеткізуші. 1937 жылы Өзбекстан Республикасы Ташкент облысы, Шыназ ауданы, Куйбышев аулында дүниеге келген. Негізгі мамандығы механизатор, музыкалық училищеде оқыған. 1990 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы, Сарыағаш ауданының тұрғыны (1990 жыл).

Жинаушысы. Аниса Қайназарова, Күзенбаева Жанар – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. Беташар мәтіні өте көлемді. Жыр шумақтарының ұйқастары да әртүрлі. Беташардың басында автор-орындаушы өзінің бұрын-соңды бет аспағандығын айтқанынан оның суырып салма шеберлігін тануға болады. Бұл беташар жырдың өзге жырлардан тағы бір ерекшелігі жиылған көпшілікпен сәлемдесіп алуында. Сәлемнен кейін келінге ақыл-өсиет айтылып, кейін келген жұртымен таныстырып, сәлем беру рәсімін жасайды. Таныстыру барысында әрбір жанның жеке адами немесе сыртқы келбетіне қатысты ерекшеліктері мен қасиеттерін өлеңмен әрлеп жеткізеді. Ең соңына келіннің бетін ашып, тілегін айтады. Отқа май құю дәстүрін де өлеңіне қоса кетеді.

Басқы сөзі (73-б.):

Келінге жұрттың көрдім ынтызарын,
Бұл елдің қазақ деген ұлты барын.

Соңғы сөзі (83-б.):

Отқа майды сал дағы,
Үйге кіріп кетіңіз.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. 1981 жылы Қазығұрт фольклор экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/53.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

115

Ш.910/5 (ӘӨИ)

Б.4; П. 4; Ж. 119

21,5x20; 20x15

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Беташар мәтіні «Бісмiлләдан» басталады. Келiннiң бетiн ашушы бiрiншi бұрынғыдан келе жатқан келiндерге айтылған өсиеттердi өз сөзiмен, өлеңiне қосып айтып бередi. Әрi қарай отбасы мүшелерiмен таныстырып, сәлем салғызады. Автор ең соңында өзiне де сәлем салғызады.

Басқы сөзi (194-б.):

Ашайын «бiсмiллә» деп келiн бетiн,

Айтайын бұрынғының өсиетiн.

Соңғы сөзi (197-б.):

Бейнет менiкi,

Ендi өзiме бiр сәлем!

Қолтаңбасы. Машинкамен тарiлген.

Қағазы, сиясы, әрпi. Мәтiн кеңсе қағазына машинкамен басылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгiсiз.

Мәтiннiң орналасуы. Әр бетке бiр қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/5.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қолжазбада М.Будайлы деп көрсеткен. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Беташар мәтіні қайнағасына сәлем беруімен басталады. Яғни, мәтіннің бастапқы шумақтары жоқ. Беташар әулет мүшелерін мақтау-мадақтаумен таныстырып, жеке-жеке сәлем салдырады.

Басқы сөзі (17-б.):

تورده وتبرعان قايناعاڭ،
هكى مۇرنى جەبه دەي.

Соңғы сөзі (18-б.):

نار تۇلعالى ناعاشى،
هلتىرى توننىڭ جاعاسى،
ناعاشعاعا بىر سالەم.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Оқушы дәптеріне араб әрпінде көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1985 жылы жазылған. 1964 жылы қорға түскен.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.506/1.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Беташардың басында орындаушы елден жас келінге көрімдік сұрайды. Қыздың әке-шешесі оны құдайдан жалбарынып сұрап алса да, салт бойынша, өмірдің жазуымен қызды осы жұртқа ұзатқанын айтады. Жас келіннің сипатын өлеңіне қосады. Әулет мүшелерімен таныстырып, сәлем салғызады.

Басқы сөзі (283-б.):

Осы отырған әлеумет,
Жиналып келдік бәріміз.

Соңғы сөзі (285-б.):

Осы отырған көпшілік,
Риза бол осыма-ай!

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына машинкамен басылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.910/5.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Жақыпұлы Желеу (1909-1970) – Сыр бойының белгілі ақыны. Бұрынғы Шымкент облысы Созақ ауданында туып-өскен. Жас кезінен айтыстарға қатысып, ел көзіне түсіп, 1943 жылы «Халық ақыны» деген атаққа ие болған. Көптеген халық ауыз әдебиеті үлгілерін жинап, 1987 жылы қорға тапсырған.

Аннотациясы. Беташар мәтіні өте көлемді. Айтушы барлық туған-туыс, құда-жегжатқа сәлем салғызады. Арасында өсиет, жақсы сөздермен қатар әзіл-қалжың да кездеседі. Сөз саптауына қарап, 1980-90 жылдары ел арасында айтылған беташар деуге болады.

Басқы сөзі (124-б.):

بيسسميلا ءسوزدى باستاين،
استقپاين، ساسپاين.

Соңғы сөзі (136-б.):

اسعيب وتره كي جاس،
قويگدار هندى تارايق.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке үш қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.338.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жазып алған. Ғұмарова Мәлике (1918 – 1987) – фольклортанушы, текстолог ғалым, филология ғылымдарының кандидаты (1953). Бұрынғы Орал облысы, Орда ауданында туған. 1943-1987 жылдары Қазақ ССР ҒА-ның Тіл және әдебиет институтының Текстология, қолжазба бөлімінде жұмыс істеген. «Жамбыл шығармалары» жинағын, «Көрұғлы», «Қамбар» т.б. батырлық жырын құрастырған. «Қазақ қолжазбаларының ғылыми сипаттамасына» батырлық, ғашықтық жырларға сипаттама жазды. «Қамбар батыр», «Қыз Жібек» жырларының ғылыми басылымын дайындады. Халық ақындарының өлеңдері мен айтыстарын жинады. ОҒК және ӘӨИ Қолжазба қорларындағы сирек қолжазбаларды жүйелеген.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Беташар жырдың басында келіннің сұлулығын асырып, түрлі теңеулермен жеткізеді. Тек келіннің сұлулығын ғана жырлап қана қоймай, оған өсиет те айтылады. Беташардың негізгі мазмұнына сәйкес қайын атасынан бастап, қайын сіңлісіне дейі әрбірін атап, сәлем салғызады. Ең соңында бет ашушы өзіне де сәлем салдырып, иіліп сәлем салған келінге үйіне кіре беруін айтады.

Басқы сөзі (60-б.):

Ал айтайын асқандай,
Дария тулап тасқандай.

Соңғы сөзі (63-б.):

Сыйың болды осымен,
Тұр да орныңнан жүре бер!

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1957 жылы Батыс Қазақстан облысының Теңіз ауданынан жазып алған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/2.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Базарбаев Әлмен – 1912 жылы Өзбекстан Республикасы Бұхара облысы, Тамды ауданында туған. «Қырымның қырық батыры» тобындағы дастандарды, Маңғыстау, Қызылқұм, Сыр өңірі ақындарының жырларын жаттап, орындаушы. Халық ақыны.

Жинаушысы. Қ.Саттаров, Т.Оңғарбаев.

Аннотациясы. Бұл беташар жыр өзге жырлар секілді шұбыртпалы ұйқаспен емес, қара өлең ұйқасымен жазылған. Төрт тармақты, көлемді беташар жыры. Жыр мазмұнында келінге жат жұртқа келгені, оның өзінің міндеттері бар екені өлеңге қосылып, тыйым да айтылады. Бұдан әрі туған-туысымен таныстырып, сәлем салдырады.

Басқы сөзі (148-б.):

Салт болған келін түссе бетін ашқан,
Ежелден елге мұра шашу шашқан.

Соңғы сөзі (152-б.):

Ең соңғы сәлемінді істеп жібер,
Жиналған халайыққа осы көпке!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. 1974 жылы Тамды фольклор экспедициясы кезінде жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/35.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Тамды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Авторы. Жәңгірұлы Шәді (1855 – 1933) – ақын. Бұрынғы Сырдария губерниясына қарасты Қызылкөл мекені, Созақ ауданында туған. Төре әулетінен шыққан. Шәді сауатын ерте ашады. Шаян (1865 – 1867), Қарнақ (1868 – 1870), Бұхарадағы Көкелташ (1871 – 1876) медреселерінде оқып білім алған. Араб, парсы, түрік, шағатай тілдерін жетік білген. Шығыс классикалық әдебиетінің назиралық үлгісін жете меңгерген, гуманистік, ағартушылық бағытта дәстүрлі тақырыптарды жырлаған, мазмұн мен түрі жағынан, идеясы мен сюжеттік желісі тұрғысынан мүлдем жаңа, қолтума төл шығармалар жазған ақын.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Дүйсенбай Қолдасов – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті.

Аннотациясы. Беташар мәтіні ұзақ-ұзақ шумақтардан тұрады. Жырдың алғашқы шумағында келінге көрімдік беру керектігі туралы айтылса, келесі шумақтарында келінге өсиет айтылған. Әрбір шумағында ерін қалай сыйлау керектігі, үлкен мен кішіге қалай құрмет пен ізет көрсетуі керектігіне тоқталып, келіннің қандай болмақ керектігін тізіп шыққан.

Басқы сөзі (1-б.):

Төрде отырған сыпыра,
Жастары үлкен ағалар.

Соңғы сөзі (10-б.):

Перизат, сіздей балаға
Сөзімді ұқсаң үңіліп...

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Қ.Сағтаров ұйымдастырған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/54.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Сейдулла Баймағанбетов. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Анаргүл Құрбанова – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті.

Аннотациясы. Беташар мәтіні өте көлемді. Жыршы сөзін «Бісімләдан» бастайды. Әуелгі сөзін қалың жұртшылыққа арнап, көрімдік сұрайды. Бұдан кейінгі шумақтарда келінге насихатын айтады. Салт пен сана жайын айтып, азаматын, келген жұртын қалай сыйлап, қалай жағдайын жасау керек, тұрмысты қалай игеріп, неден тыйылуы керектігін де айтады. Келесі бір шумақтарында жігітке де сөзін арнап, ер-азаматтың міндеттерін де айта кетеді. Бұдан кейінгі шумақта тағы да келінге тоқталып, ақылын айтады. Келінге арналған сөздерінен кейін сәлем салдыру рәсімін бастайды. Қайынағаларының әрбірінің жеке қасиетін айтып, сыртқы келбеттерін сынап, әжуалап, сәлем салғызады. Қайынағаларынан бөлек көп ішінде отырған домком мен молданы да жырға қосып, оларға да сәлем салғызады. Ең соңында жыршы өзін де қоса кетеді.

Басқы сөзі (11-б.):

«Бісімлә» деген сөз басы,
Әрқашан да пенденің.

Соңғы сөзі (34-б.):

Құлақтың құрышы жоқ канатұғын,
Жыршыңыз осымен сөзін қойды.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Қ.Саттаров ұйымдастырған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/54 .

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Жантілеу Ахметов – беташарды орындаған кезде 62 жаста болған. Басқа мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Құрсанай Нұрымбетова – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті.

Аннотациясы. Жыр мазмұны шағын. Келінге келген жұртын таныстырып, сәлем салғызады. Жыр мазмұнынан қазақ халқындағы келіндер қайнысының атын атамайтын – ат тергеу салтының бар екендігі анық айтылады. Жыр соңында келінге тыйым да айтылған.

Басқы сөзі (45-б.):

Әуелі жалғыз Алла Сұбханым,
Болғанда ғаріптерге мехірбаным.

Соңғы сөзі (46-б.):

Бара қойсаң жұмысқа,
Көп кешігіп отырма.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Қ.Саттаров ұйымдастырған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/54.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Ташенова Ажар – Низами атындағы Тәшкент мемлекеттік педагогика институтының студенті.

Аннотациясы. Бұл жырдың мазмұнына үңілсек, жаңа түскен келіннің бетін көпшілік алдында ашуға арналған жырдан гөрі өсиет-насихат жырға көбірек келеді. Қазақ келінінің қандай болуы керектігі ислам дінімен сабақтастырыла отырып айтылған. Ислам дініндегі әйел ерін піріндей сыйлауы керек деген қағиданы, сондай-ақ қыз баласына осы дінде қандай орын берілгені, Пайғамбардың көзқарасы, оның қызымен қатынасы тұрғысынан жырланған. Айтылған өсиет-насихаттан соң жыршы «Алғаныңмен қоса ағар» деп тілегін де білдірген. Жыр соңына дейін аяқталмаған.

Басқы сөзі (49-б.):

Келін боп келмек қиын іс
Жаңа өспірім балаға.

Соңғы сөзі (51-б.):

Самаурыны қайнаған,
Мейман десе жайнаған...

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Қ.Сағтаров ұйымдастырған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/54.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Түймегүл Жылқыбаева – Низами атындағы Тәшкент мемлекеттік педагогика институтының студенті.

Аннотациясы. Бұл жырдың көлемі қысқа. Келінге ақыл-өсиет айтылып, кейбір нәрселерге тыйым айтылып, тек соңында ғана енесі мен атасына сәлем салғызады.

Басқы сөзі (52-б.):

Келін, келін, келіңіз,
Келіп үйге еніңіз.

Соңғы сөзі (53-б.):

Елтірі тонның жағасы,
Атаңызға бір сәлем!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Қ.Саттаров ұйымдастырған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/54.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Ажарбай. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бұл беташар жырдың алғашқы шумағында қазақтың алыс жатқан елмен құдаласып, қыз алысып, қыз берісетіні, келін келгенде қалай қуанып, асыр салып той жасайтыны жайлы айтылады. Ал кейінгі шумақтары әулетке сыйлы жандар мен қайын атасы және енесіне сәлем салғызады.

Басқы сөзі (54-б.):

Жері алыс жерлерден
Шартарапта жайласқан.

Соңғы сөзі (57-б.):

Атаңыздың жолдасы –
Қайын енеңізге бір сәлем!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Мәтін 1976 жылы Қ.Саттаров ұйымдастырған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/54.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Қостұрлиева Бестай – бұрынғы Гурьев облысы, Шевченко ауданы, Телман колхозының тұрғыны (1944 жыл).

Жазып алған. Қолжазбада Қошанов деп көрсетілген. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді..

Аннотациясы. Беташарды орындаушы жыршы өзіне жүктелген міндетті орындауға – келіннің бетін ашатындығын айтып, сөзін бастап, жаңа түскен келінге тек өсиет-ақылын ғана айтып қоймай, ақ тілегін де жаударады. Қайын атасынан бастап, қайын сіндісіне дейін жеке-жеке атап, сәлем салғызады. Өулеттің әрбір мүшесін атағанда, оларды ерекше дүниелерге теңеуімен де бұл жыр басқа беташар жырларынан ерекшеленеді.

Басқы сөзі (284-б.):

Сөйле дедің, аламан,
Керіліп бойып баламан.

Соңғы сөзі (287-б.):

Ерінбесең, келіншек,
Енді өзіме сәлем ет!

Қолтаңбасы. Машинкамен терілген.

Қағазы, сиясы, әрпі. Машинкамен теріліп, түптелген.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/1.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Өлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Қостұрлиева Бестай – бұрынғы Гурьев облысы, Шевченко ауданы, Телман колхозының тұрғыны (1944 жыл).

Жазып алған. Қошанов. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді..

Аннотациясы. Бұл беташар жырдың мазмұны көлемді емес. Өзге жырлардан ерекшелігі – келінге сәлем салдырғанда бірінші қайын атасын емес енесін атайды. Сондай-ақ қайын аға секілді отбасындағы жасы үлкен жандарды емес, қайын інісінен бастайды.

Басқы сөзі (287-б.):

Келін, келін келіңіз,
Құтты болсын жеріңіз.

Соңғы сөзі (289-б.):

Ерінбесең, жеңеше,
Сәлем етші өзіме!

Қолтаңбасы. Машинкамен терілген.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін машинкамен теріліп, түптелген. Кирилл әрпінде.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/1.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Дамыллаев Мұстафа (1916 жылы туған) – Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Қандөз аулында дүниеге келген. Түркістан қаласында теміржолшы қызметін атқарған. Руы – орта жүз, маңғытай. Түркістан қаласының тұрғыны (1997 жыл).

Жинаушысы. Қ. Сағтаров, С. Жантасова.

Аннотациясы. Бұл беташар жыры өте көлемді. Жыршы басында сөзін «Бисмилладан» бастайды. Келіннің бетін ашуға кіріскенін, міндетін абыроймен атқармаққа бел буғанын білдіреді. Шарифат пен қазақ салтындағы келінге қатысты тыйымдарды айтып, ескертеді. Жырдың бір ерекшелігі – сәлемді ең бірінші әрауақтарға салдырып, кейін сол жұрттың қарияларын атап салдырып, кейін отбасы мүшелеріне тоқталады. Келінге қатысты өсиет-ақылын тағы да пысықтай айтып, ең соңында жиналған қауымнан бата сұрайды.

Басқы сөзі (16-б.):

Бисмилла сөзді бастайын,
Асықпайын, саспайын.

Соңғы сөзі (38-б.):

Ықыласыңмен бата бер,
Қолымызды жаяйық!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін сарғыш түсті кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. 1997 жылғы Түркістан фольклорлық экспедициясы кезінде Түркістан қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/112.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Омаров Тәттібек – 1920 жылы Қарағанды облысы Қарқаралы ауданы Еңбек аулында туған. Ұлы Отан соғысының ардагері. Қарағаш орта мектебінде мұғалімдік қызмет атқарған. Руы – Шор. Мәтінді орындаған кезде 70 жаста болған (1990 жыл).

Жинаушысы. Төлегенова Мәрияш – Қарағанды Мемлекеттік университетінің 1-курс студенті (1990 жыл).

Аннотациясы. Бұл беташар жырдың мазмұны толық емес. Тек жырдың кіріспесі секілді. Тек келінге бірнеше тыйымдар айтылып, соңына дейін жыр аяқталмай қалған.

Басқы сөзі (13-б.):

Айт, келін-ау, айт келін,
Аттың басын тарт, келін!

Соңғы сөзі (13-б.):

Сыбырласар, сылқ етер,
Сырласы да болады.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін альбом қағаздарына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Қарағанды облысы Қарқаралы ауданында жазылған. 1990 жылы Қарағанды мемлекеттік университеті филология факультеті студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.940, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Оспанова Гүлдар – Өзбекстан Республикасы, Сейхунабад ауданы, Социализм совхозының тұрғыны (ежелгі Мырзашөл қазағы).

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Көптеген беташар жырларда келінге бірінші сәлемді үлкенге салдырса, бұл жырда бірінші қайын сіңлісінен бастап, кейін қайын інісіне, сосын абысынына, қайын ағасына, атасына, енесіне кезекті кейін береді. Ең соңында жалпы жұртқа сәлем салдырады.

Басқы сөзі (55-б.):

Анау тұрған бикеші,
Жібектен ескен шүйкесі.

Соңғы сөзі (56-б.):

Өзіңіз-ақ келдіңіз бе,
Жалпы жұртқа бір сәлем!

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген. Түптелген.

Қашан, қайда жазылған. 1996 жылы Ташкент қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қ.Саттаров және Зүбайра Мамитова.

Аннотациясы. Жыршы сөзін «Бісмилләдан» бастап, келін түскен елдің билеріне деген арнау сөздерімен жалғастырады. Кейін әулеттің әрбір мүшесіне сәлем салғызады. Ең соңынан барша жұртты да қоса кетеді.

Басқы сөзі (60-б.):

Бисмилла деп бастайын,
Басқа бір сөзді тастайын.

Соңғы сөзі (63-б.):

Қуанышты бөліскен,
Ел, әлеуметке бір сәлем!

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін ақ қағазға көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/105.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Бұл жыр ең бірінші Жаратушыға сыйынумен басталады. Бұдан кейін жыршы келінге Құдай жолы мен әруақтарға сәлем салдырады. Жыр сонысымен де көптеген жырлардан ерекшеленеді. Бұдан кейін отбасының әрбір мүшесінің түсін түстеп айтып, соларға сәлем салғызады.

Басқы сөзі (117-б.):

Жаратқан барша жанды Сұбыханым,
Халыққа жар бола көр, Жаратқаным.

Соңғы сөзі (119-б.):

Иіліп, қалқам, сәлем ет
Мұрны жалпақ Тоймасқа.

Қолтаңбасы. Сапарқызы Гүлзира – Низами атындағы Ташкент мемлекеттік педагогика институтының студенті (1993 жыл).

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1988 жылы Әмудария құйылысындағы қазақтардың ауыз әдебиеті мен этнографиялық мұрасын жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы Беташар.

Айтушысы. Сыздыққызы Бибіжан – 1907 жылы Қарағанды облысы, 9 ауылнайға қарасты Айналы-Нияз аулында дүниеге келген. Мәтінді айтқанда 83 жаста. Қарағанды облысы, бұрынғы Ульянов ауданы, Төрткөл ауылының тұрғыны.

Жинаушысы. Мардашева Э. – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенті.

Аннотациясы. Қысқа ғана бұл беташар жырында келінге қатысты тыйымдар аталған. Жыр 16 тармақтан, бір шумақтан ғана тұрады.

Басқы сөзі (5-б.):

Айт келін-ау, айт, келін,
Атыңның басын тарт, келін.

Соңғы сөзі (5-б.):

Көн етігің күрпілдеп,
Ел қыдырма, келіншек!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін төркөз оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Қарағанды облысы, Төрткөл ауылында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.953.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 бет.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Жұмаділова Мейрамгүл – М.О.Әуезов ағындағы Әдебиет және өнер институтының ғылыми қызметкері (1998 жыл). Қазірде филология ғылымдарының кандидаты, доцент.

Тапсырушы. Жұмаділова Мейрамгүл.

Аннотациясы. Беташар жас келінге өсиет, ырым-тыйымдарды айтумен басталады. Барлық туған-туысқа сәлем салғызады. Әр туыстың туыстық ерекшелігін атап көрсетеді.

Басқы сөзі (3-б.):

Уа, халайық бет аштым,
Домбыра алып қолыма.

Соңғы сөзі (6-б.):

Осы отырған қауымға
Иліп сәлем беріңіз..

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1998 жылы ҚР Білім және ғылым министрлігі ұйымдастырған этномәдени экспедиция мүшелері Павлодар облысы, Баянауыл ауданы, С.Торайғыров шаруашылығында өткен той кезінде жазып алған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1136.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Жинаушысы. Хамзин М. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Қозыбақов Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Беташарда ақын жігіт қазақы дәстүрдің ел берекесін ұстап тұрудағы ерекше рөлін айта отырып, енді сол елдің арасына енгелі тұрған жас келіннің де қалыптасқан дәстүрді берік ұстанып, үлкенді құрметтеп, кішіні аялап, сый-құрметін түсірмей, әулет абыройын асқақта-та түсуді өлеңмен өрбітеді. Жиналған әлеуметтің алдында келіннің бетін ашып, көпшілікке көрсетеді.

Басқы сөзі (26-б.):

قاسىڭا كەلدىم، جانىم-اۋ،
بەتكىدى سەنىڭ اشارعا.

Соңғы сөзі (23-б.):

قۇرپ ەبىر وتىر جۇيكەسى،
بيكە شىنە ەبىر سالەم.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қара сиямен араб әрпімен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1905-1911 жылдары жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелмеген, парактарының шеттері жыртылып ескіре бастаған.

Папкасы. ӘӨИ. Ш.325, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Айтушысы. Палымбетов Әуезхан – Қызылорда облысы, Тереңөзек ауданы Шіркейлі ауылының тұрғыны.

Жинаушысы. Қызылорда Педагогикалық институтының студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. 1990 жылдары ел арасына кеңінен таралған беташардың бірі.

Басқы сөзі (45-б.):

Жақсы істердің жаршысы,
Ақылшысы, сырласы.

Соңғы сөзі (47-б.):

Сенімменен алға бас
Бір сәлем етіп маған да!

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қызылорда Педагогикалық институтының қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1062.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Беташар

Аталуы. Беташар.

Жинаушысы. Хамзин М. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Қозыбақов Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жас келіннің бетін ашқалы тұрған ақын жігіт думанды тойға жиналған көпшілікке салмақты сөзден насихат айтып, сол арқылы жеңе түскен келінге де тәрбие беріп, шаңырққа енгеннен кейінгі келіннің жүріс-тұрысы, әдеп-ибасы, ізет, құрметі барлығы жан-жақты астарлап, ашық та айтылады.

Басқы сөзі (22-б.):

توي دەسە جۇرت كەلەدى جيلپ-اي،
قزىل تون، الا شاپان كينپ-اي.

Соңғы сөзі (23-б.):

جاربگا ءتاگرى قوسقان جالنباساڭ،
مرزاعا قايدا دا قزى تابىلىپ ءجۇر.

Қолтаңбасы. Жинаушыныңкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қара сиямен араб әрпімен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1905-1911 жылдары жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке үш қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелмеген, парактарының шеттері жыртылып ескіре бастаған.

Папқасы. ӘӨИ:Ш. 325, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қазақтың беташары

Аталуы. Қазақтың беташары.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қорқытов Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Беташарда жас келіннің алдағы күндердегі үлкендер алдындағы құрметі мен кіші алдындағы ізеті, жүріс-тұрысы, әдеп-ибасы, ата-енеге қылар қызметі сияқтылардың бәрін тізбектеп келеді де, соңында жиылған әлеуметке сәлем салғызып, жас келіннің бетін ашып, көпшілікке көрсетуі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Ашайын келін, бетіңді,
Сөйлеуге жүрек шешілді.

Соңғы сөзі (4-б.):

Ерінбесең, келінжан,
Әлеуметке бір сәлем.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Маңғыстау экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қазақ халқының келін түскендегі беташары

Аталуы. Қазақ халқының келін түскендегі беташары.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Байбатыров М. Ол туралы мәлімет 12-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Қазақ халқының дәстүрлі беташарларының бірі. Мәтінде ұлттық салт-дәстүрге қатысты өсиеттер мен ырым-тыйымдар айтылады. Қайынатадан бастап сәлем салғызады. Қайынағаға сәлем салғаннан бастап мәтін үзіледі. Беташар аяқталмаған.

Басқы сөзі (20-б.):

Айт келін, айт келін
Атың басын тарт келін.

Соңғы сөзі (23-б.):

Атын атап беріңіз
Сонау қайнағаға бір сәлем.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1954–1959 жылдары Алматы облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба тысталған, ернеулері желімденген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 356/4.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.91: Ғұрыптық фольклор. Мұң-шер өлеңдері. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Жақан Д. (жауапты шығарушы), Оралбек А.. – Астана: «Фолиант», 2013. – 432 бет.

Қазақ халқының келін түскендегі беташары

Аталуы. Қазақ халқының келін түскендегі беташары.

Жинаушысы. Байбатыров М. Ол туралы мәлімет 12-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Шаңыраққа жаңа енген жас келіннің құтты қадамына тілектестік айтыла келіп, келінді сол әулеттің барлық үлкен-кіші, ағайын-туысымен таныстырады. Соынмен қатар үлкендер алдындағы қызметін мүлтіксіз атқарып, елге сыйла болуын, әулет жүзін жерге қаратпайтын әдепті, ибалы келін болуының шарттарымен, жөн-жоралғылармен таныстырылады.

Басқы сөзі (24-б.):

At kelin, at kelin,
Atyń basyn tart kelin.

Соңғы сөзі (26-б.):

Atyn atap berińiz,
Sonaý qanaǵaǵa bir sálem.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына латын әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1954-1959 жылдары жазылып алынған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ӘӨИ:Ш. 356, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойдағы беташар

Аталуы. Тойдағы беташар.

Айтушысы. Бейсенбаев Жарас Тұмтайұлы – бұрынғы Жезқазған облысы, Ағадыр ауданының тұрғыны. 1974 жылы туған.

Жинаушысы. Дүйсенбаева Л., Қанжапова М. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1991 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ел арасына таралып, тойларда жиі айтылатын беташардың бірі. Мәтіннен кейінгі жылдары айтылып жүрген беташар екені білінеді.

Басқы сөзі (11-б.):

Өлеңнен алқа тағайын,
Домбырам ішегін қағайын.

Соңғы сөзі (12-б.):

Төлеукұл деген қайынаған
Екі көзі жайнаған.

Қағазы, әріп-сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.955.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Қыз ұзату

Аталуы. Қыз ұзату.

Айтушысы. Жұматаева Күлпан – бұрынғы Жезқазған облысы, Ағадыр ауданы, Мойынды елдімекенінің тұрғыны. 1924 жылы туған. Зейнеткер.

Жинаушысы. Дүйсенбаева Л., Қанжапова М. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1991 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Айтушы қазақ халқының қыз ұзату дәстүрін кеңінен әңгімелейді. Құда болу дәстүрі мен құдалықтың түрлерін санмалап көрсетеді. Ел арасына тараған сыңсу мәтінінен мысал да келтіреді.

Басқы сөзі (7-б.): Атамыз қазақ қыз баланы он үш жасында отау иесі дейді.

Соңғы сөзі (8-б.): Қыз жат жұртқа барған кезінде жар-жар айтылып, оның бетін ашқан, қыздың бетін ашарда әдетте әйелдер немесе кәрі әжелер «менің жасымды берсін, жолымды берсін» деп ақ тілектерін айтқан.

Қағазы, әріп-сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.955.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Келіншек

Аталуы. Келіншек.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Б.Доспанбетов.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде жас келіннің сол шаңырақтың алдындағы міндеті, құрметі, әдеп-ибасы, іс-әрекеті барлығы өз ретімен айтылып келеді де, әулеттің бұрынғы өткен аруақтарына, үлкендеріне, ағайын-туысқа сәлем салдырып, келіннің бетін ашып, көпшілікке көрсетеді.

Басқы сөзі (1-б.):

Айт келіншек, айт келін,
Аттың басын тарт, келін.

Соңғы сөзі (7-б.):

Қара етігім бар деп,
Қарай баспа, келіншек.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қ.Саттаров, С.Жантасова.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. «Жар-жардың» бұл мәтінінде ұзатылғалы жатқан қыздың ата-анасына деген қимастығы баяндалады. Мәтіндегі мұңды сарын, ырғақтық өлшем өлеңнің синкреттілік сипатын айқындай түскен. Өлең он бір, он үш, кейде төрт буынды жыр ағымымен айтылады.

Басқы сөзі (119-б.):

Сынбаса да қабырғам сөгіледі, жар-жар,
Жатсам, тұрсам ата-анам кетпейді ойдан, жар-жар.

Соңғы сөзі (119-б.):

Ата-анамды ойласам,
Көздің жасы қойныма төгіледі, жар-жар-ау!

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/117.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Өлеңнің бастапқы жолдары кезекті ұйқасқа құрылған. Мәтінде басқа нұсқалардағыдай «жар-жар» деген қайырма сөздер айтылмайды. Алғашқы жолдары 4, 5, 7, 8 буынды жыр үлгісінде басталып, 11 буынды қара өлең түрінде жалғасады.

Басқы сөзі (11-б.):

Істеп жатқан бұл тойды,
Той деменіз.

Соңғы сөзі (12-б.):

Сылап-сипап өсірген жаман әжем,
Үйден шықпай сағындым дидарыңды.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөлде.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қанжалиева М., Дүйсенбаева Л. Олар туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Қанжалиева М., Дүйсенбаева Л.

Аннотациясы. Бұл мәтінде «жар-жардың» ескі ғұрыптық мазмұны әлсіреп, көркемдік-идеялық сипаты өзгерген. Мәтінде жүрек тебіренертердей мұңды саз, аянышты сезім емес, керісінше ойнақы, қуанышты көңіл-күй басым. «Жар-жардың» бұл нұсқасы қазіргі заманауи тойларда екі жасқа арналып орындалады. 6-7 буынды жыр үлгісіне құрылған.

Басқы сөзі (9-б.):

Үлкені мен ауылдың,
Жасы мұнда, жар-жар.

Соңғы сөзі (9-б.):

Ата-ананың борышын
Ақтаңыздар, жар-жар.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көзді кенсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы, бұрынғы Жазқазған облысы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.955.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар

Айтушысы. Зауырбекова Сапіш Кенжебайқызы. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Сыдығалиева С. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең мазмұнында ұзатылғалы отырған қыздың атынан қыз ғұмырының әділетсіздігі, қалыңмал құрбаны, әйел затының ауыр халі жайында баяндалады. Сондай-ақ, «ол жақта да ата-ананның орнын басар ата-енең бар» деп қыздың барған жерін жатсынбай, тез әлеуметтенуіне жұбату да айтылады. Мәтін 11, 12 буынды өлең үлгісіне құрылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Ақ отауым тіккен жер майдан болсын, жар-жар,
Ақ жүзімді көргендер қайран болсын, жар-жар.

Соңғы сөзі (1-б.):

Шымылдығым желпи сал,
Көрсін көкем жар-жар-ау.

Қолтаңбасы. Сыдығалиева С.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы, Жамбыл облысы, Жуалы ауданы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.931.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Өлеңнің ұйқасы толымды, идеялық мазмұны терең. Мәтінде жаттанды, құрама жолдар жоқ. Өлең жолдары мағыналық тұрғыдан өзара қиюласқан көркемдік-эстетикалық сапасы жоғары тармақтардан тұрады. 6-7 буынды жыр ағымымен айтылады. Соңғы өлеңнің ұйқасы шалыс ұйқасқа құрылған. Бірінші тармақ үшінші тармақпен, екінші тармақ төртінші тармақпен, яғни тағы мен тағы, жұбы мен жұбы ұйқасқан. Жыр өлшемімен жазылған. Буыны 7-8 буынды, екі бунақты өлең. Ұйқасы толымды болып келеді. Ұйқас дыбыстардың соңғы дауыстыға да, дауыссызға да бітіп отырады.

Басқы сөзі (106-б.):

Аужар басын сұрасаң,
Былай болар жар-жар.

Соңғы сөзі (108-б.):

Бір міндеттен құтылдым,
Десін ағам жар-жар.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар.

Айтушысы. Әбдімүмінова Жұман. Ол туралы мәлімет 34-сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Көшірушісі. Абдуллаева Дариха.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтін 6, 7, 8 буынды қысқа-қысқа қайырымдарға құрылған. Өлең қисынды да әуезді тығыз ырғақпен айтылады. «Жар-жардың» дәстүрлі композициялық, интонациялық-мелодикалық құрылымына сәйкес жыр үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (120-б.):

Биссмила деп бастайын,
Аужар басын, жар-жар-ау.

Соңғы сөзі (121-б.):

Айырбастап сатқанын,
Бүгін білдім, жар-жар-ау.

Қолтаңбасы. Абдуллаева Д.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1993 жылы, Ташкент қаласы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ӘӨИ:Ш.920/83.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – Б. 109-110.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Өлеңнің құрылымы 4, 6, 8 тармақты, 7 буынды жолдардан тұрады. Өлең негізінен ұзатылғалы жатқан қыздың сіңілісінің атынан айтылады. Өлеңде әпкеге деген кимастық, алдағы өмірін уайымдау сарыны басым. «Жар-жардың» тұрақты сөз қолданыстарымен айтылғанымен, мәтінге авторлық бояулар қосылып, өлең мәтінінің көркемдік сапасының салмақтанғаны анық байқалады.

Басқы сөзі (26-б.):

Сылдыр-сылдыр жерлерге
Сырғам түсті, жар-жар-ау.

Соңғы сөзі (27-б.):

Есік алды көк сиыр
Сүтті болсын, жар-жар-ау.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөлде.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Саттаров Қыдырәлі.

Аннотациясы. Өлеңнің бастапқы шумақтары төрт тармақты, жеті буынды жыр үлгісімен басталып, соңы ұзынды-қысқалы айнымалы ырғақпен айтылады. «Жар-жардың» бұл қалыптасқан, жаттанды мәтініндегі сөз образдары мен өлең өлшемдерінің ішкі логикалық байланыстары берік сақталған. Өлең нағыз фольклорға тән поэтикалық тілмен, тіпті кейбір жолдары риторикалық сұрай арнау түрінде келеді.

Басқы сөзі (27-б.):

Әу жар болсын, жар болсын,
Жар-жар болсын, жар-жар-ай.

Соңғы сөзі (29-б.):

Көктемеде кой өлер,
Қомырт болып.

Қолтаңбасы. Жинаушыныңкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөлде.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. «Жар-жардың» бұл мәтіні біршама тұрақты, қалыптасқан нұсқа деуге болады. Өлеңнің әр жолынан кейін қайырма ретінде «жар-жар» сөзі қайталанып отырады. Мәтін мазмұны бойынша ұзатылар бойжеткенді ата-ана, туған-туыс, бауырларын қоштасу сәтте жоқтамауға шақырғанымен, олардың орнын ешнәрсе толықтара алмайтыны мұңды сазбен жеткізіледі. Өлең 7 буынды жыр ағымымен айтылады.

Басқы сөзі (76-б.):

– Есік алды қара су,
Майдан болсын, жар-жар.

Соңғы сөзі (79-б.):

Астанасы алтыннан,
Үй сенікі, жар-жар!

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөлде.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Өлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жар-жар

Аталуы. Жар-жар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде жас келіннің әулет алдындағы міндеті, көрсетер құрметі, әдеп-ибасы, іс-әрекеті барлығы тізбектеліп келеді де, әулеттің үлкендеріне, ағайын-туысқа сәлем салдырып, соңында келіннің бетін ашып қауымға көрсетуі айтылады.

Басқы сөзі (13-б.):

Бір толарсак, бір тобық санда болар жар-жар,
Қырық кісінің ақылы ханда болар жар-жар.

Соңғы сөзі (16-б.):

Сінлім-ай деп жылама қыздар байқұс жар-жар,
Сіндің үшін қайынсінді орын басар жар-жар.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар-ау

Аталуы. Жар-жар-ау.

Айтушысы. Тілеуімбет Ж. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Мырзақмет Н. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жар-жарда босаға аттағалы тұрған келіннің өзі келін болатын шаңырақтың алдындағы міндеті, атқарар қызметі, әдеп-ибасы сияқтылар айтылады да, әулет ақсақалдарына, ағайын-туысқа сәлем салдырып, соңында келіннің бетін ашып жиылған жұртқа көрсетуі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

ۇلى دا كىشى اعايىن،
سىزدەردەن رۇقسات الين.

Соңғы сөзі (6-б.):

بۇل قورلىقتى كورگەنشە،
نه گە ولمەدىڭ جار-جار.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,10-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Жақыпбердіұлы.

Аннотациясы. Мәтінде өз үйінен жат жұрттық болып аттанып бара жатқан қыздың ағайын, тума-туысқа деген қимастығы, ішкі өкпе-назы, мұң-зары айтылады.

Басқы сөзі (3-б.):

بۇل دۇنيەدە نە قاتى جیدە قاتى،
باسىنداى ماۋەسى بالدان ءتاتى.

Соңғы сөзі (3-б.):

اينالايىن اكهمدى ساعىنار هم،
مالعا ساتىپ جببهردى نە قىلايىن.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1937 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Ш.1091,16-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді..

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жар-жарда бойжткен қыздың ұзатылар алдындағы қимастық көңілі, бірге ойнап өскен құрбыларымен, туған жерімен, ата-ана, ағайынмен қоштасуы, балалықтың артта қалып, түрлі ойда қалған ішкі мұңы айтылады.

Басқы сөзі (2-б.):

كۈلۈپ-ويناپ كۈلمەيمىن ەشكىممەنەن جار-جار-اۋ،
كۈنى-ءتۈنى ويلايمىن ءتۈرلى ويدي جار-جار-اۋ.

Соңғы сөзі (3-б.):

باسىڭ جەتپ وتىرسىڭ جار-جار-اۋ،
تاماشانىڭ قىزىعىن كەين كورگەن جار-جار-اۋ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,17-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді..

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде өз үйінен аттанып, жат босаға аттағалы тұрған қыздың өз келешегінің қандай боларын білмей, мұнданған ішкі ала-сапыран көңіл-күйі өлеңмен айтылады.

Басқы сөзі (4-б.):

قالامداين قىيلعان قارا قاسىڭ جار-جار-اۋ،
قىرىق كانىزاك، وتز قۇل سەنىڭ باسىڭ جار-جار-اۋ.

Соңғы сөзі (4-б.):

هلىمىزده ءۇش اققا سەندەر كەتتىڭ جار-جار-اۋ،
هندى نەمەن كوڭلىم جۇبانادى جار-جار-اۋ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әр-пінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1091,17-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде қандай керемет жерге ұзатылса да, өз еліндей, ағайын-жұртындай болмайтындығын наздана айтып, елге, жұртқа деген қимстық сезімі айтылады.

Басқы сөзі (5-б.):

مس قۇمانعا سۇ قۇيسا تولماق قايدا جار-جار-اۋ،
ءوز ەلمدەي شالقبعان بولماق قايدا جار-جار-اۋ.

Соңғы сөзі (6-б.):

قاربنداسم ساپارىك قۇتتى بولسن جار-جار-اۋ،
ارتىڭزدان اتا-اناڭ بارىپ تۇرار جار-جار-اۋ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қара сиялы қаламмен араб әр-пінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,17-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жар-жар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Алдабергенова З. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Той болар алдындағы қызық думанның белгісі, қыздың ұзатылу тойындағы болар жақсылықты, думанды әдемі әзілге қосып, қызықты етіп жеткізген өлең.

Басқы сөзі (1-б.):

الؤا شه كهر الدمنان شاش بيكه م جار-جار،
جاقسى قاتن تۇرىگدار،
جامان قاتن بلای قاش بيكه م جار-جار.

Соңғы сөзі (13-б.):

قزديك تويي به يسه نبي بيكه م جار-جار،
قوتتي بولسن تويگنز بيكه م جار-جار.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әр-пінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1940 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,18-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Аушадияр

Аталуы. Аушадияр.

Айтушысы. Шығыс Түркістаннан келген казактардың айтуы бойынша жазып алған.

Жинаушысы. Қ.Саттаров, Дина Сүлейменқызы.

Аннотациясы Үйлену ғұрып фольклорының қатарына үйлену ғұрыпына қатысты айтылатын, өзіндік саз-әуені бар, драмалық сипатта орындалатын өзіне тән поэтикалық түрі мен мән-мазмұны бар шығармалардың бір түрі – аушадияр. Аушадиярдың негізгі қызметі – қыз ұзатылатын кезде оған арнап айтылатын ғибраттық мазмұнында болса керек. Бұл жағынан ол үйлену салты кезінде айтылатын жар-жар, сыңсу, беташар сияқты жанрлық түрлермен мағыналық жағынан қабысып келеді. Мәтінде ұзатылып бара жатқан қызға ырым-тыйымдар мен, ғибраттық өсиеттер айтылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Аушадияр бір болар,
Жаманның көңілі кір болар.

Соңғы сөзі (4-б.):

Өнер іздер кезің сол,
Білім үйрен, қалма кеш.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін қойын дәптерге көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1996 жылы Түркістан фольклор экспедициясы кезінде Түркістан қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/108.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.90: Ғұрыптық фольклор. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: «Фолиант», 2012. – 432 б.

Аужар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Қыздың ұзатылу кезіндегі жастардың екі жаққа бөлініп, бір-бірімен қағысып айтатын астарлы назы, әзілдерін өлеңге қосып, қыз мұңын думанды тойға жалғаған шағы.

Басқы сөзі (3-б.):

اۋجار ايتا ءبىز كەلدىك كۈيەۋلەرگە،
عالي شەرگە پايعامبار قىز دا بەرگە جار-جار-اۋ.

Соңғы сөзі (4-б.):

اسا سوزىپ ايتقاندا قاسيهت جوق جار-جار-اۋ،
وسمه نهن اياعى بولسن تامام جار-جار-اۋ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Ш.1091,17-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Аужар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Нұрмағанбетов Баймолда. Ол туралы мәлімет 85-сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Шәкірова Қ. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1990 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Аужар мәтіні шағын. Мәтіннен ұзатылып бара жатқан бойжеткеннің әкесінің шешіміне разы еместігін түсінуге болады.

Басқы сөзі (30-б.):

Шымылдығын серпи сал,
Көрсін әкем, жар-жар-ай.

Соңғы сөзі (30-б.):

Бұрынғыдай жүретін бұлаңдап,
Оң жақ қайда жар-жар-ау.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.925

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Аужар

Аталуы. Аужар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Саттаров Қыдырәлі.

Жазып алушы. Шаймұратова Ақсәуле.

Аннотациясы. Өлең тармақтарындағы кейбір байланыстырушы сөздер бір-бірімен өзара үндеспейді, яғни өлеңнің ұйқасы солғын. Мәтін «жар-жар» өлеңінің мазмұнына сай басталғанымен, соңы жас сәбиді уатуға арналған жолдармен аяқталады. Өлең үш-төрт тармақтан тұрады, аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (37-б.):

Аужар басын сұрасаң былай болар,
Жаман болып жалғанға жарасаңдар.

Соңғы сөзі (37-б.):

Жыламашы, ай, бөпем, жар-жар,
Иіс майдан берейін, етіне сылап, жар-жар.

Қолтаңбасы. Ақсауле Шаймұратованікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1984 жылы Сырдария экспедициясы кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.920/71.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – Б. 118-119.

Аужар

Аталуы. Аужар.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Жақыпбердіұлы.

Аннотациясы. Ұзатылып бара жатқан қызға ағайын-туысының, жақындарының айтқан жұбату, көңіл аулау өлеңі.

Басқы сөзі (1-б.):

بيسس ميللا دەپ باستاين،
جولنگ بولسن بار ەندى.

Соңғы сөзі (1-б.):

جالعز ەمەس جار جولداس،
جاننگدار بار جار-جار.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1937 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1091,16-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастардың батасы

Аталуы. Тойбастардың батасы.

Айтушысы. Жамболов Қ. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Малабаев Р. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Той бастардың алдында үлкендердің бірі шығып, тойдың берекелі де, мерекелі өтуі үшін әлеуметке ақ батасын беріп, Құдай осындай қызық, жайлы күндерден айырмасын деген ізгі ниетін білдіріп, қалың елді ынтымаққа, береке-бірлікке шақырады.

Басқы сөзі (8-б.):

Жаратқан топырақтан Адам ата,
Сөзіме, Жаббар ие, берме қата.

Соңғы сөзі (13-б.):

Батаның көбінен де азы жақсы
Ал, бізге ырза бол, қарындасым.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1946 жылы, Қазатөбе ауданы, Сәуле колхозы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 3-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар

Айтушысы. Бадықов Төлеген. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Омаров Әнуар. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Әнуар Омаров.

Аннотациясы. Өлең мәтінінде сынсуға ұқсас қоштасу сарыны басым. Сондай-ақ, жырдың мазмұнында ұзатылғалы отырған қызды жұбату, игі тілек айту дәстүрі де қамтылған. Өлеңнің құрылысы аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (25-б.):

Сөйлейін, сөйле десең «бисмилладан»,
Білмейді бісмілләсін кейбір надан.

Соңғы сөзі (26-б.):

Өлеңді ал айт десең, Сағира қыз,
Жиналған құрметіңе жамиға қыз.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көз дәптерге көк сиялы қаламмен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1957 жылғы Гурьев экспедициясы кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.146, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Қайнарбаев Әлқуат. Ол туралы мәлімет 89-сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Бимағанбетов Мұстахи.

Тапсырушысы. Әнуар Омаров.

Аннотациясы. Бұрын-соңды жарияланбаған бұл мәтінде той иесі кызды мақтау, қазақы тойдың салтын дәріптеу сияқты ізгі ойлар айтылады. Өлеңнің құрылысы төрт тармақты, бес тармақты, алты және көп тармақты болып келеді. Он бір-он екі буынды өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (27-б.):

Әуелі той бастамақ бізге міндет,
Міндеттен құтылалық болсақ үмбет.

Соңғы сөзі (29-б.):

Осы жерде сіздің тойды естіген соң,
Құс болып ұшып келдім байлап қанат.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көз дәптерге көк сиялы қаламмен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1957 жыл, Гурьев экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.146, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Қайнарбаев Әлқуат. Ол туралы мәлімет 89-сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Мұстахи Бимағанбетов.

Тапсырушысы. Әнуар Омаров

Аннотациясы. Мәтін жыраулық толғау үлгісінде басталып, он бір буынды қара өлең түрінде жалғасады. Ақ бата берумен аяқталады. Аралас буынды жыр үлгісінде, қара өлең түрінде келеді.

Басқы сөзі (1-б.):

Әуелі сөзді бастайын,
Ісімді Құдай оңдаса.

Соңғы сөзі (3-б.):

Қос келін есік ашсын қосыменен,
Қайнатсын шәйнегінді мосыменен.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көз дәптерге көк сиялы қаламмен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1957 жыл, Гурьев экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.146.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Қапұрұлы Қожа. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Мұстахи Бимағанбетов. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Әнуар Омаров.

Аннотациясы. Өлең мазмұны ұясынан ұшқалы отырған қызды Тәңірдің бұйрығына көндіру, жұбатуға құрылған. Қыздың аяулы, ерке кылығы мен ауыл-аймақтағы жақсы аты да жырға арқау болған. Көп тармақты, он бір буынды қара өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Бісміллә сөз басталық, жұрт жамиғат,
Жарасар бір Аллаға еткен тағат.

Соңғы сөзі (2-б.):

Тойыңа бес-алты ауыз айттық өлең,
Жарқыным риза боп айтқан сөзге.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1958 жыл, Гурьев экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.146.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастау

Аталуы. Тойбастау.

Айтушысы. Мұсаев Ә. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Бұл мәтін тойдың басталуына орай құттықтаумен басталып, бата беру, тілек айтумен аяқталады. Шумақтарға бөлінбей, ұзын сонар жыр үлгісінде келеді. Он бір буынды қара өлең ұйқасымен айтылады.

Басқы сөзі (221-б.):

Жамағат, құтты болсын тойларыңыз,
Пәк ниет, ақ пейілді ойларыңыз.

Соңғы сөзі (223-б.):

Толтырылып тостаған тост айтылсын,
Тілек, ниет, үмітті – ойларыңыз.

Қолтаңбасы. Мүкәррәм Сәрсенқызынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/75.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – Б. 79-80.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Жүсіпқызы Зылиқа. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Қанжалиева М., Дүйсенбаева Ләззәт.

Тапсырушысы. Қанжалиева М., Дүйсенбаева Ләззәт.

Аннотациясы. Мәтінде тойбастар жырының қалыптасқан, жаттанды өлең жолдары, тілдік оралымдар кездеседі. Мұнда той басталғандағы шат-шадыман қуанышты көңіл-күй көрініс тапқан. Жыр мәтіні төрт тармақты, он бір-он екі буыннан құралған.

Басқы сөзі (10-б.):

«Бисмилла» деп өлеңді дүкен құрдым,
Бір сабағын өлеңімнің сізге құрдым.

Соңғы сөзі (10-б.):

Алдыжар басып «бисмилла» деп отау жабар,
Екі қатын жалпылдап атын жабар.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көзді кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы, бұрынғы Жезказған облысында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.955.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Санжар Тайжанұлы.

Жинаушысы. Рахманова, Әділханова – Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттері (1991 жыл).

Тапсырушысы. Рахманова, Әділханова.

Аннотациясы. Өлеңнің мазмұны тойға құтты болсын айтып, құттықтаумен басталып, ізгі тілек арнаумен аяқталады. Ырғағы мен бунағы қалыпқа түскен, көркемдігі жоғары, шымыр ұйқасқа құрылған. Он бір буынды кара өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (5-б.):

Бағлан серке марқасқа қой бастайды,
Қой алдында жануар ойқастайды.

Соңғы сөзі (5-б.):

Белгілі бұл қазаққа тілдің желі,
Той кылдың жұрт жиналған мерекелі.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көзді кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды облысы Қарқаралы ауданы, Қырғыз совхозында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.921.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Құрманғалиқызы Күлипа.

Жинаушысы. Әбдірахманова Ж.

Тапсырушысы. Әбдірахманова Ж.

Аннотациясы. Өлеңнің мазмұны тойға құтты болсын айтып, құттықтаумен басталып, ізгі тілек арнаумен аяқталады. Ырғағы мен бунағы қалыпқа түскен, көркемдігі жоғары, шымыр ұйқасқа құрылған. Он бір буынды қара өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (8-б.):

Бастайды «бисмилла» деп тойдың басын,
«Әумин» деп көтерер қойдың басын.

Соңғы сөзі (9-б.):

Өлеңші елден асқан болмасам да,
Өлең айттым көпшілік құрметіне.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көзді кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы, Қарағанды экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.926.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Жазып алушы. Бейсенгүл Сағатова.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Бұрын-соңды жарияланбаған бұл мәтін төрт тармақты, көп тармақты жолдан тұрады. Өлең мазмұнында тойдың салты, той иелерінің жақсы тілеуіне үн қосу сияқты жоралғылар айтылады. Мәтін он бір буынды өлең өлшеміне құрылған.

Басқы сөзі (105-б.):

Ассалаумағалейкум, қайран елім,
Қыр қонған Патылаудай шалқар көлім.

Соңғы сөзі (106-б.):

Әуеден күн жауады найзағайлап,
Ойнайды жабағы, тай жалын шайнап.

Қолтаңбасы. Көшірушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Ғұмарова М. Ол туралы мәлімет 119-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Ғұмарова М.

Аннотациясы. Өлең жолдары ерікті ұйқасқа құрылғандықтан, белгілі бір өлшем сақталмаған. Мәтіннің көркемдік сапасы, ритмдік жымдауы аса қиыспайды. Дегенмен халқымыздың үйлену салтына қатысты телегей-теңіз деректерін баяндайтын өленде ұлттық, тағылымдық дүниелер кеңірек айтылады. Жырдың құрылымы 7, 10, 11, 12 буынды құрама тармақтардан тұрады.

Басқы сөзі (1-б.):

«Бисмилла» той бастаймын әуел бастан,
Сұлу сөз жарасады қарындасқа.

Соңғы сөзі (7-б.):

Той бастап өлең айтып бата алалық,
Болады жалған дүние кімге лайық.

Қолтаңбасы. Көшірушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1954 жылы, Қазан.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.760.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Бадықов Төлеген.

Жинаушысы. Омаров Әнуар.

Тапсырушысы. Омаров Әнуар.

Аннотациясы. Мәтін төрт, алты, сегіз тармақты жолдардан құралған. Өлең жолдары белгілі бір тәртіппен жүйелі орналасқан, ұйқастары да берік сақталған. Өлеңнің дыбыс құрылыстары, әуезділік бәрі де жымдаса өрілген. Он бір буынды қара өлең ұйқасымен айтылады.

Басқы сөзі (10-б.):

– Бұл науқан құтты болсын, көп аламан,
Шуламай, сөз тыңдаңыз, бірер заман.

Соңғы сөзі (12-б.):

Мінезің, әрбір құлқың ойлап тұрсам,
Ұқсайсың бұрынғы өткен патша ханға.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма тор көз дәптерге көк сиялы қаламмен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1957 жылы Гурьев экспедициясы кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.146, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар

Айтушысы. Кешім Күзембаева.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Бұл «тойбастар» мәтіні ұзатылар қызға емес, керісінше келіннің «қадамына құтты болсын» айтып, жақсы тілек арнаудан басталады. Өлең бірыңғай ұйқаспен айтылмайды, ой толқынына қарай қажет жерінде үндесіп отырады. Мәтін 7-8 буынды тармақтардан басталып, 10-11 буынды жолдармен жалғасады. Ерікті ұйқасқа құрылған.

Басқы сөзі (46-б.):

Әуеліміз қауыс болса,
Қатады көлдегі мұз.

Соңғы сөзі (47-б.):

Сіздерде ұл, біздерде қыз бар екен,
Табыстырған біздерді тұз-дәм екен.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қайда, қашан жазылғаны: Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/137.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Ахметов.

Тапсырушысы. Ахметов.

Аннотациясы. Мәтінде болғалы тұрған ұлан-асыр тойдың көрігін қыздыру үшін ақын жігіт көпшілік алдында отты өлеңдерін төгіп, жиылған жұрттың тойға деген ықыласын арттырып, мәре-сәре боп тарқауын тілеген ізгі ойлар айтылады.

Басқы сөзі (10-б.):

Болды ма тойды бастау бізге міндет,
Міндеттен құтылмайсың болсаң үмбет.

Соңғы сөзі (15-б.):

Сөйлеген еңбегімді қапу еттім,
Кел бері, қоштасайық біреуің қал.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1948 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1092, 7-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде торқалы тойды бастап беру мақсатында ақын көпшілік алдына шығып, той-думандағы қызықты ойын-тамашаны, тойдың өткізілу себебін айта келіп, тойға жиналған көпшілік қауымға осы тойдың көрігін қыздырып, дыр-думанға бөлеп, қызықты өтуіне атсалысуларын сұрайды. Сол арқылы ағайынның тойға деген ықыласын арттырады.

Басқы сөзі (1-б.):

Бисмиллә, той бастаймын әуел баста,
Сұлу сөз жақсы болады қарындасқа.

Соңғы сөзі (10-б.):

Артымда халық қалды деп қайғырмаңыз,
Құданың құдіреті болған шығар.

Қолтаңбасы. Жинаушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қара сиялы қаламмен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Той бастар.

Айтушысы. Бектеев Б.

Жинаушысы. Малабаев Р.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Той алдында ақын әлеуметке думанды той жайлы айтып, той үстінде болатын ойын-тамашаны, қызық сәттерін таныстырып, жиналған көпшіліктің осы тойға деген қызығушылығын, ынтасын арттырып, тойдың мәнді де, сәнді өтуіне атсалысады. Ақын той шымылдығын өлеңмен ашып берген соң, ары қарай той қызығы өз ретімен жалғасын табады. Өлең 11 буынды кара өлең ұйқасымен жазылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Ассалаумағалайкум көп жиылған,
Әлеумет айтады деп сөз бұйырған.

Соңғы сөзі (9-б.):

Қызбамын бек адамдай ғылым білген,
Жаман деп атамайды-ай құрбың құрдас.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1946 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 3-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қолжазбада жинаушысы Ғабдол деп жазылған. Басқа деректер кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде той бастайтын ақын той қызығын көпшілікке жеткізіп, той үсті болатын дыр-думан, ойын тамашаның куәсі болуға қалың көпшілікті шақырып, той көрігін қыздырып, қонақтардың жиынға деген ықыласын, қызығушылығын арттырады. Осы тойдың сәтті өтуіне деген ниетін де қоса білдіріп кетеді.

Басқы сөзі (1-б.):

Дұғадан айтайын Бозтөбеде,
Басында мәжіліс құрылған.

Соңғы сөзі (1-б.):

Алдынан әдеппенен өттім солар,
Алдына бұрылмаңдар наз балалар.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Ш.1083, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бекбергенұлы Қазыбек.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Қара өлең ұйқасымен жазылып, жиналған жұрттың сұрауымен, көпшіліктің көңілін көтеріп, той шымылдығын ашып беру мақсатында айтылған өлең.

Басқы сөзі (1-б.):

بازاردان الپ كه لگهن اق ماتاسى،
تويه ننگ ويناقتايدى جاس بوتاسى.

Соңғы сөзі (1-б.):

به رگى اتامدى سۇراساڭ قول باستاعان،
ارعى اتامدى سۇراساڭ توي باستاعان.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1083, 6-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бадыров Н.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтін 11 буынды қара өлең ұйқасымен жазылып, той алдында елдің қолқа салуымен, жиналған жұрттың көңілін көтеріп, той шымылдығын ашып беру мақсатында айтылған өлең.

Басқы сөзі (1-б.):

Bismilla sóz bastamyn dúken quryp,
Sóz tyndaıdy imandy qul moıyn buryp.

Соңғы сөзі (8-б.):

Ǵıbrat keıngige bolý úshin,
Aıaǵyn osylaısha ettim tamam.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен латын әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1941 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 7-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде той шымылдығын өлеңмен ашқан ақынның тойға келген қонақтарға торқалы тойдың жай-жапсарын, мәнін түсіндіре келе, той жасап отырған кісінің елдегі абырой, даңқын асырып, ел арасында осындай жомарт жандардың көптеп шығып, ел іргесі тыныш болып, ағайынды тойдан кенде қылмасын деген ізгі тілекпен думанды жиынды бастап беруі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

Bismilla sózdiń basy álip bolǵan,
Men ózim jaqsylarǵa tanys bolǵan.

Соңғы сөзі (5-б.):

Qarasam on qolyna oıran dúnie-aı,
Top-toly bizdiń sharǵa jai sekildi.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына латын әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 8-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған той бастарда ақын ел адына шығып, той шымылдығын ашып, жиналған жұртқа болар тойдың қызығы мен думанын таныстырып, ел болып атсалысып, той көрігін қыздыра түсуге шақырады.

Басқы сөзі (1-б.):

Tusyña keldim juldyzdar,
Turмайyn keiin boi balap.

Соңғы сөзі (4-б.):

Baiqaǵaǵa qaza sóz,
Qalmaǵan shyǵar moınumnan.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына латын әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1939 жылы, Маңғыстау экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Ақтан ақын.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ақтан дейтін ақынның қыздың тойын бастаған өлеңі. Өлеңде қыздың тойының өзіндік ерекшелігін айрықша айтып, ел мен жұртқа ғибратты сөздерімен өнеге тастайды. Жиылған көпшілікке өлең арасында өмір, тіршілік жайлы азын-аулақ білгенін қоса кетеді. Өлең 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Toyuña keldim jarandar,
Turмайын кейін боi боiлар.

Соңғы сөзі (4-б.):

Ajaldan buıryq bolған соң,
Árkimder sendei....

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына латын әрпінде жаылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1940 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 10-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Ақтан ақын.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Жинаушы аталған өлеңді 1899 жылы Құрмаш Исаұлы деген кісіден жазып алған. Мұнда кіші жүз қазақтарының тойбастардағы өзінше бөлек әдеттері, оны айтқандағы өзіндік ерекшеліктерімен өлеңді бастап кетеді. Өлеңде ұзатылғалы жатқан қызбен қимай қоштасып жатқан ата-ана, ағайын-туыстың көңіл-күйін, ішкі толқыныстарын жеткізіп, әр түрлі ғибратты, өнегелі сөздермен бұның өмірдің заңдылығы екенін түсіндіріп береді. Өлең 11 буынды қара өлең ұйқасымен жазылған.

Басқы сөзі (2-б.):

سويله دەسەڭ سويله يىن ءسوز كەلسىن،
قاشاننا سويله ي قالعان ءوز ءبىلىسىم.

Соңғы сөзі (9-б.):

توپىندا اسلىمنىڭ ءبىر سويله دىم،
مۇقتاسار وسى ءسوزىم بولسىن تامام.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1946 жылы Алматы қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Ш.1083, 11-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Той бастау

Аталуы. Той бастау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде жиналған әлеуметтің алдында думанды тойдың алдағы болатын қызық думанын, тойды өткізіп жатқан әулеттің игі жақсыларын, атқарылатын салт-дәстүр қатарлы маңызды деген мәселелерді ақын төкпелеп жырға қосып, тойға келген жұртты жалпы жағдаймен таныстырып өтеді. Өлең 11 буынды қара өлең ұйқасымен жазылған.

Басқы сөзі (6-б.):

Той базар, той-той базар тойлай келдім,
Қолға алып алтын сақа ойнай келдім.

Соңғы сөзі (12-б.):

Азсын алтын, көп меруерт деген нақыл,
Болмаса қалып па екен сөз сарқылып.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына сарғыш сиялы қаламмен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 1-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Ерте кездегі қыз қыз ұзатқандағы тойбастар өлең

Аталуы. Ерте кездегі қыз қыз ұзатқандағы той бастар өлең.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өлеңде беташар салтының орындалуы алдында ақын жігіт көпшілікке той мәнісін түсіндіре отырып, тәрбиеге толы терең сөздермен мысалдар келтіріп, мәнді, мағыналы жырмен той шымылдығын ашып береді. Сонымен бірге ауылға түскелі тұрған жаңа келін мен оның алдағы міндеттері жайлы да қосып кетеді. Өлең 11 буынды қара өлең ұйқасымен жазылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Bastayn basta deseñ toibastaryn,
Qoimaidy toı basta dep joldastarym.

Соңғы сөзі (2-б.):

Soñynan osylardyñ men jylaimyn,
Oınaityn qarağym men künim-aı dep

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына латын әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1083, 2-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Тойда айтылатын өлең

Аталуы. Тойда айтылатын өлең.

Айтушысы. Сейілханова Қаншайым – бұрынғы Орынбор облысы, Соль-Илецк қаласының тұрғыны (1965 жыл).

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Жергілікті Орынбор қазақтары айтатын тойбастар. Қара өлең ұйқасына құрылған мәтіннің көркемдігі жоғары. «Отырмын балалықтан, Қайынатам берді ме екен ұлықсатын» деген қазақтың салт-дәстүрін білдіретін сөздер кездеседі.

Басқы сөзі (3-б.):

Өлеңді баста десе бастағандай.
Сауыры жүйрік аттың тостағандай.

Соңғы сөзі (3-б.):

Жиырма бес шақырсам да карамайды,
Толмайды отыз беске такымым-ай.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы 12 тамызда Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімделген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Тойбастар

Аталуы. Тойбастар.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтінді жазып алу кезінде кейбір сөздер мен өлең жолдары танылмай қалған. Атауы тойбастар деп аталғанмен, мәтін мағынасы ұзату той кезіндегі қыздың ата-анасын жұбату жырына келеді.

Басқы сөзі (23-б.):

Біз келдік той бастауға домбыра алып,
Кетуші ек айғай салсақ топты жарып.

Соңғы сөзі (24-б.):

Көзімнің көгершіні еркеледің
Қадірің еш кеткен соң жетеді-ау деп.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімделген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Той бастар

Аталуы. Той бастар.

Жинаушысы. Хамзин М.

Тапсырушысы. Қозыбақов Б.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Ежелден келе жатқан жосынды сақтай отырып, той бастайтын ақын жігіт тойшыл қауымның көңіліндегісін дөп басып айтып, той мерейін асыра түседі. Құдайдың берген несібесін елмен бөлісіп отырған жомарт жандардың жақсылығын да тіліне тиек етіп, жұртқа таныстыра кетеді. Осылайша ары қарай тойдың өз деңгейінде қуанышты өтуіне деген ақ тілегімен тойды бастап береді.

Басқы сөзі (29-б.):

بۇل تویدی که لپ تۇرمن باستاریگا-ای،
باستایتن توی بهر مه یمن جاستاریگا-ای.

Соңғы сөзі (32-б.):

تامردىڭ الپس التى ءتۇبى بىردەي،
بوسايدى جنلاي بهرسه ك باۋىرىڭىز.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Оқушы дәптеріне қара сиямен араб әрпімен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1905-1911 ж.ж.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелмеген, парақтарының шеттері жыртылып ескіре бастаған.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 325-бума, 4-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Той бастау

Аталуы. Той бастау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қонысов Н.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде ақынның ел адына шығып, жиналған жұртқа той туралы, тойдағы болатын әр түрлі дәстүрлі рәсімдер туралы, сонымен бірге қазақтың қазынасы болған осы тойдың ел бірлігіне тигізер ықпалын да қоса жырлап, бейбіт күндерде думанды тойлар көп болсын деген ізгі тілегін де айтады. Өлең арасында ғибратты сөздерімен терең тәрбиелік мәні бар өнегелі тәрбие да айта кетеді. Өлең 11 буынды қара өлең ұйқасымен жазылған.

Басқы сөзі (1-б.):

بیسسمیلا دەپ سویلەدیم،
یمەنپ که لدم دوسگا.

Соңғы сөзі (6-б.):

كوپ ايتپ، از ايتقانان نه بولادی،
اياعن وسلايشا هتتم تامام.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жаылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1940 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Ш.1083, 12-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

САЛТ ЖЫРЛАРЫ

195

Ш.920/117 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.17

28x22; 24x12

Наурыз тойы

Аталуы. Наурыз тойы

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Жантасова Салиха. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Наурыз жырының бұл мәтіні балаларға арналған. Көктемнің, наурыздың келгеніне масайраған балалардың қуанышы, олардың сол жақсы хабарды «алақайлап» жеткізуі айтылады. Өлең аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (96-б.):

Кел, балалар, ойнайық,
Наурыз тойын тойлайық.

Соңғы сөзі (97-б.):

Жалаң аяқ, жалаң бас,
«Жау жаңбыр» деп жаудырдым.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Түркістан қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.920/117.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Өлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – Б. 69.

Наурыз тойы

Аталуы. Наурыз тойы.

Айтушысы. Жүнісов Доман – бұрынғы Жезқазған облысы, Ағадыр ауданы, Мойынды елдімекенінің тұрғыны. 1906 жылы туған. Ұлы Отан соғысының ардагері, зейнеткер.

Жинаушысы. Дүйсенбаева Л., Қанжапова М. – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенттері (1991 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Айтушы өз көзімен көрген наурыз тойының маңызын, мәнін ашуға тырысады. Қыз бен жігіт айтысынан мысал келтіреді. 1926 жылдан бастап Наурыз тойының тойланбағанын айтып, сол жылдардағы тарихи оқиғаларға тоқталады.

Басқы сөзі (5-б.):

Қыз-келіншектер үкілі сәукеле киеді, жеңі қысқа камзол киеді.

Соңғы сөзі (6-б.):

1929-1931 жылдары аштық болды.

Қағазы, әріп-сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папқасы. ӘӨИ. Қ.955.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Ш. 920/117 (ӘӨИ)

Б.2; П.2; Ж.16;
28x25; 18x12

Наурыз тойы

Аталуы. Наурыз тойы.

Айтушысы. Сейдеханұлы Самархан – ақын, емші, халық ауыз әдебиетін жинаушы. 1952 жылы бұрынғы Шымкент облысы Шәуілдір ауданы Шәуілдір ауылында туған.

Жинаушысы. Саттаров Қ.

Аннотациясы. Жеткіншектер поэзиясының бұл түрі наурыз мерекесіне орай балалар танымына лайықталып шығарылған. Өлеңде көктемгі табиғаттың түрленуі, наурыздың қазақша жыл басы екендігі, балалардың шат-шадыман көтеріңкі көңіл-күйі суреттеледі. Мәтін буыны мен бунағы әркелкі төрт тармақты төрт шумақтан тұрады.

Басқы сөзі (96-б.):

Кел, балалар, ойнайық,
Наурыз тойын тойлайық.

Соңғы сөзі (97-б.):

Жалаң аяқ, жалаң бас,
«Жау жаңбыр» деп жаудырдык.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Шымкент облысы Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жок.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/117.

Библиографиясы. Балалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 72: Балалар фольклоры / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2011. – 360 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. «Жарамазан» мәтінін 1997 жылғы «Шымкент облысы, Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау» экспедициясы кезінде Түркістан қаласының тұрғыны Бекенова Битанның айтуынан жазып алған – Салиха Жантасова.

Жинаушысы. Саттаров Қ.

Аннотациясы. Тұрмыс-салт жырларының бұл түрі мұсылман үшін қасиетті болған рамазан оразасын дәріптейді. Өлеңде негізінен жарамазан мәтінінің жаттанды қаңқасы бұзылмаған. Мәтін төрт, бес және алты тармақты жолдардан тұрады. Буын саны әркелкі.

Басқы сөзі (12-б.):

Пайғамбар айтып өткен жарамазан,
Оразаң қабыл болсын, байкежан!

Соңғы сөзі (12-б.):

Талқан берсең, алмаймын,
Төгіп-шашып обалына қалмаймын.

Қағазы, әріп-сиясы. Мәтін кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы Шымкент облысы Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жок.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/117.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Алпысбаева Қ.Б., Қосан С., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2012. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ.

Аннотациясы. Бұрын-соңды жарияланбаған бұл мәтін мазмұнында діни жоралғылар қамтылады. Халықтық поэзия үлгісінде келген өлеңде үгіттеу сарыны байқалады. Өлең он бір буынды қара өлең үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (1-б.):

Айтамын жарамазан, жарамазан,
Бәлеге дәл болады ертең азан.

Соңғы сөзі (1-б.):

Қылмысын бұл дүниеде жақпағанның,
Барғанда ана жайда есептейді.

Қағазы, әріп-сиясы. Мәтін ақ қағазға көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Қорға 1990 жылы түскен.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1999 жылы Ташкент қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жок.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 920/126.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Өлбеков Т., Алпысбаева Қ.Б., Қосан С., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2012. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қ.Саттаров.

Аннотациясы. Бұл ізгі жырда да ислам құндылықтары дәріптеледі. Өлеңнің бастапқы шумақтары үй иесінің ұйқысын ашып, өздерінің жарамазаншылар екендігін сездіруге арналған. Өлең мәтіні аралас буынға құрылған.

Басқы сөзі (1-б.):

Ей, балалар, жатырмысың ұйықтап қана,
Тұсына Қыдыр келді заттап қана.

Соңғы сөзі (3-б.):

Біздерге берер болсаң сөлкебай бер,
Сорымды талқан беріп қайнатқанша.

Қашан, қайда жазылғаны. Қорға 1990 жылы түскен.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1999 жылы Ташкент қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 920/126.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Өлбеков Т., Алпысбаева Қ.Б., Қосан С., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2012. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ.

Аннотациясы. Өлеңде бата-тілек, ізгі ниеттер айтылады. Мәтін көлемді болғанымен, жыр құрылысы қарапайым, жаттауға жеңіл. Өлең төрт тармақты аралас буынды жолдардан тұрады.

Басқы сөзі (3-б.):

– Айтамын жарамазан үйіңізге,
Үйіңнің сыртындағы шиіңізге.

Соңғы сөзі (6-б.):

Байланса елу бота желіңізге,
Кім келіп, кім кетпейді шеніңізге?

Қашан, қайда жазылғаны. Қорға 1990 жылы түскен.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1999 жылы Ташкент қаласында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жок.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 920/126.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Өлбеков Т., Алпысбаева Қ.Б., Қосан С., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2012. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Құлымбетова Жұманияз – 1923 жылы бұрынғы Шымкент облысы Түлкібас ауданында туған. Руы – дулат, жаныс.

Жинаушысы. Жантасова Салиха.

Аннотациясы. Жарамазан жырының бұл мәтіні айтыла-айтыла қалыптасқан жаттанды шумақтардан құралған. Өлеңнің буыны мен буынағы, ырғағы әр алуан. Мәтінде үй иесін мадақтау, алғыс-тілек айту сынды өнегелі жолдар қамтылады.

Басқы сөзі (71-б.):

Айтқанда жарамазан қоямыз ба,
Кәдесін бұрынғының қоямыз ба?

Соңғы сөзі (73-б.):

Құдай берген несібең,
Тепкілесе кетпесін!

Қағазы, әріп-сиясы. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1997 жылы бұрынғы Шымкент облысы Түркістан ауданындағы қазақтардың ауыз әдебиеті үлгілерін жинау экспедициясы кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Ақауы. Жок.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.920/112.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Әлбеков Т., Алпысбаева Қ.Б., Қосан С., Мурсалимова Н. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2012. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді..

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Бұрын-соңды жарияланбаған бұл мәтіннің кейбір жолдары қалыптасқан жаттанды шумақтардан құралған. Мазмұны жағынан ислам шарттарын уағыздау, үй иесін мадақтау сынды шарттылыққа құрылған. Аралас буынды қара өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (21-б.):

Үйің, үйің үй екен,
Үйдің көркі ши екен.

Соңғы сөзі (25-б.):

Ол қойды ел көшкенде кімің айдар,
Қоңыр шолақ өгізбенен құлың айдар.

Қолтаңбасы. Жинаушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Көк түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1923 жылы Ташкентте жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӨӨИ:Ш. 153.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Бұрын-соңды жарияланбаған бұл мәтіннің кейбір жолдары қалыптасқан жаттанды шумақтардан құралған. Мазмұны жағынан ислам шарттарын уағыздау, үй иесін мадақтау сынды шарттылыққа құрылған. Он бір-он екі буынды қара өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (114-б.):

Айтамын жарамазан үй иесі,
Осы үйдің үйіндей болсын дүниесі.

Соңғы сөзі (117-б.):

Тілләсін төкпей-шашпай колына бер,
Алдымда қу балдар бар ала қашар.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Қатты тысты кеңсе дәптеріне қара сиялы қаламмен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы Шымкент облысы Мырзашөл ауалында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Саттаров Қыдырәлі.

Аннотациясы. «Жарамазанның» бұл мәтіні де тұрақты тармақтардан құралған. Мәтінде имандылыққа шақырумен қоса, үй иесінің жомарттығы, мәрттігі қамтылады. Он бір-он екі буынды өлең үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (89-б.):

– Айтамын жарамазан, отағасы,
Осы үйдің қалайыдан босағасы.

Соңғы сөзі (92-б.):

Біздерге берер болсаң, орамал бер,
Сарымды талқан беріп қайнатқанша.

Қолтаңбасы. Жинаушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Қатты тысты кеңсе дәптеріне қара сиялы қаламмен кирил әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөл.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 920/56.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Бұрын жарияланбаған бұл мәтінде ислам дінін дәріптеп, үй иесіне алғыс, бата-тілек айтылады. Өлеңнің көп бөлігі бұрын айтылып жүрген жаттанды жолдардан құралған. Он бір буынды қара өлең үлгісіне құрылған.

Басқы сөзі (97-б.):

Ей, байлар, жатырмысың пыр-пыр етіп,
Ит жеді шанашыңды тыр-тыр етіп.

Соңғы сөзі (99-б.):

Осы үйде бір адам бар Құдай сүйген,
Ол адамның сауабы жұртқа тиген.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Қатты тысты кеңсе дәптеріне қара сиялы қаламмен кирил әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөлде.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 920/56.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Айткүл Мамбетова.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтіннің негізгі идеясы басқа нұсқалардағыдай имани құндылықтарды дәріптеу, бата беру, мадақтау болғанымен, өлең тармақтарында біршама мағыналық өзгешеліктер кездеседі. Дегенмен қалыптасқан жаттанды жолдар басым. Өлең аралас ұйқасқа құрылған. Он бір-он екі буынды өлең үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (52-б.):

Айтамын жарамазан ойлай-ойлай,
Қорашбай кеткен екен малға тоймай.

Соңғы сөзі (53-б.):

Тәңір берген несібең,
Тепкілесе кетпесін.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Қатты тысты кеңсе дәптеріне қара сиялы қаламмен кирил әрпінде жазылған.

Қайшан, қайда жазылғаны. 1981 жылы, Мырзашөлде.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 920/56

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қаңлыбаева Құндыз.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өлең өзге мәтіндерге қарағанда көлемді әрі көркемдік қуаты жоғары. Мәтінге жаңа мазмұнды тармақтар қосылған. Он бір буынды өлең үлгісімен айтылады.

Басқы сөзі (88-б.):

Жарамазан айтамын, жар алдияр,
Алпыс екі пайғамбар, төрт шадияр.

Соңғы сөзі (90-б.):

Теңгенді шашпай-төкпей қолыма бер,
Қасымда жолдасым бар ала қашар-ай.

Қолтаңбасы. Жинаушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Қатты тысты кеңсе дәптеріне қара сиялы қаламмен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 920/137.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарапазан

Аталуы. Жарапазан.

Айтушысы. Байсымақов Тыныштық. Ол туралы мәлімет 52-сипатта-мада берілген.

Жинаушысы. Дамиева Гүлмира.

Тапсырушысы. Дамиева Гүлмира.

Аннотациясы. Екі шумақты қысқа ғана мәтінде бата-тілекпен қоса, үй иесіне мақтау-мадақ айтылады. Өлең өзара жұптасқан егіз ұйқасқа құрылған. Аралас буынды өлең үлгісінде келеді.

Басқы сөзі (8-б.):

Диуана келер есіктен,
Пәлекет шығар тесіктен.

Соңғы сөзі (8-б.):

Осы үйден бір нәрсе берсе,
Үйіме барар едім мақтап қана.

Қолтаңбасы. Жинаушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1989 жылы, Қарағанды экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 943, 2-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Рыскелдиева Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Садығалиева Сағила. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Садығалиева Сағила.

Аннотациясы. Мәтін тұтастай бата-тілек айтуға құрылған. Ішінара шариятқа ұйытып, ізгілікке шақыру да қамтылады. Өлең құрылысы сегіз тармақтан тұрады. Аралас буынды, өлең түрінде айтылады.

Басқы сөзі (2-б.):

Айтамын жарамазан жапсарыңа,
Дарысын құт-береке бастарыңа!

Соңғы сөзі (2-б.):

Отыз күн оразаға бірін соймай,
Қара жер тартқан екен бойлай-бойлай.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы, Қарағанды экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 937.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Оразбайқызы Қалқа. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтінде мұсылманның бес парызының бірі – ораза ерекше дәріптеледі. Алайда өзге мәтіндерге қарағанда өлең ұйқасы, көркемдігі жағынан солғындау. Өлең жолдары жиі қайталанады. Он бір-он екі буынды өлең түрінде айтылады.

Басқы сөзі (116-б.):

Жарамазан айта келдім есігіңе,
Қошқардай қос ұл берсін бесігіңе.

Соңғы сөзі (117-б.):

Он екі айда бір келген ораза жан,
Оразаң қабыл болсын, байекежан!

Қолтаңбасы. Қалқа Оразбайқызынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1988 жылы, Әмудария жағалауындағы елдімекендерге жасалған экспедиция кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/83

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Асылбаев Қуаныш. Ол туралы мәлімет кезедспеді.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Жазып алушы. Ақсәуле Шаймұратова.

Аннотациясы. Бұл мәтін төрт, бес және екі тармақты өлең жолдарынан құрылған. Мазмұндық, көркемдік жағынан басқа мәтіндерден айтарлықтай айырмашылық жоқ. Он бір-он екі буынды өлең үлгісінде айтылады.

Басқы сөзі (34-б.):

Әлейкум ассалаума жарамазан,
Бір келген он екі айда оражазан.

Соңғы сөзі (35-б.):

Тіліңе темір істік түйер деймін,
Мұхамбет, үмбетіңе жарамазан.

Қолтаңбасы. Ақсәуле Шаймұратованікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1984 жылы, Сырдария экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/71

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Баймағанбетов Сейдулла. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Жазып алушы. Моншақ Айтжанова. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. «Жарамазанның» бұл қысқа нұсқасы жоғарыдағы мәтіндердің айтыла-айтыла әбден ел құлағында жатталып қалған шу-мақтарынан құралған. Үш-төрт тармақты өлең жолдарынан тұрады. Он бір буынды кара өлең ұйқасымен айтылады.

Басқы сөзі (26-б.):

Айтамын жарамазан жар басына,
Кірендер қауын артар арбасына.

Соңғы сөзі (26-б.):

Қой берсең, козы берсең жарасады,
Апарып ауызашарға соямыз ба?

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1980 жылы Әмудария жағалауындағы елдімекендерге жасалған фольклорлық экспедиция кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.920/10

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Бұл жырдың көлемі шағын, небәрі он жолды құрайды. Өлең мазмұнында «жарамазанның» көнеден қалған діни жоралғы екендігі айтылады және бата-тілекпен аяқталады.

Басқы сөзі (351-б.):

Айтамын жарамазан еліңізге,
Байлансын елу бота желіңізге.

Соңғы сөзі (354-б.):

Сол үйдің отбасына рахмет,
Асырып елі қырдан айдап берді.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына кара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1996 жылы, Түркістан және Ташкент қалалары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.920/108

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. «Жарамазан» жырының бұл мәтінінде сый-сияпат сұрау, дүние табу жайы көбірек сөз болады. Өлең құрылымы төрт және алты тармақтан құралған. Мәтіннің кейбір жолдары халық әндерінің сөзімен айтылады. Соңы үш шумақты көлемді, мазмұнды батамен аяқталады. Аралас буынды өлең түрінде келеді.

Басқы сөзі (179-б.):

Меккеде бір ағаш бар басы күйген,
Жайқалып жапырағы жерге тиген.

Соңғы сөзі (180-б.):

Құдай берген несібең
Тепкілесе кетпесін.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1996 жылы, Түркістан және Ташкент қалалары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш.920/108

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

Жарамазан

Аталуы. Жарамазан.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Саттаров Қ. Ол туралы мәлімет 1-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Қыдырәлі Саттаров.

Аннотациясы. Мұнда да өлең жаттанды тіркестер мен жолдарға құрылған. Бірақ ұйқас, буын, бунақ жағынан біркелкі үндестік сақталған. Он бір буынды поэзия үлгісімен айтылады.

Басқы сөзі (178-б.):

– Айтпастан жарамазан қоямыз ба,
Кәдесін бұрынғының жоямыз ба?

Соңғы сөзі (179-б.):

Қошқардай қос ұл берсін бесігіңе,
Кім келіп, кім кетпейді еліңізге.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына қара сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1996 жылы, Түркістан және Ташкент қалалары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.920/108

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 90: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Алпысбаева Қ.Б., Әлбеков Т., Қосан С., Мурсалимова Н.М. (жауапты шығарушы). – Астана: Фолиант, 2013. – 432 б.

МҰҢ-ШЕР ӨЛЕҢДЕРІ

217

1156/7 (ӘӨИ)

Б.1; П. 1; Ж. 30

21,5x20; 20x15

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Асаубаева Төлеутай – Қарағанды облысының тұрғыны.

Аннотациясы. Дәстүрлі жарын жоқтаған жесір әйелдің жоқтауларының бірі. «Қайғылы болмай қайтейін, жолдасымнан айрылдым» деп жан жарынан айрылған әйел лепіріп жүрген көңілінің су сепкендей басылғанын айтады.

Басқы сөзі (1-б.):

Мінгенде атың кер ме екен,
Кекілден аққан тер ме екен?

Соңғы сөзі (1-б.):

Лепіріп жүрген көңілім,
Су сепкендей басылды.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Мәтін 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттерінің фольклорлық практика кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба беттері түптелмеген.

Папкасы. ӘӨИ:1156/7.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Ментаева Мариям – 1916 жылы Қарағанды облысы Бесоба аулында туған.

Аннотациясы. Шағын ғана үш шумақтан тұратын жоқтау мәтінінен бірге бауырын жоғалтқан адамның жырлары екенін түсінуге болады.

Басқы сөзі (1-б.):

Бісімілә сөздің асылы-ай
Адамның топырақ нәсілі-ай.

Соңғы сөзі (1-б.):

Бір жалғыздық бар екен,
Атадан алтау тусаң да.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Мәтін 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттерінің фольклорлық практика кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба беттері түптелмеген.

Папқасы. ӘӨИ: Ш. 1156/7.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау өлеңдері

Аталуы. Жоқтау өлеңдері.

Айтушысы. Көккөзова Бәтен – 1917 жылы Қарағанды облысында туған.

Аннотациясы. Әкесін жоқтаған қыз баланың жоқтауы. Мәтіннен әкесіне деген қимастықты көруге болады.

Басқы сөзі (1-б.):

Бісімілә сөзді бастайын,
Асылық сөзді қоспайын.

Соңғы сөзі (1-б.):

Айналайын, жан әкем,
Бейіштен болсын тұрағың.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Мәтін 1990 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің студенттерінің фольклорлық практика кезінде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба беттері түптелмеген.

Папқасы. ӘӨИ: Ш.1156/7.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау өлеңдері

Аталуы. Жоқтау өлеңдері.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Құйқалақова А. – Қарағанды мемлекеттік университетінің студенті (1990 ж.)

Аннотациясы. Қара өлең үлгісімен жазылған дәстүрлі жоқтаулардың бірі. Әкесін жоқтаған қыздың ата-анаға деген сағынышы, өтпелі өмірге деген өкініші жырланған.

Басқы сөзі (17-б.):

Тең-тең, тең шұбар,
Тебінген аттан тер шығар.

Соңғы сөзі (19-б.):

Жанып тұрған шырағым
Жаңбыр жаумай сөндірді.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, сиясы, әрпі. Мәтін кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Белгісіз.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қосымша белгілері. Қолжазбаның парақтары бір жерден ғана тігілген. Түптелмеген.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.954.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Әбдірахманов Жаңыл – Қарағанды облысының тұрғыны. Басқа мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Бекетова Салтанат – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1989 жыл).

Тапсырушы. Рахымов Берік. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Отағасын жоқтаған жесірдің зарлы жыры. Мәтіннен марқұмның бес уақыт намазын қаза қылмаған, момын кісі екенін білуге болады.

Басқы сөзі (21-б.):

Айрылдым, жұртым, батырдан,
Самаурыннан шай ішіп,
Кеңеспен таңды атырған.

Соңғы сөзі (21-б.):

Мен жыламай кім жылар,
Момыным кетіп қалғанда.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1989 жылы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.943

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Тәжінова Болар Әбдіқадірқызы – 1926 жылы Қызылорда облысы, Теренөзек ауданы Шаған аулында туған. Көп балалы ана.

Жинаушысы. Қызылорда Педагогикалық институтының студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. Ағасын жоқтаған қарындастың жыры. Бірге туған бауырының мезгілсіз дүниеден өткеніне өкінеді. Мәтін соңында тоқтамға келеді.

Басқы сөзі (64-б.):

Жиылып келген ағайын,
Мұңымды айтып шағайын.

Соңғы сөзі (65-б.):

Қояйын халқым қой десе
Үйірге қайта қосылмас.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қызылорда Педагогикалық институтының қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1062.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Орынбаева Маржан – бұрынғы Ақтөбе облысы, Исатай ауданы Жарық совхозының тұрғыны.

Жазып алған. Исмағұлова Қатима. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Мәтін үш бөлімнен тұрады. Қыз баланың әкесін жоқтауы. Төредей болған әкесінің артында мирасқорының болмауын тілге тиек еткеніне қарағанда отбасында жалғыз қыз сияқты. Жоқтау көркем тілмен, байырғы теңеулермен айтылған.

Басқы сөзі (195-б.):

Бисмилла, сөзді бастайын,
Асылық сөзді қоспайын.

Соңғы сөзі (197-б.):

Құраны болса иманы
Мінекей, халқым, қойғаным.

Қолтаңбасы. Мәтін машинкаға терілген.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Ақтөбе облысы, Исатай ауданы Жарық совхозында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.910/4.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Жолдыбаев Асқар, Балманова Үзіл – бұрынғы Маңғышылақ облысы, Аташ ауылының тұрғындары.

Жазып алған. Ақыбаева М. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Тілеужанов М. Ол туралы мәлімет 37-сипаттамада берілді.

Аннотациясы. Жоқтау екі бөлімнен тұрады. Баланың анасын жоқтауы. Анамның көзі тірі кезінде аққу құс едім, анамнан айырылған соң шөлдегі бозторғай болдым дейді. Жан анасынан, жанашырынан айрылған баланың көңілінен шыққан мұң мен зардан туған бұл жоқтау өте әсерлі айтылған.

Басқы сөзі (198-б.):

Жан апам кетті сапарға,
Сапардың дәмін татарға.

Соңғы сөзі (199-б.):

Қараңғы көрдің астында
Қалайша ғана күн өтеді?

Қолтаңбасы. Машинкаға терілген.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. Маңғышылақ облысы, Аташ ауылында жазылып алынған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Түптелген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папқасы. ӘӨИ:Ш. 910/4.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Қанапина Орынбасар – бұрынғы Қостанай облысы, Аманкелді ауданының тұрғыны. 1936 жылы туған.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Әкесін жоқтаған қыз баланың жоқтауы. Шағын мәтіннен өкініш пен әкеге деген сағынышты байқауға болады.

Басқы сөзі (22-б.):

Мінгенде атым кер қасқа
Шауып бір шықтым тау-тасқа.

Соңғы сөзі (22-б.):

Кешегі жүрген әкемді
Жоқтаусыз қалай қояйын.

Қағазы, сиясы, әрпі. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 21 шілдеде жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Шәйкебаева Ақылтай – 1941 жылы Қызылорда облысы, Теренөзек ауданында туған.

Жинаушысы. Қызылорда Педагогикалық институтының студенттері (1990 жыл).

Аннотациясы. Бұл жоқтау анасынан айырылған қыздың зары. Анасының қадір-қасиетін, жақсылығын айтып, дүниеде орнын ешкім толтыра алмайтынын өкіне еске алады.

Басқы сөзі (105-б.):

Бісіміллә деп бастайын,
Асылық сөзді қоспайын.

Соңғы сөзі (108-б.):

Кешегі жүрген анашым,
Орыңа кімді қояйын.

Қағазы, әріп-сиясы. Кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1990 жылы Қызылорда Педагогикалық институтының қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Қ.1062.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Зар өлең

Аталуы. Зар өлең.

Айтушысы. Сейілханова Қаншайым. Ол туралы мәлімет 191-сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Ағасынан, бауырынан айырылған қыз баланың жоқтауы. «Ақ көкем» деп қайғырған қарындасы бауырын өлімге қимайтынын, балалық шақтағы қызықты сәттерін еске түсіріп жылайды.

Басқы сөзі (4-б.):

Көрінген сонадайдан көлі құрғыр,
Қонсайшы көл жағалай елі құрғыр.

Соңғы сөзі (5-б.):

Әдіра өлең деген жатыр толып,
Шығармай жарияға не қыламын.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 12 тамызда жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жылау

Аталуы. Жылау.

Айтушысы. Сейілханова Қаншайым. Ол туралы мәлімет 191- сипаттамада берілген.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Кісі қолынан қиянат көріп, қайтыс болған ағасын жоқтаған қыздың зары. Қапияда мерт болған бауырының қазасына себепкер болған жандарды қарғайды. Мәтінде қайғымен қатар, ашу, ызы, кек сезіледі.

Басқы сөзі (6-б.):

Әусерелі айбатты
Хан төрелі сымбатты.

Соңғы сөзі (6-б.):

Дұшпандық қылған залымның
Басын турап кесіндер.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған. Машинкаға терілген.

Қашан, қайда жазылған. 1965 жылы Қостанай-Орынбор экспедициясы кезінде 12 тамызда жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба желімденген, қағаздары ескірген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 625.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Бекхожина Талиға.

Аннотациясы. Мәтінде өмірден өткен ағасын жоқтаған қарындастың зары, өкініші мен қайғысы айтылады. 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (6-б.):

Есіктің алды боз талды-ау,
Боз талдың түбін өрт шалды-ау.

Соңғы сөзі (7-б.):

Білгенің Құран оқи бер,
Қарсылық қылман батаға-ау.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1963 жылы Орынбор қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.262, 7-дәп.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Тумышева Әлима – 1909 жылы Ақтөбе облысы, Қобда ауданы, Жусалы-Шартық деген жерде туған.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Бекхожина Талиға.

Аннотациясы. Қаза болған ағасын жоқтаған қарындастың мұңлы зары, қайғы, шері айтылады. 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (8-б.):

Сөздің бір басы бір Алла,
Қайғым бір аққан дария.

Соңғы сөзі (9-б.):

Қүдіреті күшті Құданың,
Мен бе еді құлы қараған.

Қолтаңбасы. Жинаушінікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1963 жылы, Орынбор.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 262, 7-дәп.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Жинаушысы. Кәрібаева Гүлнар – Қарағанды Мемлекеттік Университетінің студенті (1991 жыл).

Тапсырушысы. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Айтушысы. Асаубаева Төлеутай – 1900 жылы туған. Қарағанды облысының тұрғыны.

Аннотациясы. Мәтінде өмірден озған жолдасының жоқтығына қайғырып, зарлы өлеңге қосып жоқтап, іштегі қалған арман мен өкініш жайын айтады.

Басқы сөзі (10-б.):

Мінгенде атың кер ме екен,
Кекілден аққан тер ме екен.

Соңғы сөзі (11-б.):

Лепіріп жүрген көңілім,
Су сепкендей басылды.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы Қарағанды қаласында жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 1077.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Жинаушысы. Кәрібаева Гүлнар. Ол туралы мәлімет 232-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Айтушысы. Ментаева Мәриям. 1916 жылы туған. Басқа мәлімет кездеспеді.

Аннотациясы. Өлеңде дүниеден өткен жолдасының өліміне қайғырып, зарланып өлеңге қосып, іштегі қалған арман мен өкініш жайын айтады.

Басқы сөзі (10-б.):

Бісміллә сөздің асылы-ай,
Адамның топырақ нәсілі-ай.

Соңғы сөзі (11-б.):

Бір жалғыздық бар екен,
Атадан алтау тусаң да.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы, Қарағанды.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 1077.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Калкенова Мәркен Иманқазықызы – Қарағанды облысының тұрғыны.

Жинаушысы. Мардашева Эльмира.

Тапсырушысы. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет б-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Өмірден озған кісінің артынан жақсы сөздерін айтып, о дүниеде рахат көруін тілеген өлең шумақтары.

Басқы сөзі (1-б.):

Ағаштың көркі сыр болар,
Өліктің көркі жыр болар.

Соңғы сөзі (1-б.):

Айналайын, атажан,
Анашым қайта сыңар жоқ.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы, Қарағанды.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Ш. 1077.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Марғұлан Әлкей. Ол туралы мәлімет 73-сипатамада берілген.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде өмірлік жолдасынан айырылып зарланған кісінің қайғы, шері, зар-мұңы айтыла келіп, марқұмның арғы дүниедегі орнын жұмақтан бере көр деген арман, тілек те қоса айтылады.

Басқы сөзі (2-б.):

ءسوزدنگ باسى بيسسميلا،
كوپ الهؤمهت ءسوز تنگدا.

Соңғы сөзі (4-б.):

ءبز كه ترسهك مازاگدى،
موللا تارتسن جازاگدى.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті оқушы дәптеріне көк сиямен араб әр-пінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1939 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ӘӨИ:Ш.1076, 21-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Шоқаева Ә. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Жақыпбаев Б. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде өмірлік жолдасынан айырылып зарланған кісінің қайғы, шері, зар-мұңы айтыла келіп, «марқұмның арғы дүниедегі орнын жұмақтан бере көр» деген арман, тілек те қоса айтылады.

Басқы сөзі (2-б.):

Әуелгіден жараған,
Хауа анадан тараған.

Соңғы сөзі (2-б.):

Әкекемді айтып жылайын,
Мәнсіз шіркін демендер.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті оқушы дәптеріне қарындашпен кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1939 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1076, 22-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Есетқызы Бибіш – 1881 жылы туған. Шығыс Қазақстан облысы, Қатонқарай ауданы, бұрынғы Ынтымақ колхозының тұрғыны.

Жинаушысы. Бегалин Сапарғали – (1895-1983) Шығыс Қазақстан облысы, Абай ауданы, Дегелең ауылында туған. Қазақ балалар әдебиетінің негізін қалаушылардың бірі. 1915 жылы Семей қаласындағы орыс-қырғыз (қазақ) училищесін бітірген. 1929-1935 жылдары Дегелең облыстық атқару комитетінің төрағасы, Қарқаралы уездік атқару комитетінің мүшесі. Бөлім меңгерушісінің орынбасары, аудандық халық судьясы болды. Қазақ Ұлттық Ғылым академиясының Тіл және әдебиет институтында (қазіргі Әдебиет және өнер институты), Қазақстан Жазушылар одағында қызмет еткен.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде жарынан айырылған әйелдің зарланған қайғы, шері, зар-мұңы, жетпей қалған арман мен өкініші айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

عاشتان بيبك مۇنارا،
بولگنۇز قاير دۇعادا.

Соңғы сөзі (4-б.):

قريق بهس جبل جولداس بولعاندا،
قاراماعان بهتمه.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті оқушы дәптеріне қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК:Ш.1076, 23-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Жантасқызы. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Шамгөтұлы Сейіт. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Ғабитова Фатима. Ол туралы мәлімет 8-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Мәтінде жарынан айырылған әйелдің зарланған қайғы, шері, зар-мұны, жетпей қалған арман мен өкініші айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

الپس باستنك كهره گهكڭ،
جه تپس بولدى وبعكڭ.

Соңғы сөзі (3-б.):

جاماعاتم، قۇلاق سال،
بويمنان اسقان قايعم بار.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Тор көзді оқушы дәптеріне қызыл сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1930 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1076, 28-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Жамал Омарқызы.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде ері өлген әйелдің ерін жоқтап, зарлаған мұң, зары, арман, тілегі айтылады. Өлең 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (1-б.):

هۋرته گمه نه ن شاي ءشپ،
جۇمسسگا كه تکه ننگ.

Соңғы сөзі (2-б.):

ته گدهسته ريك كه لگه نده،
ته گسه له باسپ شعار كم.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1934 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде өмірден қыршын кеткен жанға арнап айтылған көңіл зары айтылады. Жастай өмірі қиылған марқұмның үзілген үміттері мен орындалмай кеткен армандары жайлы зарлана толғайды Өлең 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (3-б.):

اۋادا ۇشقان اق سۇڭقار،
قانатمەن جەر سيپار.

Соңғы сөзі (4-б.):

اينالايين، قالقاجان،
ءومربنڭ بولدى سول عانا.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қарындашпен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Бермұхамед Тойтайтқан. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді..

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде жиналған ағайын-туыс, дос-жаранға қайтыс болған кісінің сол елге, жұртқа жасаған жақсылығын, басып өткен өмір жолын, ел есіндегі ізгі істерін теріп айтып, марқұмды сағына еске алатындарын білдіріп, астырлы сөзбен асыра жеткізіп, арғы дүниесінің жарық болуын тілеген ой айтылады. Өлең 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (5-б.):

ءسوزىمنىڭ باسى بىسسَمِيلا،
بىسسَمِيلاسز ءسوز قىلما.

Соңғы сөзі (7-б.):

ويلاپ تۇرسام سۇم ءولم،
كىمدەردىڭ تۇتپاس جاعاسىن.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1946 жылғы Оңтүстік Қазақстан экспедициясы кезінде жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК:Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Әбубәкір Диваев 1896 жылы «Туркестанское ведомство» газетінде жарияланған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Шегебайұлы Әбдірәсіл. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өмірден өткен жарын жоқтаған әйелдің мұңлы өлеңінде тіршіліктегі Құдай қосқан жарының мезгілсіз дүние салып, қапыда қалған өкініші, арманы айтыла келіп, ендігі қалған өмірімде кіммен мұңдас, сырлас болам деген қайғысы, зары айтылады. Өлең 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (8-б.):

بيسسميللا بولسن ءسوز باسى،
يماننڭ بولسن جولداسنڭ.

Соңғы сөзі (9-б.):

ۇتقاندا ادام بەرەر مه؟
جلاسام اللام كورەر مه؟

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1934 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қуанышқызы Гүлқан. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Өмірден өткен жарын жоқтаған әйелдің мұңлы өлеңінде тіршіліктегі Құдай қосқан жарының мезгілсіз дүние салып, қапыда қалған өкініші, арманы айтыла келіп, ендігі қалған өмірімде кіммен мұңдас, сырлас болам деген қайғысы, зары айтылады. Өлең 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (9-б.):

هل ايه لدهرينك اوزننان،
بيسس ميللاء سوزدى باستاين.

Соңғы сөзі (9-б.):

مه نه ن ده سورلى بار ما ه كه ن،
جاريمان جاستاي ايرلدم.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК:Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде бұрынғы Асан қайғы ауылында тұратын, руы қыпшақ Садық Скақұлы деген кісі қайтыс болғанда әйелінің жарын жоқтап айтқан зары айтылады. 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (10-б.):

قارا وتكهل بويين ءورت الدى،
ءورت العان نه مه نه.

Соңғы сөзі (10-б.):

توره ده ي بولعان بوزداعم،
ورنگا كمدى قوياين.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Бұрында бір қыз бен жігіт екеуі бір-біріне ғашық болып жүріп қосылған екен. Бір күні жігіт бір жаққа жолаушылап жүріп кетіп, біраз күннен кейін оралса, әйелі өліп қалады екен. Жігіт келсе әйелі жоқ, ауыл адамдары, ел-жұрты жиылып отырып әйелінің өлгендігін естіртеді. Жігіт бұны естіп, есі ауып талып қалады. Жиылған жігітке су бүркіп жүріп оятып алады. Есін жиған жігіт әйелінің қабірінің басына барып жоқтайды.

Басқы сөзі (12-б.):

جاترمدىڭ ايشاجان،
قاراڭغى كوردىڭ شىندە.

Соңғы сөзі (14-б.):

ەندىڭكى كوڭلىم سەنمەن
ءبىر بولسا سەنمەن مازارىم.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына қара сиялы қаламмен араб әр-пінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Белгісіз.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК:Ш.1076, 35-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Нұрмұханбетов Қонай.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Марқұмның артынан жақсы лебізін айтып, тіршіліктегі көрген қызығы мен жақсылығын өлеңге қосып, бауыр-туыс, ел-жұртқа өнегелі істерін жеткізіп, жаратушыдан арғы дүниесінің жайлы болуын тілейді.

Басқы сөзі (1-б.):

Ақ өрмек жолға құрамын,
Еркелеп кімге тұрамын.

Соңғы сөзі (4-б.):

Енді бір қайтіп көргенше,
Қош-аман бол, шешелер!

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен кирилл әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1946 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1076, 9-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Васильев А. – шығысты зерттеуші ғалым, белгілі ориенталист, профессор, XIX ғасырдың екінші жартысынан бастап қазақтың ауыз әдебиеті үлгілерін жинаған. Еңбектері: «Образцы киргизской словесности», вып. 1: «Киргизские сказки», Оренбург, 1898; «Образцы киргизской народной поэзии» вып. 2: Киргизские загадки. Оренбург, 1900: «Образцы киргизской народной словесности», вып. 3: «Киргизская песня о трех молодцах», Оренбург, 1897. А.В.Васильев өзінде сақталған көптеген қолжазбаларды Ұлт мәдениеті институтының фондысына 1935-1936 жылдары тапсырған. А.В.Васильев Әбубәкірдің өлеңдерін, айтыстарын, жырларын т.б. тапсырған. Осы қолжазбада басқа ақындардың өлеңдері де бар.

Тапсырушысы. Васильев А.

Аннотациясы. Мәтінде тіршілікте жолдас болған кісінің дүние салып, бауыр-туыс, бала-шаға, ел-жұртты қалдырып кете бергеніне айтылған ағайынның сағыныш зары, қайғылы көңілі айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

بيسس ميلا دەپ ايتاين،
جاساعان جاپپار قۇدايم.

Соңғы сөзі (6-б.):

اشپ ەبەر سالشى بەتنگدى،
سالقن تارتسين ەتنگدى.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1900 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК:Ш.1076, 16-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Жоқтау

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Әзетов. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Әзетов.

Аннотациясы. Әкесінен айрылған баланың айтқан зарлы жоқтауы. Бұл өмірде әкенің орны қашан да бөлек болатынын, өлген соң орнының өгейсіп, жоқтығының зары бататынын жеткізген өлең.

Басқы сөзі (16-б.):

Әуелі Құдай пайғамбар,
Екінші сөзім Мұхамбет.

Соңғы сөзі (29-б.):

Жетімдігі құрысын,
Ішім тола жанған өрт.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1948 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1092, 2-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Естірту

Аталуы. Естірту.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Бекхожина Талиға.

Аннотациясы. Өлеңде өмірден өткен кісінің қаралы хабарын жеткізу мақсатында астарлап айтылған ой түйінделеді.

Басқы сөзі (9-б.):

Құдайым атасы жоқ, анасы жоқ,
Қаттайы қатыны мен баласы жоқ.

Соңғы сөзі (9-б.):

Құдайдың өзі беріп өзі алғанға,
Пенденің оған етер шарасы жоқ.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1963 жылы, Орынбор.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 262, 7-дәп.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Көрісу

Аталуы. Көрісу.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Бекхожина Талиға. Ол туралы мәлімет 50-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Бекхожина Талиға.

Аннотациясы. Мәтінде ағайын-туыспен, ел-жұртпен көрісіп қоштасып, амандық-саулық тілескен көңіл назы айтылады. 7-8 буынды жыр үлгісінде жазылған.

Басқы сөзі (5-б.):

Төр алдынан ор қаздым,
Қамшы бір бойы жер қаздым.

Соңғы сөзі (5-б.):

Түн ұйқыңды төрт бөлген,
Ақ сүтің қайтіп ақтайын.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде машинкамен терілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1963 жылы, Орынбор.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш. 262, 7-дәп.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Көңіл айту

Аталуы. Жоқтау.

Айтушысы. Қылышов А. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде өмірден озған марқұмның туыс-туған, ағайын, жақындарына көңіл айтып, қайғыларына ортақтасып, сабырға шақырғаны айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

قۇرمەتلۇ سالەم جازدیم احمەتکە،
نە نارسە قین ەمەس قۇدیرەتکە.

Соңғы сөзі (2-б.):

بزدەردی سۇراعانعا تە گس سالەم،
بارشاگنز ارقاشاندا دوس بولپ تۇر.

Қолтаңбасы. Белгісіз.

Қағазы, әрпі, сиясы. Тор көзді оқушы дәптеріне көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1947 жылы, Омбы экспедициясы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1076, 30-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Дауыс

Аталуы. Дауыс.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Қазыбеков К. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Мәтінде жарынан айырылған әйелдің зарланған қайғы, шері, зар-мұны, жетпей қалған арман мен өкініші айтылады.

Басқы сөзі (1-б.):

داۋستنىڭ باسى ايقايم،
توسه ككه كىلەم جايعانم.

Соңғы сөзі (2-б.):

جولاۋشلاپ كه لگه نده،
زارىقتىرىپ بەرمەدىڭ.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Кеңсе қағазына көк сиялы қаламмен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1939 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке екі қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК: Ш.1076, 34-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Қазақ халқының жоқтау жыры

Аталуы. Қазақ халқының жоқтау жыры.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Байбатыров М. Ол туралы мәлімет 12-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Қазақ халқының дәстүрлі жоқтауларының бірі. Мәтінде діни сөздер, пайғамбарлардың есімдері аталады. Адам ата, Хауа ана, пайғамбардардың келмеске кеткенін, адам баласының солардың салған жолымен жүретінін айтады. «Ажалға шара бар ма» деген өкінішпен жырланады.

Басқы сөзі (20-б.):

Пісімілдә сөздің өрнегі

Пәнденің рас өлмегі.

Соңғы сөзі (23-б.):

Көнбеске бар ма шараңыз

Өз қолыңнан көмген соң.

Қолтаңбасы. Машинада терілген.

Қағазы, сиясы, әрпі. Кирилл әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылған. 1954 – 1959 жылдары Алматы облысында жазылған.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба тысталған, ернеулері желімденген.

Қосымша белгілері. Жоқ.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.356/4.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. Т.91: Ғұрыптық фольклор. Мұң-шер өлеңдері. Томды құрастырып, баспаға дайындағандар: Жақан Д. (жауапты шығарушы), Оралбек А. – Астана: «Фолиант», 2013. – 432 бет.

**1916 жылы Қытайға ауған шал мен кемпірдің
баласын жоқтағаны (арабша)**

Аталуы. 1916 жылы Қытайға ауған шал мен кемпірдің баласын жоқтағаны

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Сауранбаев Қабылбек (1889-1982) – бұрынғы Алматы облысы, Нарынқол ауданы, Саржал ауылында туып-өскен. Ол 12 жасынан бастап 1922 жылға дейін бай-құлақтардың есігінде малайлықта болған. Осы кезден 1960 жылға дейін Жаркент, Нарынқол, Кеген аудандарында әртүрлі қызмет атқарып келген. Халық әдебиет үлгілерін жинаушылардың бірі. Жинаған материалдарын ОҒК мен ӘӨИ-дің колжазбалар қорына тапсырған.

Тапсырушы. Сауранбаев Қ.

Аннотациясы. 1916 жылы Кеңес үкіметінің қысымынан қорыққан халық Қытайға ауғаан. Осы тарихи кезеңді суреттейтін жырдың бірі. Туған жерін тастап қашқан бір отбасының тірегі, кемпір мен шалдың жалғыз ұлын қызыл армияның солдаттары атып кетеді.

Басқы сөзі (30-б.):

جاراتقان شۇناق قۇقۇداي،
جاراتنىڭ ءبىزدى نەسنە.

Соңғы сөзі (33-б.)

قايعىردى بوسقا جان تاپپاي،
كەمپىرنىڭ دەرتىمەن.

Қағазы, әріп-сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Қ.Сауранбаев 1957-1961 жылдары жинап, қорға тапсырған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.340.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Күнімжанның зары

Аталуы. Күнімжанның зары.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Сауранбаев Қ. Ол туралы мәлімет 253-сипаттамада берілген.

Тапсырушы. Сауранбаев Қ.

Аннотациясы. 1916 жылғы оқиғаға байланысты Күнімжан деген келіншектің Қытайға ауып бара жатқанда айтқан жоқтауы. Ел-жұртпен, туған жермен, туыстармен қоштасуы.

Басқы сөзі (30-б.):

ارتىمداى تۇياعىم،
امان بولسىن جالعزىم.

Соңғы сөзі (33-б.):

قىزدارى وىناپ بىرگە وسكەن قوشتاسا الماي،
كۇنىمجان قايعىرعاندا ەستەن تاندى-اي.

Қағазы, әріп-сиясы. Оқушы дәптеріне көк сиямен араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. Қ.Сауранбаев 1957-1961 жылдары жинап, қорға тапсырған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналасуы. Әр бетке бір қатардан орналасқан.

Папкасы. ӘӨИ: Ш.340.

Библиографиясы. Жарияланбаған.

Жас күнімде ата-анамды жоқтағаным

Аталуы. Жас күнімде ата-анамды жоқтағаным.

Айтушысы. Мұстапаұлы Ж. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді..

Тапсырушысы. Белгісіз

Аннотациясы. Өмірден озған ата-анасына арнап айтылған жоқтау. О дүниелік болған ата-анасына деген сағынышын, өкініш сезімін жеткізген өлең.

Басқы сөзі (1-б.):

اۆلىم بەس مولانىڭ قاقپاسىندا،
جاراسار التىن جوگەن ات باسنا.

Соңғы сөзі (1-б.):

ه گەردە اتا-انام ءترى بولسا،
قزىعن اتا-انامنىڭ كورەر ەدىم.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма оқушы дәптеріне қара сиямен араб әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1927 жылы жазылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба ескіріп, тоза бастаған. Жөндеуді талап етеді.

Папкасы. ОҒК:Ш.78.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Асау-Тарпаң дауысы

Аталуы. Асау-Тарпаң дауысы.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Диваев Ө. Ол туралы мәлімет 13-сипаттамада берілді..

Тапсырушысы. Белгісіз

Аннотациясы. Өмірден озған Балпаң деген кісіге арнап айтылған жоктау. О дүниелік болған кісіге деген сағыныш сезімін жеткізген өлең.

Басқы сөзі (1-б.):

بالپاڭ-بالپاڭ، بالپاڭدا،
ەش بۇزىعكڭ جوق ەدى.

Соңғы сөзі (1-б.):

ۇيدەن اقبكڭ كەتپەگەن،
جۇان اياق تالقانعا.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Шығарма кеңсе қағазына көк сиямен араб әрпінде түсірілген.

Қашан, қайда жазылғаны. 1920-22 жылғы Жетісу экспедициясы кезінде жазып алған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба ескіріп, тоза бастаған. Жөндеуді талап етеді.

Папқасы. ОҒК:Ш.1076, 14-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Алтай Тәти деген өлгендегі жоқтау жыр

Аталуы. Алтай Тәти деген өлгендегі жоқтау жыр.

Айтушысы. Белгісіз.

Жинаушысы. Байғұттыұлы Көсембек (1884-1951) – ақын, жыршы, ауыз әдебиетін жинаушы. Ол қазіргі Шығыс Қазақстан облысы, Абай ауданы, Тоқтамыс ауылында дүниеге келген. Көсембек Байғұттыұлының халқымыздың бай ауыз әдебиетін жинауға сіңірген еңбегі ерекше. Қолжазба қорларында Көсембек ақын жинап тапсырған материалдар көп ұшырасады. Оның ел аузынан жинаған «Мәлікриан, Рабиғұлмүлік, қыз Жәмила», «Әмір патша мен Таймас уәзір», «Сәтбек батыр» дастандары, Құламерген туралы ертегілер ауыз әдебиетін зерттеушілер үшін құнды материалдар болып табылады.

Тапсырушысы. Байғұттыұлы Көсембек.

Аннотациясы. Елге белгілі Тәти деген кісі өмірден өткенде елжұртының сағына жоқтап, тіршіліктегі ізге амалдарын, жақсылықтарын айтып қайғырған өлең.

Басқы сөзі (11-б.):

قارا تاۋدىڭ جلعاسى،
حالقنا باعلان قۇلجاسى.

Соңғы сөзі (13-б.):

الهم بلكهن ءتاتيدى
جوقتاۋسز قالدى دەمه سن.

Қолтаңбасы. Жинаушынікі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына араб әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1949 жылы.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ОҒК:Ш.1092, 13-дәп.

Библиографиясы. Еш жерде жарияланбаған.

Құлпы қыз

Аталуы. Құлпы қыз.

Айтушысы. Ендіғұлов Майлыбай. 1925 жылы туған. Ұлытау ауданы, Қаракенгір совхозының тұрғыны. Руы – найман.

Жинаушысы. Мардашева Эльмира.

Тапсырушысы. Рахымов Б. Ол туралы мәлімет 6-сипаттамада берілген.

Аннотациясы. Барқы байға күйеуге шықпай түнделетіп қашып кеткен Молдаберген деген кедейдің қызы Құлпы өз елінің атақты батыры Ерденге арнап жоқтау жыр шығарған екен. Он екі жыл еліне аға сұлтан болған Ерденнің тіршілігінде еліне істеген жақсылықтарын, артықшылықтарын жырға қосып жоқтаған.

Басқы сөзі (4-б.):

Бісіміллә деп бастаған,
Артық сөзді қоспаған.

Соңғы сөзі (9-б.):

Дүние алды асыл ер,
Елу екі жасында.

Қолтаңбасы. Жинаушыныңкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде көк сиымен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1991 жылы, Қарағанды қаласында жадылған.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папқасы. ОҒК: Қ.1077.

Библиографиясы. Мәтін еш жерде жарияланбаған.

Қазақ халқының жоқтау жыры

Аталуы. Қазақ халқының жоқтау жыры.

Жинаушысы. Байбатыров М. Ол туралы мәлімет 12-сипаттамада берілген.

Тапсырушысы. Белгісіз.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Қазақ халқының ежелден келе жатқан ғұрыптарының бірі-жоқтау. Жырда өмірден өткен марқұмның тіршіліктегі елге еткен қызметін, жақсылығын, игілікті істерін айта келе, жыбырлаған тіршілік атаулының барлығының да өлімнен қашып құтыла алмайтын баса айтады. Сол себепті де тіріде пенденің қадіріне жетіп, сыйласып өтуді дәріптейді.

Басқы сөзі (20-б.):

Pissmillá sózdíń órneǵı,
Pendeniń ras ólmegi.

Соңғы сөзі (23-б.):

Kónbeske bar ma sharańyz,
Óz qolyńnan kómgen soń.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына латын әрпінде жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1954-1959 ж.ж.

Беттелуі. Еуропа цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазбаның ақауы жоқ.

Папкасы. ӘӨИ:Қ. 356, 4-дәп.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 91: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Жахан Д. (жауапты шығарушы), Оралбек А. – Астана: Фолиант, 2013. – Б. 327-329.

Абдолланы жоқтау

Аталуы. Абдолланы жоқтау.

Жинаушысы. Белгісіз.

Тапсырушысы. Тұратбаев Н. Ол туралы мәлімет кездеспеді.

Айтушысы. Белгісіз.

Аннотациясы. Алтай қазақтарының белгілі адамы Абдолланың қазасына байланысты шығарылған жоқтау өлең. Жоқтауда елге танымалы адамның өмірдегі қылған жақсылықтарын, қамқорлығын айта келіп, марқұмның бакилық өміріне тілектестік білдіреді.

Басқы сөзі (3-б.):

Піссміллә сөздің айласы-ай,
Намаздың жанға пайдасы-ай.

Соңғы сөзі (10-б.):

Таусылып жақсыбарады,
Әрбір тұста манайдан.

Қолтаңбасы. Жинаушыныкі.

Қағазы, әрпі, сиясы. Ақ түсті кеңсе қағазына кирилл әрпінде көк сиямен жазылған.

Қашан, қайда жазылғаны. 1979 жылы Алтай өлкесі, Қосағаш ауданында жазылған.

Беттелуі. Рим цифрымен беттелген.

Мәтіннің орналастырылуы. Мәтін әр бетке бір қатардан орналасқан.

Қалпына келтірілуі. Қолжазба түптелмеген.

Папкасы. ӘӨИ: Қ. 861.

Библиографиясы. Бабалар сөзі: Жүзтомдық. – Т. 91: Ғұрыптық фольклор / Томды құрастырып баспаға дайындағандар: Жахан Д. (жауапты шығарушы), Оралбек А. – Астана: Фолиант, 2013. – 36 б.

ҚОЛЖАЗБА ҮЛГІЛЕРІ

چا مەن كۈن ئۆتۈپ بەردەن ئاتام
ئۆتۈپ بەردەن چوققا ئۆتۈپ بەردەن

اۆ ئىلىم بە سى مولدىنىڭ قاقا باسىنىڭ
 پارىسارالتىن چۈگەنات باسىنىڭ ،
 ئۆسكە نەدە سەنەتە سىنىڭ ئاتام ،
 سىلا يەتتى وتىل قالىپ وت باسىنىڭ
 چە تىنەنك كۈرەڭ بوزى كۈرەڭ بوزى
 چە تىنەنكە سىنىڭ ئۆيىنىڭ قايسى بولدى
 بالداردىڭ كە سى بار تاغامى توق
 مە نى مەن چارىنىڭغا نەدا باسىپ وزدى
 چاسىنىڭ چە تىم بولدىڭ خىلاپ قالدىم
 قايى قىيىنە تاغام ق بولسا سىنىڭ بارىم
 بالداردى كە سى بار كۈرەڭ نەدە
 مولتۇدە تىپ كۈرەڭ چاسىنىڭ دەم
 قىيىنە كەسكىم چوققا سى كۆتۈرۈپ
 كەم دە سىنىڭ قايسى مەن قاسىرەت مۆلۈكى
 قۇدا يايى ئانا مەدى بىلەي - بىلەي
 ئىشىنىڭ قاسىرەت بەن قايسى تولدى
 قۇدا يايى ئانا مەدى الدىڭ ئورنىت چاسىنىڭ
 ئورنىتقا قايسى وتكىزۈڭ ئانى باسىنىڭ
 ئاتا مەدى سىلاڭ ئانا مەدى قالدىڭ مۇدىڭ
 ماڭدا يىغا چارچاشىن قوي ئوبا سىنىڭ
 كەم بولسا بىيىڭدا يى چۈرە مە دەم ؟
 قولىڭنىڭ ئارقىنىڭ ئىز كۈرە مە دەم
 كەردە ئانا نام تىرى بولسا
 قىيىنە ئانا ئانىڭ كۈرە مە دەم
 سون

129
 87
 93700

Жас күнімде ата-анамды жоқтағаным. 1927 жыл.

Орталық ғылыми кітапхананың сирек кітаптар мен қолжазбалар қоры (78-бума).

(3) سېلىپ ادا ۋە ساراڭدۇن العالم ائى
بە تېرى سىزگە كىشىمۇ دەرى ارمانمۇ ائى
توماسادا توغاردى بولغان اكان
قوشنى دە بائامى سىزدە كىشىمۇ ائى

(4) ائى و تا دم تىلگە ۋە رويىل خىل
بە رەم دە بىتە ۋە كەم مەنى سىل
ۋە رەم بارىپ ايتوفا بائا ائامىت
جان ۋە رەم ائىب ائىل قوشىپ سىل

(6) ائى و تا دم تىلگە ۋە ايدان بولسى
ائى دوژمىدە كوردى ائام بولسى
كسى اكرى كسى ۋە اكر دە روى
اينلا ائىب ۋە كەم دە ۋە ايدان بولسى

(8) ائى ات سىب كۆرە ائىقا ۋە تىم اكر
كۆرە ادرىغا ائىب ۋە كەم تىم ۋە اكر
اللى بائا ائى ۋە رىط سىزدە ۋە سىب
تورعاي بائىم سىمۇ سىمۇ ائى ۋە تىم ۋە اكر

Қыздың ұзатқандағы қайғы зары.

Орталық ғылыми кітапхананың Сирек кітаптар мен қолжазбалар қоры (1079-бума, 4 дәптер).

17 «جاس قارىز» ژورنالى، 20 w 1924 يىلى، فېورال

10: 7150

بىت ناچار

تورده تورغان توبەدى ئىككى مورتى جە بەدى

قاينى ناغاغا بىر سالام

ئاۋۇل ، ئاۋۇل ، ئاۋۇل - ئاي ئاھاڭ بىرەدى كون مەن - ئاي

سرتى موزدان جارالغان جاس تقان جا بىر بىر قوداي

كە ئىنى تۈسب كۈرگە يىب قارا بورتب تورغانى - ئاي

سول سەككىز ئىنەڭ ئوغان قىلچى بىر سالام !

كۈچسە ، كۈچتى باستان كۈچىگەن كەيى تاستان

بالا ئىچەگە بىر سالام !

ئالا ئىچكىن ئۇستان ئورغانى مالغا نوسان

بالا ئىچەگە بىر سالام !

چىمەننى تۈزىن قايعان نىسە بەنەن باينىھان

بالا ئىچەگە بىر سالام !

تۈزىن - تۈزىن تەردە ئىگەن تارەل ماسقا كۈزە ئىگەن

بالا ئىچەگە بىر سالام !

تاشقا جققان با قال جوق . سىپايىن - دىسە ساقال جوق

بالا ئىچەگە بىر سالام !

رەنەزى چايتان ئىل جىنەلەن بايتالداي

بالا ئىچەگە بىر سالام !

ئىچەن دەسە جۈڭگەن ئىچىنە قارا بە بوڭگەن

بالا ئىچەگە بىر سالام !

Беташар.

M.O.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(506 бума, 1 дәптер).

3	Бет / شمار	124	6: 7120, 1
كورون ملكه مال الار	جا ئا دان مەنەنە بولس تۇر		بەسمللا سوزدە باشتايدە
بەرد تىشە ار كىمە	ار كەلى سىزگە / تىنا مەنە		استىقبايدە سەس باسايىدە
وز و يىندا شا مالار	جايسە ۈلكە دە با بالار		كوروندا كىتە رىزە كوپ بولسا
كەلىكتىز تۇر كە مەس	كە بولسا بۇل كەلىدە		وسكە كەلگەن كەلىنىشكە
وشكاسا سەس كەلگەن	مال و زەرەنە شا مالار		بە تىشە مەنەنە كەلىشبايدە
نارسە لەرى جانە بار	ۈلكە نەزەردەن / مەس		كەلىدە كەلى تىلەپ
كوكلىنى چاقىدە / عايدە	تومەنە ماراب جا مالار		تاس كەزى تىلەپ
سەس چىرەپ تۇتقۇن تىقناپ	ۈلكە نەزەردە بولسا		كورە مەزەدە بولسا كەلىدە
تالا غاشە نامى / الار	دوسى تۇشباينى تا بالار		كەلىدە سەس تا لىقچىم چىلەپ
رەلىقە نەزەردە بولسا كەلىدە	المادايە چۈزى مەنەنە		كەلىنىشكە بە تىشە / اشبايدە
كورالما جانە / عايدە	بۇل كەلىدە باقىر و بالار		بىر قۇدا بولسا سىنىپ
سىرتىدا سوزغىپ تا بالار	چو غار غار تا بولسا		مەنەنە كەلىدە كەلى تۇر
تورە و تىرەنە سىر	جا تەلەپ كەلىدە / الار		كەلىدە ۈلكە كەلى تۇر
تاشمەن نەزەردە مەنەنە	ۈلكە نەزەردە ۈلكە تىشە		كورەنەنە بولسا كوپ ادام
كەلىدە كەلى كورگىز	تەلەپ و مەنەنە بالالار		تالاي مال / زىرە تىشە تۇر
وسە و تىرەنە بارىشا	كەلىدە كەلى كورگىز		تا ئالما تا ئىنەنە تار / تا
توپشەنە وزغان چۈمەلگەن	سىزدە رەزەردە تۇتقۇن		سارا كىنا كەزەلمەنە
شەكىل / بارىشكە چارسا	چارسا و ۈلكە مەنەنە		مەنەنە سىنا چولقىن
سۇرالمەنە كورەنەنە	بۇرۇنقىنىڭ بىر چولى		زەتلىسا ئۇ مەنەنە تۇرگىلەپ
بىر ۈلكە مەنەنە چارسا	كەلىدە كورگەنەنە / مەنەنە		چاتەنە نەزەردە كەلىدە چارسا / بالار

Беташар.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(338 бума, 1 дәптер).

سەلتاۋ قىلىپ كەيى بېرى	تۇۋا ئىبادى تايىكت	ۈنلارنىڭ تۈزۈمىغان
ۈكەپ ۈيىنە بۇل تۇيىكەن	بالالارنىڭ ئىشىنىغا	ۈتتىدى سەۋەت چاغانى
پەردە تىن چۈشۈرۈپ	كۈرەدى ئىگە كۇبا ئىبار	بايلاپ ۈتتىغان نىكايات
چەكلىرىنىڭ ۈكەي بېرى	ۈتتىلى ۈتتى سايلىك	نازار سەلتاۋ تاراسى
سەپ قىلىپ تۇراتۇر	كۈرەدى ئىگە ئىشلىز	كەلسە تاغدى سىزدە رە
پەردە يىنە سەلتاۋ كەينىڭ	تارادىن چالغىز بولماس	چەتتى اناس باي ۈتكەن
سەيىنە پارىپ سۇرا سەلتاۋ	تۇيە بولسا بۇ ئاي	پالە ئىشە ئىشە بايلاپ
ۈيا چاچا چۈرۈمە شۇرە	پىيە بولسا ئايلىك	ئىشقاچە چۈرە رەسىل زات
رەنە ۈمەننى سەلتاۋ تەكلىڭز	ۈزۈدە چاچ ۈلارەم	كەلگەن چەرى مەنە كىيى
تا تىراق ۈتتەپ ۈردە سەلتاۋ	بىر تىنكە پەرسە ۈرگەن	مۇندى چاچكە كەلتىدى
چاچنىڭ چۈرۈدۈس باي	ۈسە ۈتتىغان ۈدەمىڭ	ۈزۈدە سەلتاۋ تايىن تا پارى
ۈتتىڭ چۈتۈ چەنە سەلتاۋ	بايى بايلىغان ۈتتەن	سۇيۈگە ئىشە قوسىلىپ
ۈتتىرى سۇنۇباي بولدى	بولارەم دەۋەن باي كىت	قۇرۇسەن كەلسە ئىشە
تۇرسە ئىشەپ پالە ئىشەپ	ۈكەي ۈتتىڭ كەتتە	ۈتتىڭ ئىشە باچاچە
ۈتتە ئانا پەرىگە رە	بولارەدى بىر تۇر	ۈتتىڭ چاچكە كەلسە ئىشە
چەك كەنە ئىشە ئۇ كەلدى قۇۋا ئىشە	تۇيە بولسا چاچى ..	كۈرەدى ئىشە كەنە بولسا ئىشە
چاچكە ئىشە تايىشە	ۈتتە ۈتتىغان كۈتتىشە	ناغىلەپ قۇرۇ تا ئاسى
سىزدە ۈتتۈگە قۇۋا ئانا	بىر زىنىڭ ۈكەنە چاچى	كۈرەدى ئىشە چەرى سەرتاچى
اناس بولەك چاچى كىت	ۈتتە تىرماي سوزدى بولەشە	اناس ۈتتە چەرى اناس
مۇندى چاچكە قىزىققا	ۈتتىڭ ۈتتىغان اناس	پەرىگە ئىشە كەتتە سە دىلاغا

Бегашар.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(338 бума, 1 дәптер).

- 24 - 14:2543, 1 14:1257, 2

Көптенден екі тізгені іріңдейсің.
 Алпыстан теңіс таңға келген
 кек соң,
 Оу башы екі көңің іріңдейсің.
 Жетпістен сексен таңға кел-
 геннен соң,
 Көзіне еш ағалыңың іліңбейсің.
 2 аяусыз

Қашық атындағы қолау.
 Ұстазың келіңі біткің, 1902 ж. ту-
 ған. Озы ұстазыңда айтқан
 сөздерің айтқан біткіңді.

Сыңсу.

1. Жылқы ішінде жүреңше,
 маң құйрықтың түбегіше.
 Жылқы айналып келгенше,
 Хом алмаң бол теңеше.
2. Жылқы ішінде қара жер,
 Мойықна құрық саңа жер.
 Жылқы айналып келгенше,
 Келіп келіп түре жер.
3. Базардағы ^{қоқ арба} маңбыр ^{таңға} бір ^{біткің} айтқан оңарма.
 Бөтен еше баралың,
 Оз еңіңдегі болалма.
4. Мейденде екен орнегі,
 Мейденде екен орнегі.
 Айналайын теңешіңау.
 Биікпеде ма екен бөзмені.

Сыңсу.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(688 бума).

28- 14:6544,1-14:1228,1
Әуезов аядай боп,
қосақ, талтай талдай боп.
Еңгі бір кесіп барамын
Борышқа берген маңдай боп.
Қыпта саятқа қауыпты,
шаптағанда қалды ауыпты.
Мәңгіләткен десемде,
кейінде қалды бауырды.

Бала ұяту

7. Бү ішінде көк соқта,
бұлақ, тағды оң мақта.
Бәткен елге барамын
не болармын оң мақта.

Бала ұяту

Әлді-әлді әлдіпан,
Еңегінде құырмақ.
Әсейіп десе тісі жоқ,
Қазарға текен сіі жоқ.

Қара оқиғыз. айтом берген
Бітәй Ғитара, кешікі.

Басынан қаратқандық қарай
Бәсіне қара айдарым орай
Қоспаған кішкентайдан периза

Сынсу.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.
Қолжазба қоры
(688 бума).

6:3298, 1

طوی باصهاردینا فطالاس

اصطلاحه اطو صفا اقصو کایم فطالانا اقصا کلام بدلا دی بیس بیس بر فطه چرا عوم اس
 اصطلاحی متن یال صیرت قوندا که جا بدلا سن عیدال ایلابنا نغری جان جیالو نجه جیستیم اینسان بورداننا
 قوندا که قریب فطاک مار لیکه قوندا سننا صغر ننگ ایکی ایلولو دی ارن اننا ایزادی صوغا دی
 قوندا بولار جیالو ننگ بیس تنگنا ار تواق بولماقنا با یولور ایضا نکیلده بیس سب سبکه تور سبکه تور
 صابحه اوزا سننا اقا اویدنن اویم قوندا قوندا قوندا اقمونان اوزانکه ایچینا نوزده تواسه
 اوینکه اوله دنیا بولور تواسه اوزونکه کایب تدیر اریج کور قوندا تور جم تدیر سننا
 ارناسیج جهادی جا ورنانکه مان چایوننگا لوت ایرتینگا کوجونگا تنوبه جیوناننا نغری
 ارناننگا اقا کوجوبه چارگان پیغیر عدا دستنا ابول قاسم بولور جهاد ملامورده چار قاصو عدا
 ارنان عومور عدا قیلبه پانصدان ایدکودا دالاه ارن ناموس ارن توروس سماکتدی کوننا کوننا
 دوشمالی صند ائیوبه کور ملامور دوزن من هم بر تورک زنت لاندوبه نسجابه کوننا کوننا کوننا
 سن صدا یج بو تکیله بیس بیس بیزه عده بولوروم نونک اسلام سوز که کوننوبه دار جانانله بیس
 یون عا یوقم بیس بولور ایدم بیز جای قمت ما چر نجه اوزوستده فیستیم چر بیز

14
 062
 111

Тойбастардың багасы.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(325 бума, 4-дәптер).

طوی با صطار

بو طویدی کیلوب تورجون با صطار رنگی « با صطار طوی بوی
 بهر ایسون جا صطار رنگی « تنگن آیبوب اوس طویفه کیز کلتراکان
 قودیکه تک طالای طویبه با صطار عاندای « من کیلدم اوس طویفه
 آلدس جرحان « اویالوب آیلوبه طور حوسه جم صطار دانای
 جقلور آیوبه ایشیم با صطار دی دینه « طوی با صطار آطا آنانک
 جورا کالیس « دونیا خنار فانی آطون صانوق آچیلونگی «
 طوی با صطار بور نهدان بولا قالغان « قوتولغان بارده قاچوب
 جورا حالدان « جا قینونگا طوی دیبا که کیم کیلده اوس « طوی دس
 جا طقان قوباص تووالاعان « بول داوریزه کونده موندای کیلده دیبه
 جا ققلور سوز تنگدوغه آنتالاعان هس حصینه طوی قلغان
 اصل آدام « القاده آیتوبه اولنگ با صطار « جلیا خان قوندای باز
 صطار آطا کز آیفن یکتبه آصراعان « قایتیده تیکر خا
 بالاس سوز فار بولماس سان طام نسلی آدام « واققونک
 سندی اصل قزی بارده « بورنهی آطا آنانک اوزری بارده « قایتاید
 جام اعان بوتاعون من تورجون کوربه سیرج بور لاور
 طویونک ایگه جاقت جیولغانای « آنگه من برجیونک هیوتقنای جلی
 ما حفایا بولغان میرج « سوز آیتوبه کیلتر اچون قیوردانای «
 حوان آدام آطانی جراطقانی بر آله جوی او صولای بیورخانای

Тойбастар.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(325 бума, 4-дәптер).

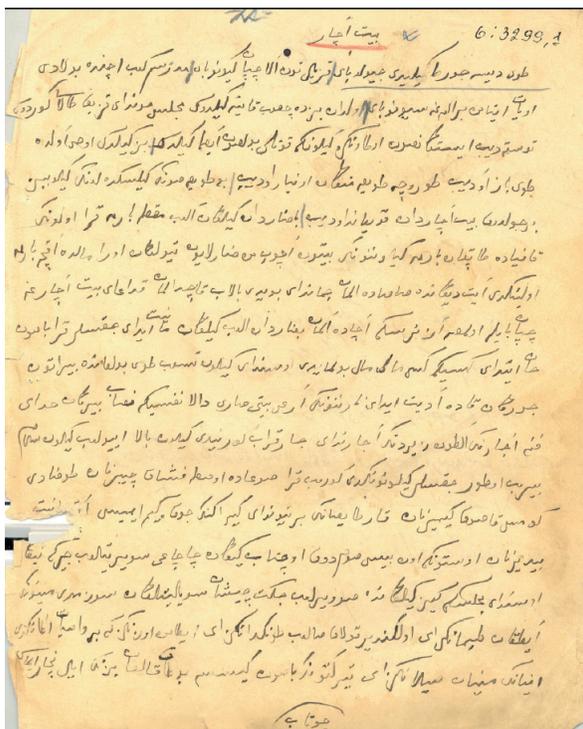
آله ننگی تو عوں چرانگ بولماس « بر میتون ق بلدی آحام بولماس
 آله ننگی حق کلیم بردای بولماس « جاق آعا خوندای اصل
 بالانگ بولماس « جق آعا خوندای جاق بالانگ بارن « آله ننگی
 قلا تون چرانگ بارن « ق بلدی اویدیه جق ارش بولدر «
 جاصقان ق بالانگ قونوص بولدر « جرون فرض وجب کلمتر
 سینا « موینونگ منگ تیفکالک بورج بولدر « هر کده ق
 بالانی برتقون « خونیاغ بارن الدامش سینا توعوه «
 جو کوندای آق تو یانونگ آوچار لیلان بول دورن هر کلمه کلم
 توعون « بالانی اور اطاردیه ناک کورن « تری آحام برنج برنج
 کور توعون « کیلما یره سین کیتنگا نضون یا یروش سینا
 سین سین ایس کیت بایدونگه الای « کیگانونگ
 قما بوردک قزبل و قات « جو کوندای آق تو یانونگ اونه حالان «
 کیلما یره سین کیتنگا نضون اویدونگ کورکی « جاصقان ق
 بلاغ چایدونگ حورکی « طاققاننق اطون کس زین چیمان بول
 بتوبه جون ایلیک تاما بوردونگ « هر توری جبال کیگان چیانونگ
 بار « چهاقون بدکن ایرتانو صفوننا بار « قزنگ اطون
 هانردا کس قحای بار زینا تلوب فرج چانده آفازنگلدر «
 هر تورد کیگان جبال سینا تونگ بار « جاصقان ق بالانگ
 کس تومار اوقو علان آوننگ توی قران کتاب «

Тойбастар.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(325 бума, 4-дәптер).

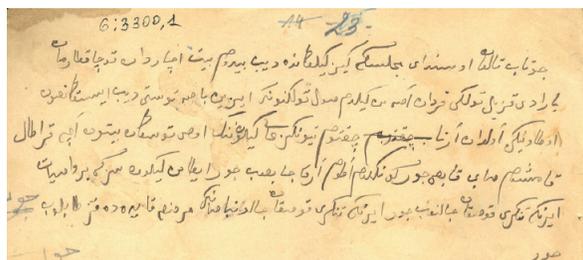

Беташар.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(325 бума, 4-дәптер).

Беташар.

М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты.

Қолжазба қоры

(325 бума, 4-дәптер).

ΚΘΡCETKIШTEP

АТАУЛАР КӨРСЕТКІШІ

Араб әрпінде

ау жар	159, 160
бейташар	118
جو قتاۆ	237
قىز ۇز اتۆدىڭ سارىنى	78
قىيشاق قىز دارىنىڭ ۇز اتقاندان جىلاۋى	73
جىلى قىتايعا اۆ جان شال مەن كەمبىردىڭ بالاسىن جو قتايعانى 1916 253	
التاي ەتاتى دەگەن ولگەندەگى جو قتاۆ جىر	257
اناسىنىڭ بالاسىن جۇباتۆى	13, 14
اساۆ-تارپاڭ داۋىسى	256
اۆ جار	156, 157,
	158, 162, 165
ءالدى-ءالدى اق بوپەم	16
بالالار ەسوزى	19
بالانىڭ جىرى	17
بەسەك جىرى	5, 89, 97, 98,
	100, 101, 102,
	103, 104, 116,
	136, 138
بەيتاشاردىڭ باتاسى	99
داۋىس	251
جار-جار-اۆ	155
جاس كۇنىمدە اتا-انامدى جو قتايعانىم	255
جو قتاۆ	234, 236,
	238, 239, 240,
	241, 242, 243,
	244, 246, 250
كۇنىمجاننىڭ زارى	254
قۇلاق كەسۇ	24
قىزدىڭ ۇز اتقانداعى قايعى زارى	77
قىزدىڭ ۇز اتىلاردا ەلگە قوشناسىپ ايتقانى	75
وينار	25
سارىن	83, 84
توي باستار	193, 194, 183
ۇز اتقان قىزدىڭ قوشناسۆى	72
ۇز اتقان قىزدىڭ سىڭسۆى	71

Латын әрпінде

Betashar	92, 94	
Erte kezdegi qyz qyz uzatqandaǵy toibastar óleń		190
Qyzdyń syńsýy	69	
Toibastar	184, 185, 186, 187, 188	
Qazaq halqynyń joqtaý jryǵy	259	
Qazaq halqynyń kelin túskendeǵi betashary	141	

Кирилл әрпінде

Абдолланы жоқтау	260
Ақсүйек	29, 33
Аужар	163, 164
Аушадияр	161
Әлди	15
Бала жұбатқан кемір-шалдың өлеңі	20
Баланы қонақ күтуге байланысты тәрбие өлең шумағы	18
Бесік жыры	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10
Бесікке бөлердегі айтылатын өлең	11
Беташар	90, 91, 93, 95, 96, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137
Естірту	248
Жарамазан	198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216,

Жарапазан	209
Жар-жар	145, 146, 147, 151, 152, 153, 154
Жоктау	217, 218, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 229, 230, 231, 232, 233, 235, 245, 247
Жоктау өлеңдері	219, 220
Жылау	228
Зар өлең	227
Келіншек	144
Көрісу	249
Қазақ халқының бала жұбатуы	12, 21
Қазақ халқының жоктау жыры	252
Қазақ халқының келін түскендегі беташары	140
Қазақтың беташары	139
Қоштасу	85, 86, 87, 88
Құлпы қыз	258
Қыз жыры	80
Қыз сыңсуы	46
Қыз ұзатқандағы жылауы	74
Қыз ұзату	143
Қыздың ата-анасына өкпесі	76
Малақай тастамақ	28
Менің атам	26
Мырыш ойыны	30
Наурыз тойы	195, 195, 197
Өтірік өлеңдер	27
Сарын	81, 82
Соқыр теке	31, 32

Сыңсу	34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68,
Той бастар	167, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 189, 192
Тойбастардың батасы	166
Тойбастау	171
Тойда айтылатын өлең	191
Тойдағы беташар	142
Тұсау кесу жыры	22
Ұзатқан қыздың өлеңі	79
Ұзатқан қыздың сыңсуы	70
Ұшты-ұшты	23

КІСІ АТТАРЫНЫҢ КӨРСЕТКІШІ

1) Айтушылар көрсеткіші

Ажарбай	126
Айдашқызы Б.	3
Ақтан ақын	187, 188
Асаубаева Т.	217, 231
Асылбаев Қ.	212
Ахметов Ж.	123
Әбдімүмінова Ж.	34, 64, 68, 123, 150
Әбдірахманов Ж.	221
Әшімова Г.	49

Базарбаев Ә.	120
Баймағанбетов С.	121, 211, 122, 213
Байсымақов Т.	209
Байсымақова Т.	52
Балманова Ү.	224
Батырқанов Б.	97
Бейсенбаев Ж.	142
Бекенова Б.	198
Бекқұлова Р.	111
Бектеев Б.	181
Бермұхамед Т.	240
Бөлекенова З.	88
Дамыллаев М.	129
Демеуова Н.	37, 51
Ендіғұлов М.	258
Ержанұлы Ә.	23,32
Есетқызы Б.	236
Жамал Омарқызы	238
Жамболов Қ.	166
Жантасқызы	237
Жәңгірұлы Ш.	121
Жолдыбаев А.	224
Жұмағұлқызы Д.	80
Жұматаева К.	143
Жұмыкенова М.И.	43
Жүнісов Д.	196
Жүсіпқызы З.	172
Жүсіпқызы Ш.	7
Зауырбекова С.К.	148
Зейнұрова Б.	56
Исабаев А.	9
Калкенова М.И.	233

Көккөзова Б.	219
Күзембаева К.	178
Күнтуғанов Т.	114
Қазыбайұлы Қ.	83, 84
Қайнарбаев Ә.	89, 168, 169
Қанапина О.	223, 225
Қожа Қапұрұлы	170
Қоқажанова Р.К.	22
Қостұрлиева Б.	127, 128
Қошқарқызы Т.	40, 42
Құлпыбаев Е.	108
Құлшанова Ж.	87
Құлымбетова Ж.	202
Құрманғалиқызы К.	174
Қылышов А.	246
Мәзқожаев Р.	91
Ментаева М.	218, 232
Мұқан	113
Мұкиынқызы Орал	54
Мұсаев Ә.	171
Мұсаұлы Әшірмат	110
Мұстапаұлы Ж.	255
Мыңбаева А.	55
Нұрмағамбетова Т.Т.	11
Нұрмағанбетов Б.	85, 163
Омаров А.	6
Омаров Т.	130
Орынбаева М.	223
Оспанова Г.	131
Ошанбайқызы Д.	53
Өкпенев И.	112
Өтешова Г.	62

Палымбетов Ә.	137
Қожакенова Р.	75
Рыскелдиева Б.	210
Сағия Бостанқызы	16
Санжар Тайжанұлы	173
Саржомартов К.	82
Сарқытбекова Б.	10
Сейдеханұлы С.	197
Сейілханова Қ.	191, 227, 228
Сейітов Қ.	105
Сқақова Н.	71
Смайылұлы Б.	47
Сүлейменов И.	93
Сыздыққызы Б.	134
Сыздықова К.	44
Сыздықұлы А.	104
Сырманқызы Қ.	1
Тәжінова Б.Ә.	222
Темірғалиев Е.	94
Бадықов Т.	167, 177
Төлепқалиев М.	107
Тумышева Ә.	230
Тұғұлбаев З.	98, 99
Түгелбаева Н.	74
Тілеумағамбетова Ж.	37, 51
Тілеуімбет Ж.	155
Ұлтараккеліні Б.	50
Шәйкебаева А.	226
Шоқаева Ә.	235
Юсупова Т.	60

2) Жинаушылар

Абдуллаева Д.	35, 36, 62, 63, 64, 65, 67
Алдабергенова З.	160
Ахметов	90, 179
Әбділдина М.	23, 32
Әбдірахманова Ж.	174
Әбдірәсіл Шегебайұлы	241
Әбілқасов Ғ.	22
Әділханова	54, 173
Әзетов	247
Бадыров К.	92
Бадыров Н.	187
Байбатыров М.	12, 21, 70, 140, 141, 252, 259
Байғұттыұлы К.	257
Байділдаев Н.	69
Баймақанұлы Қ.	72
Байменова Р.О.	33
Бегалин С.	236
Бекбергенов М.	91
Бекбергенұлы Қ.	183
Бекетова С.	221
Бекхожина Т.	50, 55, 56, 87, 88, 191, 192, 225, 227, 228, 229, 230, 248, 249
Биканов Н.	94
Бимағанбетов М.	168, 169, 170
Будайлы М.	5, 116
Васильев А.	246
Ғабдол	182
Ғабитова Ф.	8, 20

Ғұмарова М.	176
Дамиева Г.	209
Диваев Ә.	13, 14, 17, 19, 24, 25, 104, 157, 158, 159, 162, 203, 240, 255, 256
Доспанбетов Б.	144
Дүйсенбаева Л.	10, 142, 143, 147, 172, 196
Жақыпбаев Б.	71, 75, 235
Жақыпбайұлы Б.	83, 84
Жақыпбердіұлы	102, 103, 156, 165
Жақыпұлы Ж.	118
Жантасова С.	129, 145, 195, 198, 202
Жұмабекова Б.	23, 29, 31, 32
Жұмаділова М.	135
Жылқыбаева Т.	125
Кәрібаев Ш.	79
Кәрібаева Г.	231, 232
Күзенбаева Ж.	114
Қазыбеков К.	251
Қайназарова А.	114
Қайнарбаев Ә.	89
Қалқа Оразбайқызы	211
Қанжалиева М.	147, 172
Қанжапова М.	10, 142, 143, 196
Қаңлыбаева Қ.	208
Қасымова Ә.	6, 80
Қашқынбеков Ә.	74
Қолдасов Д.	121
Қонысов Н.	194
Қорқытов Б.	139
Қуанышқызы Г.	242

Құйқалақова А.	15, 46, 220
Құлпыбаева Қ.	108
Құлсариев Е.	101
Құлтөлеулы Т.	100
Құрбанова А.	122
Малабаев Р.	166, 181
Мамбетова А.	207
Мамитова З.	132
Марғұлан Ә.	73, 77, 234
Мардашева Ә.	43, 134, 233, 258
Махмұт Будайлы	5, 116
Мұқашева Р.	47
Мұхамеджанов Д.	22
Мырзақмет Н.	97, 155
Назымбекова Р.	48, 49
Наушабекова Б.	111
Нұрмұханбетов Қ.	93, 245
Нұрымбетова Қ.	123
Омаров Ә.	105, 167, 177
Оңғарбаев Т.	120
Оспанова А.	30
Рақымов Б.	44
Рахманова	173
Садығалиева С.	210
Саттаров Қ.	1, 2, 3, 4, 18, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 53, 66, 68, 76, 106, 108, 109, 120, 126, 129, 131, 132, 133, 145, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 161, 164, 171, 175, 178, 197, 198, 199, 200, 201, 204, 205, 206, 212, 213, 214, 215, 216

Сауранбаев Қ.	253, 254
Сәрсенқызы М.	110, 171
Сеңгірбаева Г.	57, 59, 60
Сүлейменқызы Д.	53, 76, 161
Сүлейменов	16
Сыдығалиева С.	148
Ташенова А.	124
Төлегенова М.	130
Төлеуова А.	11
Тілеужанов М.	37, 51, 58, 86, 113, 115, 117, 119, 127, 128, 223, 224
Хамзин М.	136, 138, 193
Шамгөтұлы С.	237
Шәкірова Қ.	85, 163

3) Тапсырушылар көрсеткіші

Ахметов	90, 179
Әбдірахманова Ж.	174
Әділханова	173
Әзетов	247
Байғұттыұлы К.	257
Бекхожина Т.	229, 230, 248, 249
Васильев А.	246
Ғабитова Ф.	237
Ғұмарова М.	176
Дамиева Г.	209
Дүйсенбаева Л.	147, 172
Жұмаділова М.	135
Қайнарбаев Ә.	89
Қанжалиева М.	147, 172
Қозыбақов Б.	136, 138, 193

Омаров Ә.	167, 168, 169, 170, 170, 177
Рақымов Б.	10, 11, 22, 44, 80, 85, 142, 143, 148, 163, 196, 221, 231, 232, 233, 258
Рахманова	173
Садығалиева С.	210
Саттаров Қ.	35, 36, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 145, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 164, 171, 175, 178, 195, 204, 205, 206, 207, 208, 211, 212, 213, 214, 215, 216
Сауранбаев Қ.	253, 254
Тұратбаев Н.	260
Тілеужанов М.	58

Жазып алушылар көрсеткіші

Абдуллаева Д.	34, 68
Ақыбаева М.	224
Ғұмарова М.	119
Исмағұлова Қ.	223
Қошанов	127,128
Баймолдина А.	44
Сыздықов С.	44
Дюсекина И.	44
Шаймұратова А.	164, 212
Айтжанова М.	213
Сағатова Б.	175

ЭКСПЕДИЦИЯЛАР КӨРСЕТКІШІ

- 1920-1922 жылғы Жетісу экспедициясы
- 1939 жылы Маңғыстау экспедициясы
- 1940 жылғы Батыс Қазақстан экспедициясы
- 1946 жылғы Оңтүстік Қазақстан экспедициясы
- 1946 жылы Қызылорда экспедициясы
- 1947 жылғы Маңғыстау экспедициясы
- 1947 жылғы Омбы экспедициясы
- 1947 жылғы Шығыс Қазақстан экспедициясы
- 1957 жылғы Батыс Қазақстан мен Гурьев экспедициясы
- 1957 жылғы Гурьев экспедициясы
- 1958 жылғы Гурьев экспедициясы
- 1965 жылғы Қостанай-Орынбор экспедициясы
- 1974 жылғы Тамды фольклор экспедициясы
- 1976 жылғы Қ.Саттаров ұйымдастырған фольклорлық экспедициясы
- 1980 жылғы Әмудария экспедициясы
- 1981 жылғы Қазығұрт фольклор экспедициясы
- 1984 жылғы Сырдария экспедициясы
- 1988 жылғы Әмудария экспедициясы
- 1989 жылғы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары
- 1989 жылғы Қарағанды экспедициясы.
- 1990–1991 жылғы Қарағанды Мемлекеттік университетінің қазақ әдебиеті кафедрасы студенттерінің фольклорлық практика кезінде жинаған материалдары.
- 1990 жылғы Қарағанды экспедициясы.
- 1996 жылғы Түркістан фольклор экспедициясы.
- 1997 жылғы Түркістан экспедициясы.
- 1997 жылы Шымкент экспедициясы
- 1997 жылғы Қарағанды экспедициясы.
- 1998 жылғы Павлодар экспедициясы.

Contents

ҚҰРАСТЫРУШЫЛАРДАН	5
БАЛАЛАР ФОЛЬКЛОРЫ	8
Бесік жыры	8
Бесік жыры	9
Бесік жыры	10
Бесік жыры	11
Бесік жыры	12
Бесік жыры	12
Бесік жыры	14
Бесік жыры	15
Бесік жыры	16
Бесік жыры	17
Бесікке бөлердегі айтылатын өлең	18
Қазақ халқының бала жұбатуы	19
Анасының баласын жұбатуы	20
Анасының баласын жұбатуы	21
Әлди	22
Әлди-әлди ақ бөпем	23
Баланың жыры.....	24
Баланы қонақ күтуге байланысты тәрбие өлең шумағы	25
Балалар сөзі	26
Бала жұбатқан кемпір-шалдың өлеңі	27
Қазақ халқының бала жұбатуы	28
Тұсау кесу жыры	29
Ұшты-ұшты	30
Құлақ кесу.....	31
Ойнар.....	32
Менің атам	33
Өтірік өлеңдер	34
Малақай тастамақ	35
Ақсүйек	36
Мырыш ойыны	37
Соқыр теке	38
Соқыр теке	39
Ақсүйек	40

ҮЙЛЕНУ ҒҰРЫП ФОЛЬКЛОРЫ.....	41
Сыңсу	41
Сыңсу	42
Сыңсу	43
Сыңсу	44
Сыңсу	46
Сыңсу	48
Сыңсу	49
Сыңсу	50
Сыңсу	51
Сыңсу	52
Сыңсу	53
Қыз сыңсуы.....	54
Сыңсу	55
Сыңсу	56
Сыңсу	57
Сыңсу	58
Сыңсу	59
Сыңсу	60
Сыңсу	61
Сыңсу	62
Сыңсу	63
Сыңсу	64
Сыңсу	65
Сыңсу	66
Сыңсу	67
Сыңсу	68
Сыңсу	69
Сыңсу	70
Сыңсу	71
Сыңсу	72
Сыңсу	73
Сыңсу	74
Сыңсу	75
Сыңсу	76
Қыздың сыңсуы.....	77
Ұзатқан қыздың сыңсуы.....	78
Ұзатқан қыздың сыңсуы.....	79

Ұзатқан қыздың қоштасуы.....	80
Қыпшақ қыздарының ұзатқанда жылауы.....	81
Қыз ұзатқандағы жылауы.....	82
Қыздың ұзатыларда елге қоштасып айтқаны.....	83
Қыздың ата-анасына өкпесі.....	84
Қыздың ұзатқандағы қайғы зары.....	85
Қыз ұзатудың сарыны.....	86
Ұзатқан қыздың өлеңі.....	87
Қыз жыры.....	88
Сарын.....	89
Сарын.....	90
Сарын (жар-жар).....	91
Сарын (жар-жар).....	92
Қоштасу.....	93
Қоштасу.....	94
Қоштасу.....	95
Қоштасу.....	96
Беташар.....	97
Беташар.....	98
Беташар.....	99
Беташар.....	100
Беташар.....	101
Беташар.....	103
Беташар.....	104
Беташар.....	105
Беташар.....	106
Беташардың батасы.....	107
Беташар.....	108
Беташар.....	109
Беташар.....	110
Беташар.....	111
Беташар.....	112
Беташар.....	113
Беташар.....	114
Беташар.....	115
Беташар.....	116
Беташар.....	117
Беташар.....	118

Беташар.....	119
Беташар.....	120
Беташар.....	121
Беташар.....	122
Беташар.....	123
Беташар.....	124
Беташар.....	125
Беташар.....	126
Беташар.....	127
Беташар.....	128
Беташар.....	129
Беташар.....	130
Беташар.....	131
Беташар.....	132
Беташар.....	133
Беташар.....	134
Беташар.....	135
Беташар.....	136
Беташар.....	137
Беташар.....	138
Беташар.....	139
Беташар.....	140
Беташар.....	141
Беташар.....	142
Беташар.....	143
Беташар.....	144
Беташар.....	145
Беташар.....	146
Қазақтың беташары.....	147
Қазақ халқының келін түскендегі беташары.....	148
Қазақ халқының келін түскендегі беташары.....	149
Тойдағы беташар.....	150
Қыз ұзату.....	151
Келіншек.....	152
Жар-жар.....	153
Жар-жар.....	154
Жар-жар.....	155
Жар-жар.....	156

Жар-жар	157
Жар-жар	158
Жар-жар	159
Жар-жар	160
Жар-жар	161
Жар-жар	162
Жар-жар-ау	163
Жар-жар	164
Жар-жар	165
Жар-жар	166
Жар-жар	167
Жар-жар	168
Аушадияр	169
Аужар	170
Аужар	171
Аужар	172
Аужар	173
Тойбастардың батасы	174
Тойбастар	175
Тойбастар	176
Тойбастар	177
Тойбастар	178
Тойбастау	179
Тойбастар	180
Тойбастар	181
Тойбастар	182
Тойбастар	183
Тойбастар	184
Тойбастар	185
Тойбастар	186
Тойбастар	187
Тойбастар	188
Тойбастар	189
Тойбастар	190
Тойбастар	191
Тойбастар	192
Тойбастар	193
Тойбастар	194

Тойбастар	195
Тойбастар	196
Той бастау	197
Ерте кездегі қыз қыз ұзатқандағы тойбастар өлең.....	198
Тойда айтылатын өлең.....	199
Тойбастар	200
Той бастар	201
Той бастау	202
САЛТ ЖЫРЛАРЫ.....	203
Наурыз тойы	203
Наурыз тойы	204
Наурыз тойы	205
Жарамазан.....	206
Жарамазан.....	207
Жарамазан.....	208
Жарамазан.....	209
Жарамазан.....	210
Жарамазан.....	211
Жарамазан.....	212
Жарамазан.....	213
Жарамазан.....	214
Жарамазан.....	215
Жарамазан.....	216
Жарапазан	217
Жарамазан.....	218
Жарамазан.....	219
Жарамазан.....	220
Жарамазан.....	221
Жарамазан.....	222
Жарамазан.....	223
Жарамазан.....	224
МҰҢ-ШЕР ӨЛЕҢДЕРІ.....	225
Жоқтау	225
Жоқтау	226
Жоқтау өлеңдері.....	227
Жоқтау өлеңдері.....	228
Жоқтау	229

Жоқтау.....	230
Жоқтау.....	231
Жоқтау.....	232
Жоқтау.....	233
Жоқтау.....	234
Зар өлең.....	235
Жылау.....	236
Жоқтау.....	237
Жоқтау.....	238
Жоқтау.....	239
Жоқтау.....	240
Жоқтау.....	241
Жоқтау.....	242
Жоқтау.....	243
Жоқтау.....	244
Жоқтау.....	245
Жоқтау.....	246
Жоқтау.....	247
Жоқтау.....	248
Жоқтау.....	249
Жоқтау.....	250
Жоқтау.....	251
Жоқтау.....	252
Жоқтау.....	253
Жоқтау.....	254
Жоқтау.....	255
Естірту.....	256
Көрісу.....	257
Көңіл айту.....	258
Дауыс.....	259
Қазақ халқының жоқтау жыры.....	260
1916 жылы Қытайға ауған шал мен кемпірдің баласын жоқтағаны (арабша).....	261
Күнімжанның зары.....	262
Жас күнімде ата-анамды жоқтағаным.....	263
Асау-Тарпаң дауысы.....	264
Алтай Тәти деген өлгендегі жоқтау жыр.....	265
Құлпы қыз.....	266

Қазақ халқының жоқтау жыры	267
Абдолланы жоқтау	268
ҚОСЫМШАЛАР	269
Қолжазба үлгілері	269
Көрсеткіштер	283
Атаулар көрсеткіші	284
Кісі аттарының көрсеткіші	287
1) Айтушылар көрсеткіші	287
2) Жинаушылар	291
3) Тапсырушылар көрсеткіші	294
Жазып алушылар көрсеткіші	295
Экспедициялар көрсеткіші	296

ҚАЗАҚ ҚОЛЖАЗБАЛАРЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ СИПАТТАМАСЫ

13-том

Редакциялық алқа:

К.І. Матыжанов (төраға),
А.Қ.Қалиева (төрағанын орынбасары),
Т.Е. Қыдыр (жауапты редактор),
Т. Әлбеков, Қ.Б. Алпысбаева,
П.Т. Әуесбаева, Ж.С. Рақыш,
А.С.С. Қорабай, Т.Т. Әкімова,
Н.М. Мүрсәлімова (жауапты шығарушы),
Ж.Т. Салтақова, Н.Ә. Сәрсек,
А. Оралбек, Н. Елесбай

Пікір жазғандар:

А.Т. Хамраев – ф.ғ.д.
Б. Әбжет, ф.ғ.к.

Басуға 25.10.2022 ж. қол қойылды.
Қалыбы 60×90 1/16. Көлемі 18,5 ш.б.т.
Офсеттік қағаз.
Таралымы 500 дана. Тапсырыс № 98

«Silver Press» баспаханасы
Алматы қ., Мақатаев к-сі, 127/3
Тел.: 8 (727) 352-82-02